היינט 12 זייטען

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע זעה זייט 4

פרייז 15 גראשען

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

נייער פאלקסבלאט

15-טער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג פ' שמיני י"א ניסן תרצ"ז | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | Łódź, Wtorek, 23 marca 1937 | № 70

סענאט האט אפגעווארפען

דעם רעגירונגס-פראיעקט אפצושאפען די געריכטען פון געשוואוירענע

געזעץ-פראיעקט צוריקגעשיקט געווארען אין דער קאמיסיע

מארשאל רידז-שמיגלי אין סענאט-לאזשע פון פרעזידענט

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)

אויף דער היינטיגער סענאט-זיצונג האט דער רעגירונגס-פראיעקט פון אוסטאוו וועגן אפשאפען די געשוואוירענע געריכטן פארנומען דעם אויבענאן. די דאזיגע פראגע האט ארויסגערופען א לענגערע לעבהאפטע דיסקוסיע, א 2-שעהדיגע רעדע פון יוסטיץ-מיניסטער גראבאווסקי, וועלכער האט, ווי מ'קען זיך אנשטויסען, שטארק פארטיידיגט דעם געזעץ-פראיעקט אבער... סוף כל סוף איז דער ענין כמעט ווי דורכגעפאלען.

אויב חאָס כמעט-אפווארפען דורכ'ן סענאט א רעגירונגס - פראיעקט איז א שטיקעל פאליטישע סענסאציע, האט דער סענאט היינט געהאט א גרעסערע סענסאציע, נעמליך — דעם מארשאל רידז-שמיגלי. בעת דער נאכמיטאג-זיצונג האט אין דער לאזשע פון מלוכה-פרעזידענט זיך באוויזען דער מארשאל רידז-שמיגלי, וועלכער איז דורך די סענאטארען אויפגענומען געווארען מיט א שטורמישער אוואציע. דערנאך איז צום מארשאל אין דער לאזשע אריינגעקומען דער סענאטאר-מארשאלעק פריסטאר. ח"ר הויפט אנפיהרער האט מיט פאראינטערעסירונג זיך צוגעהערט צו די בעראטונגען פון סענאט.

סענאטאר סטאָיאַנעוויטש, וועלכער איז אויסגעוועהלט געווארן דורך דער סענאט-קאמיסיע אלס רעפערענט פון רעגירונגס - פראיעקט וועגן אפשאפען די געריכטן פון די געשוואוירענע, איז ארויסגעטרעטען געגען געזעץ-פראיעקט פון דער רעגירונג באטראכטנדיג די וויכטיגקייט און געזעצמעסיגקייט פון דער דאזיגער אינסטיטוציע.

די לעבהאפטע דיסקוסיע ארום דעם ענין איז געשטאנען אונטער'ן צייכען פונ'ם באשלוס פון דער סענאט-קאמיסיע, וועלכע האט, ווי באקאנט, אפגעווארפען דעם רעגירונגס-פראיעקט. עס האבען זיך געהערט זעהר א סך שטימען פאר נישט אפשאפען די געשוואוירענע געריכטן.

יוסטיץ-מיניסטער גראבאווסקי

האט געהאלטן א צוויי-שעה'דיגע רעדע, אין וועלכער ער האט פארטיידיגט זיין שטאנדפונקט וועגען דעם, אז די געריכטן פון די געשוואוירענע זענען אן אומגעוואונשענע זאך פארן היינטיגען פוילען.

דערנאך האט ווידער אמאל גערעדט דער רעפערענט סען. סטאָיאַנעוויטש. ער ווייזט אן די גוטע זייטען און די פארדינסטען פון די געשוואוירענע געריכטען.

נאכדעם האט זיך געפיהרט די דיסקוסיע, אין וועלכער עס זענען געווען שטימען פאר און געגען דעם געזעץ-פראיעקט פון דער רעגירונג. דער פירשט סען. ראדזיוויל, למשל, האט זיך ארויסגעזאגט פאר דער ווייטערדיגער עקזיסטענץ פון די געריכטן פון געשוואוירענע. סען. שערשעווסקי ברענגט ביישפילען פון דער געשיכטע באווייזענדיג זיך צו דערווייזען, אז די געריכטן פון געשוואוירענע טויגען נארנישט. זיי האבען געפיהרט צו דער גילאטינע ראבעספיער'ן, דאנטאנ'ען, סאקא און וואנזעטי'ן א. א.

אין כאר פאר און געגען רעגירונגס-פראיעקט האבען זיך אויך געהערט די צוויי פרויען מאטשינא און יאראשעוויטש. די ערשטע זאגט זיך ארויס פאר די געריכטען און די צווייטע איז געגען זיי. פרוי יאראשעוויטש לאזט זיך אבער א באווארעניש: אויב די געריכטן פון געשוואוירענע ווערט באשרט זיין ווייטער צו עקזיסטירען, זאל מען צו זיי צולאזען אויך פרויען.

סענאטאר פראפעסאר שאר

טרעט אויך ארויס מיט א לענגערער רעדע, אין וועלכער ער פארטיידיגט די געשוואוירענע געריכטען. צוו. אגב. זאגט סען. שאר, אז די דיסקוסיע וועגען דעם ענין איז אראפ פון ריכטיגען וועג. עס האנדעלט זיך נישט וועגן אפשאפען אן אינסטיטוציע, וואס איז אנשטאנען בעת דער אקופאציע-צייט, נאר מ'גייט דערמיט אפשאפען א רעגירונגס - געזעץ, וואס איז איינגעפיהרט געווארען אין 1920. פארקעהרט, די געריכטען פון געשוואוירענע דארף מען נישט נאר נישט אפשאפען, נאר מ'דארף זיי איינפיהרען אין גאנץ פוילען, זאגט פראפ. סען. שאר.

סענאטאר שאר פאלעמיזירט מיט'ן יוסטיץ-מיניסטער און ווארפט אפ דעם פארוואורף, בכן די געשוואוירענע געריכטען זענען געווען א געוועהר אין דער האנט פון די אקופאנטען און טרעט שארף ארויס געגען רעגירונגס-פראיעקט.

דער מיניסטער חזרט נאכאמאל, אבער עס העלפט ווינציג. לסוף איז מיט א גרויסער מעהרהייט באשלאסען געווארען דעם גאנצען ענין אפצושיקען אין דער סענאט-קאמיסיע. דער רעזולטאט פון דער דאזיגער אפשטימונג איז אויפגענומען געווארען דורכ'ן סענאט מיט הילכיגע אפלאדיסמענטען.

הייסט עס, אז דער רעגירונגס - פראיעקט איז דערווייל אויפגעלייגט געווארען...

אויף דער נאכמיטאג-זיצונג האט סען. מאלינאווסקי (וואוויטעק) רעפערירט דעם געזעץ-פראיעקט וועגן פארקירצען די ארבייטס-צייט (אויף 6 שעה) אין די קויהלען-גרובען. דער רעפערענט האט פארטיידיגט דעם פראיעקט, ער האט אבער געמאכט א באמערקונג, אז דאס קירצען די ארבייטס-צייט זאל בשום אופן נישט פאראורזאכען דאס רייסען פון די לוינען.

מיט א מעהרהייט פון 28 שטימען געגען 25 איז די דאזיגע אויסבעסערונג פון סען. מאלינאווסקי אפגעווארפען געווארען. עס הייסט, אלזא, אז די לוינען פון די קויהלען-גרעבער וועלען יא קענען רעדוצירט ווערען.

אהן דיסקוסיע זענען אנגענומען געווארען א גאנצע רייה געזעץ-פראיעקטען, דערונטער אויך וועגען דער קאנווערסיע פון דער דאלארען-הלוואה.

צום סוף פון דער זיצונג האט דער מארשאלעק פריסטאר געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט געמאכט א סך-הכל פון דער אפגעטוענער ארבייט, האט געדאנקט דער רעגירונג פאר איהר מיטהילף. פרעמיער סקלאדקאווסקי האט זיך אויפגעשטעלט און געענטפערט מיט א [illegible].

אגב האט מארש. פריסטאר ארויסגעגעבען א גלעזעל טיי פאר די סענאטארען, מחמת מיט דער היינטיגער זיצונג איז געשלאסען געווארען די [illegible] סעסיע פון סענאט.

דער זיכערהייטס-מצב אין ארץ-ישראל

חלוקי-דעות צווישן קריגס-מיניסטער און קאלאניאל-אמט

ענדערונגען אין א"י-אדמיניסטראציע דערווייל נישט אקטועל: — הויך-קאמיסאר וואוקאפ זאגט צו איינצושטעלען ארדנונג. — א נייע אראבישע פרעסע-קאטשקע וועגען יודישער עליה

לאנדאן, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

די רעוויזיאניסטישע אנפיהרונג האט דער פרעסע איבערגעגעבען אן ערקלערונג וועגען דער לאגע אין א"י. די דאזיגע ערקלערונג אנטהאלט א רייה אינפארמאציעס וועגען מצב אין א"י. די רעוויזיאניסטען ווייסען — ווי זיי גיבען איבער — פון מאסגיבענע קוועלען, אז עס הערשען חלוקי-דעות צווישען בריטישען קריגס - מיניסטעריום און דעם קאלאניאל-אמט בנוגע דער זיכערהייטס-לאגע אין א"י.

דער קריגס - מיניסטער איז פארן באנוצען זיך מיט'ן מיליטער מיט'ן ציל איינצושטעלען ארדנונג אין לאנד און א סוף צו מאכען מיט'ן בלוטיגען אראבישען טעראר; דאגעגען דער קאלאניאל - אמט לאזט נישט אנווענדען קיין שארפע מיליטערישע מיטלען, בכדי אונטערצודריקען די אראבישע גוואלט-טאטען.

די רעוויזיאניסטישע אנפיהרונג שטרייכט אונטער, אז די לאגע איז א געפערליכע. כדי צו ראטעווען דעם יודישען ישוב מוזען אונטערגענומען ווערען באלדיגע, רעדיקאלע מיטלען.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ האט היינט באזוכט דעם אשכנזיש - ספרדישען קווארטאל. אויף איהם האט געמאכט א שווערען איינדרוק די געשלאסענע געשעפטען אין דעם דאזיגען קווארטאל.

דער הויך-קאמיסאר האט צוגעזאגט אונטערצונעמען אלע מיטלען לייכטער צו מאכען דעם גורל פון די איינוואוינער פון דער געגנט און נארמירען די חוה.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

די אראבישע צייטונג „אל דיפאַאוי" טיילט מיט פון לאנדאן, אז די קעניגליכע קאמיסיע האט באשלאסען אפצושטעלען די יודישע עליה קיין א"י, צו פארווערען יודען צו קויפען באדען און איינפיהרען דעם לעגיסלאטיווראט.

לאנדאן, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

פון אויטאָריטאַטיווע קוועלען לייקענט מען קאטעגאריש אפ די דאזיגע ידיעה, וועלכע איז אויסגעזויגען פון פינגער. די קעניגליכע קאמיסיע ארבייט ערשט איבער'ן באריכט וועגען די ערקלערונגען פון די עדות.

לאנדאן, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון פארלאמענט האט דער קאלאניען-מיניסטער ארמסבי-גאר ערקלערט, אז אלע פארשלאגען וועגען ענדערונגען אין דער א"י-אדמיניסטראציע וועלען באטראכט ווערען ערשט נאכ'ן צושטעלען פונ'ם באריכט פון דער קעניגליכער קאמיסיע.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין ירושלים האט היינט גערופען א זיצונג פון קליינעם אקציאנס-קאמיטעט, בכדי ארומצורעדען פראגען וועגען זיכערהייטס-מצב אין לאנד, וועגען א רייה פאליטישע פראגען און לויפענדע ציוניסטישע ענינים.

שאסען אין צפת און ירושלים

פארוואס האט דער הויך-קאמיסאר באגנעדיגט די 6 צום טויט פארמשפטע אראבער

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

אין דער נאכט פון זונטאג אויף מאנטאג זענען אין צפת אפגעגעבען געווארען צו ערך 15 שאסען אין דער ריכטונג פון דעם יודישען קווארטאל. פון די שאסען איז קיינער נישט פארוואונדעט געווארען.

די פאליציי און די גפירים האבען אויף די דאזיגע שאסען נישט געענטפערט.

אויך אין ירושלים זענען ביינאכט געפאלען איניגע שאסען. קיין שאדען איז נישט פאראורזאכט געווארען.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

דער יודישער וועכטער פון די פעלדער פון כפר יחזקאל איז פאראוואונדעט געווארען מיט א קאסע דורך אן אלטען אראבער, וועלכען עס האט געכאפט צוזאמען מיט נאך אן אראבער, ווען זיי האבען געשניטען תבואה פון כפר יחזקאל. הגם דער וועכטער איז אפגעגאנגען מיט א סך בלוט, האט ער זיך געראנגעלט מיט'ן אראבער, ביז עס איז געקומען הילף. פאליציי האט דעם אראבער ארעסטירט.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

דער פאקט, וואס דער הויך-קאמיסאר סער ארטור וואוקאפ האט באגנעדיגט 6 צום טויט-פארמשפטע אראבער און פארביטען די טויט-שטראף אויף איביגע תפיסה, רופט ארויס לעבהאפטע קאמענטארען.

ווי מען רעכענט, דארף דער באגנעדיגונגס-אקט פון דעם הויך-קאמיסאר פארשטאנען ווערען אלס געגנטואונג פאר דעם אפעל צו רוה, וואס איז די פארהאנגענע וואך פארעפענטליכט געווארען דורך דעם אויבערשטען אראבישען ראט.

די 6 אראבער זענען, ווי באקאנט, פארמשפט געווארען צום טויט פאר שיסען אין בריטישען מיליטער בעת די אונרוהען אין א"י. די קאסאציע פון די פארמשפטע איז דורכ'ן העכסטען געריכט אין לאנדאן געווארען אפגעווארפען.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

„פעלעסטין" טיילט מיט, אז דער דיסטריקט-קאמיסאר בלעקבארן האט אויף אן אדמיניסטראטיווען וועג פארשיקט פון טבריה 5 אראבישע אגיטאטארען.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

דער יודישער הילפס-פאליציאנט עזרא לינדעפעלד ז"ל איז דורך א דיסציפלינארען געריכט באוויזיגט געווארען פון זיין פאסטען דערפאר, וואס ער האט מיט עטליכע יאהרען צוריק, זייענדיג אין א מצב פון זעלבסטפארטיידיגונג, געשאסען אויף כלומרשט אראבישע ספארטלייט אין יאודי האוואש.

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

די פאליציי האט אויף די גאסען פון ירושלים פארהאלטען עטליכע צענדליג חורנער, וועלכע מען וועט ארויסשיקען אין חורן.

לײדי רעדינג אפגעפאהרען קיין ענגלאנד

ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

לײדי רעדינג איז נאך א לענגערן אויפענטהאלט אין א"י אפגעפאהרען צוזאמען מיט איהר טאכטער צוריק קיין לאנדאן.

פאניק אויף דער פאריזער בערזע

מורא פאר א נייעם קראך אין ענגלאנד און אמעריקא

פאריז, 22 (ספ. טעל.)

די פאריזער בערזע האט היינט א שלעכטען טאג. עס איז געווען שטארק אנזעהעוודיג די טענדענץ פון ירידה פון ווערט-פאפירען. די ירידה-טענדענץ, וואס האט זיך אנגעהויבען פאריגען מיטוואך האט היינט אין דער גאנצער שארף זיך פארטיפט. עס זענען געפאלען נישט בלויז מלוכה'שע פאפירען, נאר אויך אינדוסטריע-אקציעס. די ירידה-שטימונגען האט אויך נישט געמיטען די אינטערנאציאנאלע פאפירען.

אין די פאריזער פינאנציעלע קרייזען טייטשט מען דאס מיט אינערליך-פאליטישע סיבות, ווי אויך מיט דער לאגע אויף די אינטערנאציאנאלע בערזעס. אויב עס האנדעלט זיך ווענען חשר אינערליכער לאגע האבען די געשעהענישען אין קלישי און דער אלגעמיינער שטרייק אין פאריז אין די פינאנציעלע קרייזען ארויסגערופען באאונרוהיגענדע שטימונגען. אויך מוסאליני'ס איילינער צוריקקעהר פון זיין רייזע אין ליביען האט אין פאריז ארויסגערופען באאונרוהיגענדע קלאנגען, וועלכע שרעקען אין די בערזע לייט פאר מעגליכע אינטערנאציאנאלע קאמפליקאציעס צוליב די פראבלעם פון שפאניען און עסטרייך.

א חוץ מזה האבען זיך ארויסגעוויזען פאר אומגינסטיג די ידיעות פון די לאנדאנער און ניו-יארקער בערזעס, וועלכע האבען אין דער ערשטע ריהע גורם געווען דאס פאלען פון אינטערנאציאנאלע פאפירען אויף דער פאריזער בערזע. מ'דארף צוגעבען, אז פינאנץ-ספעציאליסטען באטראכטען די איצטיגע האסע אויף די ניו-יארקער און לאנדאנער בערזעס, אז זיי אנטהאלטען אין זיך באאונרוהיגענדע מאמענטען און אז די ענגלישע ווי אמעריקאנישע פינאנציעלע קרייזען נעמען אונטער שריט כדי אויסצומיידען א נייעם בערזע-קראך, אגב איז די מורא א רעזולטאט פון אומגעוועהנליכען כאאס אין חשר פרייז-העכערונג אויף די וועלט-בערזעס פון רויה-שטאפען.

כשר לפסח

די באוואוסטע יודישע
שאקאלאד-פאבריק

"ZŁOTY RAJ"

איינהאבער: ש. האלפעריץ.

מאכט בעקאנט איהרע ג' קונדשאפט, אז צום פארשטעהענדען פסח איז זי פארזעהן מיט א רייכען אויסוואהל פון פארשיד. שאקאלאד, קארמעלעז כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין

פערקויף-שטעלען:
פילסודסקיעגא 50
זאוואדזקא 11
שרודמיעסקא 7

בעמערקונג:
דאס אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים.

כשר לפסח

הורטאון דעטייל!

ווינטיגע איבעראשונג פאר לאדז און פראווינץ!

די באקאנטע הוט-פירמע

"SZERLAUNS"

10 פיעטריקאווער 10 טעל. 231-09

וואס האט זיך שוין ערווארבען דעם פולען צוטרוי פון ג' פובליקום טיילט מיט, אז צום באפארשטעהענדן יום-טוב עמפפעהל איך דעם גרעסטן אויסוואהל פון די

עלעגאנטע הערן-היטעל מארקע FÜCKEL

און פון אנד. ערשטקלאסיגע פירמעס.

מיר באזיצען דעם גרעסטען אויסוואהל פון אלערליי יודישע טוכענע און סאמעטענע היטלעך פון דער בעסטער קוואליטעט, ווי אויך די נייעסט - מאדערנסטע קינדער-, שילער- און ספארט-היטעלער פון די נייעסטע פארבען. ביליגסטע פרייזען. — רעעלסטע בעהאנדלונג! הורט און דעטייל! שבת און יום-טוב איז דאס געשעפט געשלאסען

באקאנטמאכונג!!!

דערמיט מאכען מיר באקאנט דעם ג. לאדזער פובליקום, אז די בארימטע

מאשין-מצות

פון די מעכאנישע בעקערייען

נ. וויינבערג און מרדכי יעלין

פעטריקאווער 38, טעל. 143-82. אל. קאשטשושקי 11

געפינען זיך היי-יאהר

אויף פיעטריקאווער 38

און ווערען אויסגעבאקען פון בעסטן מעהל וואס געפינט זיך אונטער דער השגחה פון הרב ר' איטשע פרידע

די ג' קונדשאפט ווערט געבעטען צוליב די אונגעהויערע פיל באשטעלונגען וואס פריהער צו קומען כדי צו קענען יעדען איינציגען לויט'ן וואונש צופרידענצושטעלען.

ווי אויך שוין צו באקומען יום-טובדיגע מאקאראן

אכטונג

וויין, מעהד, כרמל, שפריט, שליוואוויץ

כשר לחג הפסח - בעקומט איהר צו קאנקורענץ-פרייזען אין מיין וויין-האנדעל גלובנא 63, שמואל שטרויסמאן

אכטונג, חברים

פון ח'

"נושאי-המטה"

פל. וואלנאשטשי 3

איהר ווערט אויפגעפאדערט צו זיין אין לאקאל פון דער חב"ה דעם 2-טען טאג יו"ט פינקטליך 12 א זייגער פריה. די פערוואלטונג

אכטונג, לאדז און פראווינץ!

די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע פון

יודישע לאנגע מלבושים

מ. לאבערשטיין מאכט בעקאנט די געעהרטע קונדשאפט, דאס מען נעשעפט איז פערזעהען מיט'ן גרעסטען אויסוואהל פון לאנגע מלבושים ווי אויך א ספעציעלע אפטיילונג פון די בעסטע קוואליטעטען סחורות אויף בעשטעלונגען, וואס ווערען אויסגעפערטיגט אין דער קורצסטער צייט לויט'ן פערלאנג. געדענקט דעם אדרעס!

משה לאבערשטיין

אגראדאווא 1. אין הויף, 1. שט. לינקס

גערעדנקט!

אז קויפען סחורה איז נאר ביי

שטשעשנשליווי

וואו ס'געפינט זיך אויף לאגער צום זומער-סעזאן א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע ביליצער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטען. —::— קומט און איבערצייגט אייך

R. SZCZĘSLIWY

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5 טעל. 156-09. געדענקט פראנט II שטאק.

בעקאנטמאכונג.

דאס איבעראל-בעקאנטע הורט-פארבען-כעמיקאליען-געשעפט

לאדז, דרעוונאווסקא 5

מאכט בעקאנט, אז צום קומענדיגען סעזאן איז דאס געשעפט פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע

פארבען און כעמיקאליען

פון אלע גרעסערע פאבריקען. די בעשטעלונגען פון דער לאדזער און פראווינצער קונדשאפט ווערען רעעל און פינקטליך אויסגעפיהרט.

מיט אכטונג מ. שייבע (פריהער בערגער)

קאנטא P.K.O. 602219

לאדז, דרעוונאווסקא 5, טעל. 133-39.

בעמערקונג: איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער לאהם פון דער פירמע Zakł. Chem. „STREM” Sp. Akc.

חברנו
צבי רונדשטיין
הננו משתתפים בצערך העמוק במות עליך
אביך
בעבודה למען תחית האומה ותרבותה - קבל נא תנחומים.
ועד סניף "תרבות" בלודז.

לחג הפסח

איז ביי מיר צו באקומען אלע סארטען ראדזינער-וויין ווי אויך אריגינעלע אונגער-וויין, מעהד, כרמל, יי"ש ושליוואוויץ ש"פ

די בעסטע סחורה צו ביליגע פרייזען

מיט אכטונג

משה אל"טער

לאדז, זאוואדזקא 10, טעל. 230-78.

א פרייליכען יום-טוב!

קען מען נאר האבען אהן שום חשש חמץ ווען מען קויפט מצות דאן מוזט איר נאר קויפען

מצה-מעהל

וואס ווערט נאר געבאקען אונטער דער השגחה פון לאדזער ראבינאט. געמאלען אין כפולות מיט א ספעציעלען משגיח אויף די מצות, הורט און דעטייל אויך נעהם איך אן מצה-שמירה צו באקען.

ראובן וואלף, זאוואדזקא 4, טעל. 20-949

וואלאצלאווקער

מצה-רייבעכץ

שיין העל און טרוקען מיט א הכשר צו די ביליגסטע פרייזען צו בעקומען ווי אלע יאהר אין דער פירמע

ברייטשטיין און ראזענפעלד

קאשטשעלנא 3, פראנט, טעל. 119-33.

לעכער

ווערען אויסגענייט צו ביליגע פרייזען

ג. נארדמאן

8 שרודמיעסקא 8

אכטונג אכטונג

100-טער מעבשעז

האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע היגיענישע טאפטשאנעז, סאזעטקעס און מאטראצעז ווי אויך פערשידענע טאפעציר-ארבייט זענען נאר צו בעקומען אין דער 1-טער לאדזער ווערקשטאט פון אויסגעבעסערטע היגיענישע טאפטשאנען און מאטראצען

"ZURMA"

א. ב.

אינה.: ל. מרוז.

Łódź, Cegielniana 58

telefon 178-21.

סאלידע און פינקטליכע אויספיהרונג!

אויפפאדערונג!

איך פאדער אויף אונאפרופליך צום לעצטען מאל די עקספעדיציע לייבענזאן און כוטשינסקי, קילינסקיעגא 20 צו קומען מיטוואך, דעם 24 מערץ ד. י. 8 א זייגער אוונט צו א דין תורה צו הרב ר' משה מנחם סעגאל לויט'ן פסק-דין פון ראבינאט, אין גע-גענפאל וועל איך נישט זיין פעראנטווארטליך פאר די ווייטערדיגע קאנסעקווענצען צוליב די פערהאלטענע סחורה. חנה לאה בוסקאווארא.

באקאנטמאכונג.

דער סוחרים-פאריין פון לעבענס-מיטעל-בראנזשע אויף לאדזער וואיעוואדזטווע אין לאדז, נאד-לודקא 8 מאכט בעקאנט, אז מאנטאג, ד. 29 מערץ ד. י. 10 א זייגער פארמיטאג ביי יעדער צאהל מיטגלידער (לויט § 25 סטאטוט פון פאראיין) קומט פאר אין פאראיינס-לאקאל נאד-לודקא 8 די יעהרליכע

אלגעמיינע גענעראל-פערזאמלונג

צו וועלכער ס'ווערען איינגעלאדען די פאראיינס-מיטגלידער.

טאג-ארדנונג: 1) וואהלען פון א פארזיצענדער און 2 אסעסארען; 2) פארלעזען דעם טעטיגקייטס-בעריכט און קאסע-באשטאנד; 3) באשטעטיגען דעם בודזשעט אויף'ן יאהר 1937-38; 4) וואהלען פון א פערוואלטונג, קאנדידאטען, רעוויזיאנס-קאמיסיע און שידס-געריכט; 5) פרייע פארשלאגען. די פערוואלטונג.

כשר דער באוואוסטער ניי-רעמאנטירטער כשר

כשר'ער פענסיאנאט

"ELIDA"

אין פאדעמביץ, ווילא "גראנד" טעל. Tuszyn 2

נעהמט שוין אן אויף פסח געסט און עמפפעהלט שעהנע, זוניגע צימערן מיט עלעקטריש ליכט, צענטראל-בעהייצונג, קאנאליזאציע, פליסענד וואסער, באדעצימער, ראדיא, טעלעפאן אויפן ארט — פערשיד. פערוויילונגס-פלעצער מיט אכטונג אינה.: ש. לובינסקי

ארויסצורופן אונרוהען אין פאריז

האט דעפּ. דאריא בעקומען געלט פון די נאציס

היינט וועט פראנצויזישער פארלאמענט הערען רעוועלאציעס וועגען פאליטישע פארטייען

פ אַ ר י ז, 22 (ספּ. טעל.)

דער פאָרזיצער פון דער פראנצויזישער פאָלקס־פּאַרטיי דאָריאָ (געוו. קאָמוניסט) האָט היינט אָפּגעגעבען דער פּרעסע אַן ערקלערונג וועגען אַן ענין, וואָס ער האָט בדעה מאָרגען צו באַרירען פון דער פּאַרלאַמענט־טריבונע. דאָריאָ האָט ערקלערט, אַז די קאָמוניסטישע צייטונג „הומאַניטע" האָט איהם באַשולדיגט, אַז ער האָט באַקומען געלד פון די נאַציס, בכדי ער זאָל ארויס־רופען אומרוהען אין פּאַריז. אין זיין רעדע אין פאַרלאַמענט וועט ער פאָדערן רופען אַ ספּעציעלע פּאַרלאַמענטאַרישע אויספאָרשונגס־קאָמיסיע, כדי אויסצופאָרשען די פינאַנציעלע קוועלען פון יעדער פּאָליטישער פּאַרטיי. ווייטער האָט דאָריאָ זיך פאַררופען אויף 150 עדות, אַז די פראנצויזישע קאָמוניסטישע פּאַרטיי האָט פון 1920 באַקומען פון די סאָוויעטען 250 מיליאָן פראַנק. די עדות, אויף וועלכע דאָריאָ וועט זיך פּאַררופען געהערען אָדער האָבען געהערט צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

דאָריאָ האָט צו דעם צוועק אָפּגעדרוקט אַ ספּעציעלע בראָשור פון 50 זייטען.

פרעמיער בלום וועט היינט רעדען

וועגען דער פאראנטווארטליכקייט פאר די געשעהענישען אין קלישי

פ אַ ר י ז, 22 (ספּ. טעל.)

די עפענטליכע מיינונג ערוואַרט מיט שפּאַנונג די דינסטאָגדיגע זיצונג פון פּאַרלאַמענט, אויף וועלכער עס וועלען באַטראַכט ווערען די בלוטיגע געשעהענישען אין קלישי.

דער הויפּט־פּונקט פון דער זיצונג וועט זיין די רעדע פון פרעמיער בלום, וועלכער וועט זיך אַרויסזאָגען וועגען דער פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַרויסרופען די אונרוהען אין קלישי. די רעכטע וועלען נישט באַריהרען די פראַגע פון די געשעהענישען; זיי וועלען נאָר אַרויסטרעטען געגען דער מעטאָדע פון אַלגעמיינע שטרייקען.

30 מיליאן זל. אויף די ערשטע אינוועסטיציעס

האט שוין אסיגנירט דאס פינאנץ־מיניסטעריום

גאזאפיקאציע און עלעקטריפיקאציע אין לאנד שוין אנגעהויבען

וו אַ ר ש אַ, 22 (טעלעפאָניש)

אין די נאָהענטסטע טעג וועט די רעגירונג שוין צוטרעטען רעאַליזירען דעם גרויסען אינוועסטיציע־פּלאַן. אויף די דאָזיגע אַרבייטען האָט דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום שוין אסיגנירט 30 מיליאָן זל. בעיקר וועלען פון דעם געלט פינאַנסירט די וועג־אַרבייטען. שפּעטסטענס אין אָנהויב אַפּריל וועט מען אָנהויבען דעם בוי פון די גאַזהאָלטער פון היינטער מאַסלאָ דורך קאַלקושאַוו — סאַנדאָמיערזש — זאַוויעשוב קיין סקאַרזשיסק. די דאָזיגע ריזיגע אַרבייטען זאָלען פולקאָם פאַרענדיגט ווערען נאָך אין לויפענדען יאָהר. הינטער סאַנדאָמיערזש וועלען די גאַז־רעהרען דורכגעצויגען ווערען איבער דער ווייסעל לענג אויס דער סאַנדאָמיערזשער באַהן־בריק.

אויפן געביט פון עלעקטריפיקאַציע האָבען זיך שוין אָנגעהויבען די אַרבייטען ביים פּונאַנדערבוי צו דער עלעקטרישער מאָשטשיצע — ראַדאָמסקער קעלצער קרייז.

די בוי־אַרבייטען, וואָס זענען פאַרגעזעהן אין אינוועסטיציע־פּלאַן וועלען אונטערגענומען ווע־רען אין די נאָהענטסטע טעג.

פאַרזיכערט דיין עקזיסטענץ דורך שפּאַרזאַמקייט!
אמבעסטען דורך אַ וועקסעל־ביכעל פון דיין אייגענער אינסטיטוציע
BANK KUPIECKO-KREDYTOWY SP. w ŁODZI
29 PIOTRKOWSKA 29
די בעסטע באַדינגונגען. געזעצליך געשיצט געהיימניש פון וועקלאַדען.
שטעלט אייך סאָלידאַריש אין די רייהען פון אונזערע אָפּשפּאָרער!
מיט אייגענע כחות צו אַ געזיכערטער צוקונפט!

אין שפאניען — קיין ענדערונגען

נאטע פון גענ. פראנקא וועגען שפאנישען מאראקא

מ אַ ד ריד, 22 (ספּ. טעל.)

אויף די שפּאַנישע פראָנטען זענען איי משך פון היינטיגען טאָג נישט איינגעטרעטען קיין שום ענדערונגען. די אָפּעראַציעס זענען געשטערט צוליב די שלעכטע וועטער.

אויפ'ן פראָנט פון גוואַדאַלאַכאַרא דויערט אָן אַרטילעריע־פייער. אויפ'ן אָפּשניט טאַריאַ—טריאו קיוע האָבען אויפשטענדיגע עראָפּלאַנען געפּרובט באָמבאַרדירען די רעגירונגס־אָפּטיילונגען; עראָפּלאַנען פון רעגירונגס־מיליטער האָבען זיי גע־צוואונגען נעלם צו ווערען.

ה ע נ ד יי, 22 (ספּ. טעל.)

גענ. פראַנקאָ האָט בדעה צו שאַפען אַ נייע רעגירונג. די רעגירונג זאָל צונויפשטעלען גענ. מאָלאַ. וועלכער האָט זיך געזאָגט אָפּזאָגען צו שאַפען די נייע רעגירונג.

אָבער נישט געהאָרכזאַם און אויף דעם באָדען איז געקומען צו אַ קאָנפליקט צווישען סולטאַן און קאַליפאַט.

פּ אַ ר י ז, 22 (ספּ. טעל.)

האַוואַס מעלדעט פון אַוויל (מצד די אויפשטענדיגע): די קאַמפען הינטער אָוויעדאָ האָבען זיך אָפּגעשטעלט. בעת'ן לעצטען פּרוב האָט די רעגירונגס־אַרמעע אין דער צאָהל פון 35 טויזענד מאַן זיך קאָנצענטרירט ארום דער שטאָט, דערביי האָבען די מיליציאָנערען געהאַט 40 טאַנקען, 200 האַרמאַטען, טויזענדער מאַשין־ביקסען און אַ גרויסע צאָהל האַנט־גראַנאַטען. דער אויפשטענדיגער גענע־ראַל אַראַנדאַ פּאַרטיפיצירט איצט די שטאָט אַרומ־רינגלענדיג זי מיט אַ נעץ פון שיסער־ראָוען, שטע־כיגער דראָט און פאַ־ה׳ילענע גריבער.

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)

היינט נאָכמיטאָג האָט מינ. אידען ערקלערט אין פּאַרלאַמענט, אַז פון ענגלישען אַמבאַסאדאָר אין שפּאַניען, וועלכער געפינט זיך איצט אין הענדיי האָט ער באַקומען אַ נאָטע פון גענעראַל פראַנקאָ בנוגע דער סיטואַציע אין מאַראָקאָ. מינ. אידען האָט צוגעגעבען, אַז לויט דער מיינונג פון דער ענגלישער רעגירונג, איז די סיטואַציע, וואָס הערשט צווישען דער פראַנצויזישער און שפּאַניש - מאַראָקאַנישער סטרעפע אַזעלכע, אַז זי באַרעכטיגט נישט קיין דיפּלאָמאַטישען דעמאַרש מצד די פאַרשנערטן פון טראַקטאַט אין אַלושעקיראַס.

ל אָ נ ד אָ ן, 22 (ספּ. טעל.)

די אויף היינט פּאַראָיסגעזעהענע זיצונג פון נישט־איינמישונגס־קאָמיטעט איז אָפּגעלייגט געוואָרען ביז דינסטאָג. ווי מען שמועסט, זענען פאַרהאַן נאָך אַ רייהע ענינים, וואָס זענען נוגע דער ביטראַל־קייט פון די אָבסערוואַטאָרען און די דאָזיגע פראַגע מוז ערלעדיגט ווערען נאָך איידער די דאָזיגע אָב־סערוואַטאָרען ווערען באַשטימט.

—*X*—

סולטאן פון מאראקא איז געגען גענ. פראנקא

פּ אַ ר י ז, 22 (ספּ. טעל.)

די צייטונג „לע זשור" מעלדעט אין אַ ספּע־ציעלער קאָרעספּאָנדענץ, אַז דער מאַראָקאַנישער סולטאַן האָט ארויסגעגעבען אַ פּראָקלאַמאַציע, וועל־כע פאַרווערט די מוסולמענער אין שפּאַנישען מאַ־ראָקאָ אריינצוטרעטען אין מיליטער פון גענעראַל פראַנקאָ. דער סולטאַן האָט אויך באַפוילען דעם הויפּט־גייסטליכען, קאַליף טעטואַן, אַז ער זאָל פאַר־ווערען די אראַבער זיך איינצוגלידערן אין דער אַרמעע פון די אויפשטענדיגע. דער קאַליף איז

1-טאגיגער פראטעסט־שטרייק

פון ווארשאווער אנגעשטעלטע אין מאנופאקטור־בראנזשע

וו אַ ר ש אַ, 22 (טעלעפאָניש)

היינט איז אין וואַרשאַ פאָרגעקומען דער 1־טאָגיגער פּראָטעסט־שטרייק פון די אָנגעשטעלטע אין דער מאַנופאַקטור־בראַנזשע. עטליכע הונדערט מאַנופאַקטור־געשעפטען אויף נאַלעווקי, פראַנציש־קאַנער, גענשע א. א. גאַסען זענען צוליב דעם געווען געשלאָסען.

אויב די אונטערנעהמער וועלען אין משך פון דער יום־טוב־וואָך נישט נאָכקומען די לוין־פאָדערונג וועט באַלד נאָך פּסח אויסברעכען אַ שטרייק אין דער גאַנצער מאַנופאַקטור־בראַנזשע.

דער פאַרלויף פון פּראָטעסט־שטרייק איז געווען אַ רוהיגער.

קאנפערענץ פון די דריי קרן־היסוד־צענטראלעס אין פוילען

וו אַ ר ש אַ, 22 (יט"אַ טעלעפאָניש)

זונטאָג, דעם 21־טען ד. ח. איז אין לאָקאַל פון וואַרשאַווער קרן־היסוד פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון פאָרשטייער פון די דריי צענטראַל־קרן היסוד ביוראָ'ען, וועלכע ווירקען אויפן שטח פון פוילען.

די קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען אונטערן פאָר־זיץ פון דירעקטאָר מ. הינדעס און איז געווען געווידמעט די אַקטועלע פראַגען פון דער קרן־היסוד־אַרבייט ווי: פּראָפּאַגאַנדע, אָרגאַניזאַציע, קלירינג־אָפּמאַך, באַנייאונג פונם אָפּמאַך מיט'ן קרן־קימת וכד'.

צווישען אַנדערען האָט די קאָנפערענץ איינשטי־מיג באַשלאָסען ביי דעם נעכסטען קרן־היסוד קאַמ־פּיין אין פוילען צו פאַרבעטען דעם פּרעזידענט פון דער יודישער אַגענץ פּראָפ. חיים ווייצמאַן פאַר דער פּראָקלאַמירונג פון דער אַקציע.

עס איז אויך אָנגענומען געוואָרען אַ באַשלוס צו ווענדען זיך צו דער קרן־היסוד צענטראַלע אין ירושלים וועגען איינפיהרען ערהען־ריפלאָמען און אומזיסטע פּרעמיען־נסיעות קיין א"י פאַר פאַרדינסט פולע עסקנים. די קאָנפערענץ האָט אויך מיט אָנער־קענונג גענומען צו קענטניש די קאָמפּעטענטע ידיעה, אַז די קרנות און די עקזעקוטיווע פון דער ירדישער אַגענץ מאַכען הכנות אויף צו פאַרזיכערן ותיקים — פאַרדינסטפולע עסקנים פון די קרנות — אַן עקזי־סטענץ אין א"י.

די פראַגע פון קלירינג־אָפּמאַך האָט אַלזייטיג באַלויכטען דיר. הינדעס, וועלכער איז ווי באַוואוסט דער וויצע־פאָרזיצער פון דער קלירינג־קאָמיסיע אין פוילען.

Dr. REICHER
פּאַלודניאָווא 28, טעל. 93־201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע באַראַטונגען פון פּסיכאָ — אַנאַליז
רענטגען־באַשטראַלונגען ביי הויט־קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונט.
זונטאָג און יום־טוב פון 9—12 בייטאָג

אויספלוג
קיין וויען
פרייז 135 זל.

אויספלוג קיין
לאנדאן און פאריז
ערלעדיגט
דאס וועלט־רייזע־ביורא
Union Lloyd
42 פּיעטריקאָווער 42
טעל. 107־87.

אין לאגער פון פולק. קאץ

ק אַ ט אָ וו י ץ, 22. (טעלעפאָניש)

היינט, מאָנטאָג, איז אין קאַטאָוויץ פאָרגע־קומען אַ פאַרזאַמלונג פון די שלעזישע דעפּוטאַטען, וועלכע האָבען דעקלאַרירט זייער הסכם צו דער דעקלאַראַציע פון פּולק. קאָץ און באַשלאָסען אריינ־צוטרעטען אין נייעם לאַגער. בלויז דעפּ. מיכאַלסקי בלייבט מחוץ דעם נייעם לאַגער.

ק ר אַ ק אָ, 22 (טעלעפאָניש)

אין קראַקאָ איז פאָרגעקומען אַ וואָהל־צוזאַמענפאָר פון דער פעדעראַציע פון די פוילישע פאַטערלאַנדס - פאַרטיידיגער. אין צוזאַמענפאָהר האָבען זיך באַטייליגט דעלעגאַטען פון 17 פּאָ־וויאַטען פון דער קראָקאָווער וואָיעוואָדשאַפט.

צווישען די אָנגענומענע רעזאָלוציעס איז פאַרהאַן אויך אַ באַשלוס, אַז אַלע קאָמבאַטאַנטען־אָרגאַניזאַציעס שליסען זיך אָן אין נייע־געשאַפענעם לאַגער פון נאַציאָנאַלער פאַראייניגונג.

א גלעזעל טיי ביים סיים־מארשאלעק

קומט פאר היינט אוונט פאר די דעפוטאטען

וו אַ ר ש אַ, 22. (טעלעפ.) פאַר די פּאַסכאַ־חגאות וועט דער סיים מאָרגען זיך צונויפקומען צום לעצטען מאָל.

צו דער געלעגענהייט פונם פאַרענדיגען די פּאַרלאַמענט סעסיע וועט דער סיים־מאַרשאַלעק צאַר מאָרגען אָוונט אויפנעמען די דעפּוטאַטען מיט אַ גלעזעל־טיי.

א שטיקעל בודזשעט־חשבון

וו אַ ר ש אַ, 22 (טעלעפאָניש)

עס זענען געשלאָסען געוואָרען די פינאַנץ־חשבונות פון דער רעגירונג פאַר די לעצטע 11 חדשים. די חשבונות באַווייזען, אַז די הכנסות אין משך פון דער צייט האָבען באַטראָפען 1 מיליאַרד 960 מיליאָן 614,000 זל., דאָס הייסט, אַז די הכנסות אין לעצטען יאָהר זענען געשטיגען מיט 160 מיליאָן 555,000 זל. אין פאַרגלייך מיט די־זעלבע 11 חדשים פון'ן פאַרלעצטען יאָהר. די־געגען די אויסגאַבען זענען אין דעם צייט־אָפּשניט פאַרקלענערט געוואָרען מיט 87,042 טויזענט זל. אין רעזולטאַט פון דער פאַרגרעסערטער רעגירונגס־הכנסה האָט דער דעפיציט פאַר דער צייט באַ־טראָפען נאָר 52,000 זל.

ווענדונג צו די יוד. ראטמענער

פון די שטאט־ראטען און קהלות

וו אַ ר ש ע (יט"א) יט"א האָט ערהאַלטען פאָל־גענדען קאָמוניקאַט:

דער פּראָפּאַגאַנדע - קאָמיטעט פאַרן יודישען בוך ביים פּען־קלוב ווענדעט זיך דערמיט עפענטליך צו אַלע מיטגלידער פון די אַרבייטער און דעמאָקראַטי־שע פראַקציעס אין די שטאָט־ראַטען און קהלות, זיי זאָלען זיך באַמיהען, אַז אויף די נאָהענטסטע זיצונ־גען זאָלען אריינגעטראָגען ווערען פאָרשלאָגען וועגען סובסידירען די אָרטיגע יודישע אַרבייטער און פּאָלקס ביבליאָטעקען.

עס ווערט געבעטען צו מעלדען וועגען די רעזול־טאַטען פון די דאָזיגע פאָרשלאָגען.

דער אַקציע־קאָמיטעט פאַרן יודישען בוך בעט די אָנפיהרער פון די יודישע פאָלקס - ביבליאָטעקען, אַז זיי זאָלען תיכף מעלדען וועגען די אונטערגענו־מענע אַקציעס אין שייכות מיט דער קאַמפּאַניע פאַרן יודישען בוך. מען דאַרף אויך מעלדען, וויפיל ביכער האָט מען שוין איינגעקויפט, אָדער מען האָט בדעה איינצוקויפען.

די מעלדונגען דאַרפען צוגעשיקט ווערען אויפן אַדרעס: פּען־קלוב, וואַרשע, טלאָמאַצקע 13.

געשטארבען יעקב דע־האן

נ י ו - י אָ ר ק, 22 (יט"א טעלעגראַפיש)

היינט איז דאָ געשטאָרבען אין עלטער פון 64 יאָהר. יעקב דע האַן. וועלכער איז לעצטענס געווען פאַרבינדען מיט די רעוויזיאָניסטען. ער האָט מיטגעאַרבייט אין דער ציוניסטישער באַוועגונג פון די ערשטע טעג זינט הערצלען.

רומענישער פרעמיער אין טשעכיען

פּ ר אַ ג, 22 (ספּ. טעל.)

דער רומענישער פרעמיער טאַטאַרעסקו, וועל־כער איז היינט אָנגעקומען קיין פּראַג, האָט קאָנפע־רירט מיט'ן פרעמיער האָדזשאַ און איז אויפגענומען געוואָרען דורכ'ן פרעזידענט ד"ר בענעש.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
האָט זיך איבערגעציגען פון ציגעל־גאַס 7 אויף
69 פּילסודסקיעגאָ 69
(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32
נעהמט אָן פון 8–10 פריה, 12–2 און 5–8 אָוונט
זונטאָג און חגאות פון 9–11 פריה

בעלגישער קעניג אין לאָנדאָן

אנהויב פון בעלגיש-ענגלישע אונטערהאַנדלונגען

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)
היינט איז אָנגעקומען קיין לאָנדאָן דער בעלגישער קעניג לעאָפּאָלד דער דריטער. אין די וואָכנשעה'ן וועט אין דער בעלגישער אַמבאַסאַדע אַרויסגעגעבן ווערן אַ פייערליכער באַנקעט לכבוד דעם קעניג, צוו. אַנדערן וועט אין דעם באַנקעט זיך באַטייליגן דער אויסערן-מיניסטער אידען. עס איז העכסט וואַרשיינליך, אַז דער בעלגישער קעניג וועט שוין ביים היינטיגן צוזאַמענטרעף אָנהויבן די ערשטע אָפיציעלע אונטערהאַנדלונגען מכח דער נייטראַלקייט פון בעלגיען. מיטוואָך וועט דער קעניג לעאָפּאָלד דער דריטער אין בוקינגהאַם-פּאַלאַץ אויפגענומען ווערן דורכ'ן ענגלישן קעניג וואַרוש דער זעקסטער און קעניגין עליזאַבעט. אין אָפיציעלן מיטאָג אין קעניגליכן פּאַלאַץ וועלן זיך באַטייליגן די מיטגלידער פון דער בריטישער רעגירונג.

„טיימס" באַטראַכט מיט גרויס סימפּאַטיע חיים קעניג לעאָפּאָלד, וועמענס פּריינטשאַפטס-געפיהלען צו ענגלאַנד זיינען אַלגעמיין באַקאַנט. די אָקטאָבער-רעדע פון בעלגישן מאָנאַרך מכח דער נישט רעאַלקייט פון די בעלגיער שפּיגעלט אָפּ די אַנשויאונגען פון חבר מעהרהייט פון זיינע אונטערטאַנען. די צייטונג שטרייכט אונטער, אַז דער פראַנצויזיש-סאָוועטישער פּאַקט וועקט אומצופרידנהייט אין בעלגיען.

דער דיפּלאָמאַטישער קאָרעספּאָנדענט פון „דיילי טעלעגראַף" דערוויסט זיך, אַז דער בעלגישער קעניג וועט פאַרבעטן דעם מיניסטער אידען אויף אַן אומאָפיציעלן וויזיט קיין בריסעל. בעת דעם דאָזיגן וויזיט, וועט מ. אידען אָפּגעבן אַ וויכטיגע דעקלאַראַציע, אויב די ערשטע אונטערהאַנדלונגען אין לאָנדאָן וועלן אויספאַלן גינסטיג.

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)
אין די פּאָליטישע קרייזן שמועסט מען אונטער אַז דער קעניג לעאָפּאָלד וועט אין לאָנדאָן באַריהרן די פראַגע וועגן לופט-פּאַקט. די הויפּט-טעמע פון די לאָנדאָנער געשפּרעכן זאָל אָבער זיין די נייטראַלקייט פון בעלגיען און וואָס פאַר גאַראַנטיעס בעלגיען דאַרף באַקומען פון פראַנקרייך, ענגלאַנד און דייטשלאַנד.

פאַרוואַהל-רעדע פון בעלגישן פּרעמיער

ער איז געגען פאַשיזם און געגען „פאָלקס-פראָנט"

ברי סעל, 22 (ספּ. טעלל.)
דער פּרעמיער וואַן-זעלאַנד האָט אין מאַגדאַלענאַ-זאַל אין בריסעל געהאַלטן אַ גרויסע פאַרוואַהל-רעדע.

וואַן-זעלאַנד האָט אָנגעוויזן אויף די סיבות, וואָס האָבן איהם באַוואויגן געגענצושטעלן זיך דער קאַנדידאַטור פון רעקסיסטן-פיהרער לעאָן דעגרעל.

דערביי האָט דער פּרעמיער אָנגעוויזן, אַז ער טרעט נישט אַרויס אין נאָמען פון אַ וועלכער סאיז פּאַרטיי, און טראָץ דעם, וואָס עס פרעדיגען זיינע געגנער, האָט ער נישט בדעה אַנטקעגנצוקומען יענע, וועלכע שטרעבן צו אַ פאָלקס-פראָנט אין בעלגיען. פאַרקעהרט: ער באַקעמפט סיי דעם רעקסיזם און סיי דעם פאָלקס-פראָנט

מוסאָליני נאָך דער אפריקאַנישער רייזע

איז שוין צוריקגעקומען קיין רוים

רוים, 22 (ספּ. טעל.)
15,30 איז מוסאָליני אויפ'ן קרייצער „פּאָלאַ" אָנגעקומען אין פּאָרט, וואו ער איז באַגריסט געוואָרען מיט האַרמאַטען-סאַלוועס. ביים ברעג איז מוסאָליני באַגריסט געוואָרען פון אויסערן-מיניסטער טשיאַנאָ. אַ גרויסער המון האָט מיט ענטוזיאַזם אויפגענומען דעם „דוטשע". אין אַן אויטאָ איז מוסאָליני אָפּגעפאָהרען קיין רוים.

דאַנציגער הויך-קאָמיסאַר ביי מיניסטער בעק

וואַרשאַ, 22 (טעלעפאָניש)
דעם 20 ד.ח. האָט דער אויסערן-מיניסטער יוזעף בעק אין קאַנצעלאַריע אויפגענומען דעם דאַנציגער הויך-קאָמיסאַר פון דער פעלקער-ליגע, פּראָפ. בורקהאַרדט.

דאָס געשפּרעך איז געווען נוגע פראַגען פון שלום און פון די פליכטן פון הויך-קאָמיסאַר צו מילדערן די אומשטענדען, וואָס קענען אַרויסרופן צוזאַמענשטויסען און קאָנפליקטען.

12 טויטע און 175 פאַרוואונדעטע

בעת א פאָליציי-פייערונג

לאָנדאָן, 22 (ספּ. טעל.)
אין פּאָנסע האָט די אמעריקאַנישע פּאָליציי איינגעאָרדנט אַ גרויסע פייערונג. אין אַ געוויסן מאָמענט האָבן זיך אַ שאַט-געטען אויף די דעפילירענדיגע פּאָליציי-אָפּטיילונגען אַ האָגעל מיט שטיינער, וואָס זיינען געוואָרפן געוואָרען דורך די מיטגלידער פון דער נאַציאָנאַליסטישער אָרגאַניזאַציע. די פּאַראַדירענדיגע פּאָליציי איז געצוואונגען געוואָרן איבערצורייסן די דעפילאַדע און באַלענקט די ביקסן אויף דער זייט פון די אַנגרייפענדיגע. דער קאַמף האָט זיך גיך אויסגעברייטערט און אַרומגעכאַפּט איינינע גאַסן. עס איז דערגאַנגען דערצו, אַז די פּאָליציי האָט געמוזט זיך באַנוצן מיט מאַשין-ביקסן און טרערענדיגע גאַז-באָמבעס. בעת דעמדאָזיגן קאַמף זיינען אומגעקומען 12 מענשן. 175 פּערזאָן זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן. עס זיינען אַרעסטירט געוואָרן 22 מאַנסלייט און 40 פרויען.

דאָס הויפּט-געווינס פון דער II קלאַס 38-טער לאָטעריע

100.000 זל.

אויף נומער 169961

אויסערדעם

10.000 זל. אויף נומער 9847

10.000 זל. אויף נומער 58271

5.000 זל. אויף נומער 52146

5.000 זל. אויף נומער 120958 א. אַ. וו.

זיינען געפאַלען אין דער גליקליכער קאָלעקטור ביי

KAFTAL

Łódź, Piotrkowska 54.

קאַפטאַל איז דער סינאָנים פון גליק!

אָפּגעברענט א גאַנץ שטעטעל אין רומעניע

300 וואוינהייזער זיינען אוועק מיט'ן רויך

בוקאַרעשט, 22. (ספּ. טעל.) אין באַלדאַ שטעטעל, וואָס געפינט זיך לערך 200 קילאָמעטער פון דער רומענישער הויפּט-שטאָט, איז אין דער לעצטער נאַכט אויסגעבראָכן אַ שרעקליכע שרפה וואָס האָט צוליב שטאַרקען ווינט גיך זיך פאַרשפּרייט איבער אַ גאַנצע רייה גאַסען, אין רעזולטאַט זיינען פאַרברענט געוואָרען 200 וואוינהייזער. צווישען דער באַפעלקערונג איז בעת דער גרויזאַמער שרפה ענטשטאַנען אַ מורא'דיגע פּאַניק.

אין פייער זיינען לעבעדיגערהייט אומגעקומען צוויי קינדער.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

2-טע קלאַס; 5-טער טאָג

100.000 zł. — 169961
30.000 zł. — 164.056
10.000 zł. — 20888
5.000 zł.—27101 58824 120958
2.000 zł. — 95807 124777 125357
1.000 zł. — 473 19614 27567 119910 162051 187084.
500 zł. — 1413 19288 176139.
400 zł. — 9640 16306, 19602, 25373 36004 128228 129341 131309 159682 172568 181772.
250 zł. — 12917 12961 13279 68392 72774 102236 121334 129926 159682 164026 165945 178196.
200 zł. — 13127 21507 30750 39333 67163 67863 67358 71568 90140 100014 107631 113288 118098 128012 142525 142722 142993 145623 148855 156320 157616 157699 159222 160046 165660 171392 176959 184834 185541.

Po 50 zł., z literą s 150 zł.

64 223s 99 317s 751s 1348 51s 618 54 2018s 278s 331 802s 908 72 3029 163 204s 383 471 589 4289 399s 454 553s 682s 833 81s 944 48 5078 478 6082 547s 605 800 969 7035 509 8464 549s 54s 66 83 9002 12s 15 585 638 718s 958.

10072s 305s 43 405s 597s 617s 21 814s 11147 828 943 12651 830 961 13215s 849 920 14066s 319s 545s 15220s 85 98s 448 625 40 907 62s 68 16120 71 755s 58s 17235 321s 438 626s 46 56s 18340 529 741 844 980 19159s.

20287s 553s 611 51 939 21978 916 81 87 22307 446 691s 23031 370s 599s 645 24134 310 689 25306s 429 73s 524s 39 73s 755s 994 26293 705 824 27072s 229 373s 77s 525 847 28072 165s 794 29360s 82 622 99s.

30020 750 846s 82 31313s 553s 842 991 32092s 216s 54 362 583 621 861 33268s 92 782 826 34525 55 698 996 35031 132s 217 36s 621 807s 959s 36125 258 383s 415s 607 829s 92s 37081s 745s 38233s 367 407s 44s 865 951 39525s 891s 986.

40189s 294s 343s 716 830s 41029 719s 48 820 959 42019 160 200 444 739s 889 43051 109 638 716 95s 877s 44076 373s 741 851 929 45187s 340 550 621s 46096 114s 360 79 90 542 47215 88s 542 888 984s 48303 7 34s 49070s 244s.

50004 114 409 715 833s 51 51069s 91 368s 515s 630 86 982s 83s 52252s 519s 799 915 53278s 660 54108 28 42s 212 60s 61 300 428 72s 559 832 55080s 772s 940 56252 490 684 57415 64 58034 82s 418 864s 59139 90s 310 691.

60005 566s 627 980 90 61117s 212 595 775 927s 62060s 162s 371 500 63271s 84 631 64085s 268s 430 532s 65115 705s 14 829 945 66214s 647 67250s 417s 73s 580s 704s 64 68081 330s 501s 924 69065 416 526s 678s 789 957.

70034s 41 287s 466s 595 677s 744s 50 909s 71142 316 87 415 72112 582s 708 26s 73163s 446s 543 754 842s 74020 447s 97s 569s 812s 46 76376 773s 802s 85 77149 283s 870 78213 325 76 533s 76 978s 89 79115 52 529s 697s 836s 990.

20020 210s 411 737 942s 81 81363 687 742 873 945 82090 291s 330 78s 885 965s 83013 130 757s 84508 85090s 362s 446 679 785 834 986 86767 87216s 43 88496 644s 89017 318 459s 667s 97s 700 909s

90010 457 572s 921 91184s 213 695 940 92039 128s 617 747 54 93241 640 91 708 94398 440s 42 683 811 53 987 95028s 131 257 302 658s 816 23 29 96038 48s 132s 276 563 737s 881 904 97029s 195 548 655s 839 98058s 116 299 472 696s 99332 459s 608s 14 830 984.

100008s 19 87 593 638 747s 833 86s 924 94 101416 102387s 750s 74 103036s 460 528 61s 641 57s 961 62 104164s 244 583s 668s 73 94s 99s 105129 218 387s 515 767s 967s 70s 106201 35s 48s 695 863 991 107056 152s 589s 694s 837s 108015s 487s 109069 209 58 424 54 714s 88 935s

110140 422s 42s 835 67 111028s 345s 450s 599s 112032 204s 13 590s 113071 461s 849s 97 900 114172s 75s 115111s 233 562 888 912s 116404 88 777 117055 26s 219 418 32 606s 749 802 118033 85 96s 333s 68s 461 72 902 4s 9 28 119507 11s 720.

120100 419s 26s 879 121159 227 399 926s 122202 336 794 121412 886s 124079 317s 940s 125105 83 567 756 961s 94 126258 127695 965 128538 861s 129121 77 441s 86 550 628s 96s 704s 24s.

130615 51 745s 89 902s 131099 463 740 865 72 958s 132037 86s 519s 23s 75 133399 455s 554s 720 917s 134087 303 794s 559s 994 135148 54 284 396s 644 136376 83 455 683s 923s 137359 717 138810s 969s 139742 54.

140147 251 141472s 525 79 91s 742s 839 142607s 143289s 377 520s 643 831s 144041 110 34s 679s 776s 854s 145372 535s 704 69s 817s 146302 532 61s 751s 929s 36 147198 320 775 813s 49s 148071 264 508 893 149120s 312s 35 519 47 731s 44s 812s 995.

150656s 767 983 151062 103 363s 449s 59s 92 724 827 40 90s 152078 84 538 930 153154s 515 65s 734s 154177s 334 411s 623 803 155051 650 68 891 156254 571s 861 157151s 219 366s 699 990s 158421s 536 983s 159633.

160549s 99 627 874s 161552s 613 77 725 162058s 77 117s 253 163201 561s 650 164318 806 165039s 133 245s 86 318 20 559s 945 166002s 37s 969 167005 122s 272 677s 778 961 75s 168230 373 9 869 169016s 234 87 982 92.

170263 424 649 731 41s 69s 859s 171101 172103s 282 411s 630s 783 868s 940 173053s 394s 174104s 347 87 629 175054 400 57 724 946s 176531s 68 931 44s 554 177178 453s 512s 796 835s 901 178022s 202 404 46 179191 201s 201s 39 379s 88s 667.

180031 126 224 564s 600 181664s 865 99 913s 94 182141 460s 533 67 183140 80s 91 964s 184164s 95 341 831 185498 186089s 491 525 46 760s 810s 187158s 698s 748 189236s 532 721s.

190132s 237s 191222 349s 461 613 20 795s 192306s 90 193102 602 911 194651s 754 87s 96 808 76s 987.

212 34s 49 415s 188071 118s 464 517

2 i 3-cie CIĄGNIENIE

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. — 94031
15.000 zł. — 148816
10.000 zł. — 41168
5.000 zł. — 120717
1.000 zł. — 92770 124026
Po 500 zł. — 6135 26499 94598 103623 123885 188533
Po 400 zł. — 74256 82619 119987 150120 167808 181503 186115.
Po 250 zł. — 19049 25949 40449 41406 99184 112955 115264 127195 134605 155871 165223 168895 169632 177767 178374 192863.
Po 200 zł. — 19575 20365 27220 38723 43825 45493 48827 62110 65223 67234 72160 84577 85820 119876 134130 153211 158853 161737 171770 179150 184035 186256 194421.

Po 50 zł., z literą s 150 zł.

104 62s 248 403 977s 1150s 252s 680 894s 2527 696 897s 950 78s 3147 281 430 599 801 943 4156s 223s 320s 39s 559s 606s 855s 937s 5124s 98 273 306 23 54s 606 29 6146s 293s 538 749 804s 7133s 242 45 613s 87 93 749s 82 829 43 8053 851 9452 89 680 760 802s.

10127 270 76 82 87 359 443s 724 11264 698s 991s 12132 855s 13374 785 14882 15282s 532s 672s 782s 842s 45 16031 129 401s 716 72 17192 575 18080 846 969s 19575 677 730s 854s.

20046 63 147s 50s 322s 417 99s 515s 98 723 874 21108 21s 31s 303s 676s 770s 22130s 556 681 830s 23070 233s 414s 541 899s 24712 808s 25446 26405s 549 819 981 27400 581 655s 780 28306 46s 48s 481s 829 80 93 969s 29033 337s 404 553 629 735s 861 83s.

30140 69 77s 235 811 31065 264 77s 324s 417s 653 736 60 32318 70s 499 33020 80 324 425s 517s 872 96s 937s 81s 34257 817 35237 817 35237 432 636 88 783s 36186 712s 861 72 73s 37147 882 38174 445 587s 803 952s 39020s 40s 70s 308s 412 878s 982s.

40187 214 38s 995 41041s 52 280s 682s 752s 42101s 07s 70 499 576 794 832 60 43139s 482 510 30 85 755 81s 926 44120s 214 41s 370 45118 24 547s 81 849 903s 46028 163 451s 96 611 47015s 47 99s 924 48080 110 30 99s 235 365 640 898 49796s

50011 250 337s 480 642 51004 75 902s 52035 291 328s 833 918 53178 310 57s 518 69s 680s 892s 943 54078 111 29 216 327 462s 571s 885s 55179 514 63s 80 678 920s 56352s 720s 31s 57192s 313s 426 550s 766 58070 194s 924s 88 59088s 105 480 792.

60286s 418 535s 833 907s 61188s 410 690s 915s 37 62611 814 989 63162s 68 78 355s 475 78 630 702 951s 64167 497 515s 76s 948 65043s 226s 649s 704 51s 66520 50s 63 791s 67210 442s 889s 950 63 72s 68816 18 39 69590s 874 964s.

70620 45s 882s 978 85 71025s 83 275 326 651s 774 944 71s 72044 75s 114 368s 416s 658 72s 830s 963 73202 305 648s 900 74002 498888 75192 261 384s 800s 76209 664s 716 63 916 29 77032 673 930 78122 96 355 753s 67 835 903 79s 79286 563s 758 873.

80047s 233 37 450 525s 845 911s 81033s 273 315s 566 652s 82112 18s 848 83532 787 962s 78 84087s 217 957s 82 85004s 122 58 403 623s 40 724 41s 935s 99s 86526 40 619 23 736s 71s 87016s 237 604s 826s 961 88350 635 704 89076s 183 214 395 509 672.

90122 77 98s 451s 674s 91556 714s 92366s 463s 94068 221 32s 433 70s 95011 114s 96147s 351s 882s 961 97404s 98080 89 149 353s 571 691 830 99028s 133 385s 464s 595 676s 97 736s 66s 804

100306 657 101216 663 913s 102863s 103059 380s 854s 104562 674s 750s 105018 42 107s 285 361s 933 106540s 657 712 107341 601 108134 54 847 83s 109053 410 696 732.

110037 508 766s 873s 111434 644 112128s 451 857s 931 113710 114148 408 75s 607s 91s 955 115054s 108s 227s 345s 559 644s 116038s 117002 28 284 118713 907s 40 119063s 202s 347 517s 987.

120379s 435s 40 610 705 880 121338s 93s 463 652 84s 875 989 122110s 451s 502s 123259 323 462s 502 658 830s 985s 124085 313s 41s 65 563s 933 125001 213s 689s 126265s 96 446 73s 815 956 127150 463 668 128129s 606 39s 793 873s 904 129220s 342s 545s 641 94 788s 827s 970

130105 77s 213 308s 389 999s 131388s 484 132376 597s 133015 338 89s 565 712 134228s 306 509 75 135066 91 95s 136305 887s 137214s 74 363 98 557s 953 138404 16s 533 659s 761 870s 139193s 289.

140100s 65 223s 46 869 924 141099 324 69s 142017s 55s 190s 583s 951s 143204 67 475s 972s 144047s 177 438s 39s 547s 93 145129s 693 861s 85s 962 146358 672s 768 844 148080 248s 599 672 901 149107s 21 578 927.

150667 951 65 99 151044s 55 324 649s 152261s 306 474s 871 990 153030 360 95 414 549 87s 651 53 858s 976 154061s 154 252 468 97 615 778s 155214 474s 761s 80s 921 27s 156096 611s 33 157088 217s 426s 530 620s 158162 203s 724 159066 304s 715 835s 906s

160348s 734 876 82s 161100 207 54s 86s 486s 780s 814s 162609 75 163139 70s 299 453 91 523s 714s 47s 85s 969 164096 171s 251s 362 400s 84s 573s 165492 898s 16614s 626s 167014s 517 53s 80s 751s 168204 49s 388 416s 501s 98s 714 75 95s 169060 141s.

170060s 101 350s 84s 472s 538 71 840 977 171028 33s 146 96 355s 448 504s 90s 82 656s 816s 172296 355 435s 96 579s 82 83s 752s 173363 451 628s 174057 538s 642 795 810 96 175211 82 451 628s 174057 538s 642 795 810 86 175211 82 382s 424 176159s 75 281s 359 60 468 508 32 602 752s 942s 46 93 177088 131s 664s 779s 814s 947 77 178260 316s 533s 668 835 179191 238s 534s 757s.

180135s 381 994 181155s 274s 574 95 969 182099s 183 454s 654 734 942s 43s 48s 183638 856 184004 380 960 185153s 444 96 576 186106s 589 187321s 681 188201s 342 767s 189185 497s 527.

190077 168 208 497 683 893s 959 191121 329 590s 604s 48s 749 893 192024s 33 692 717 990 193262 324 660 85s 09s 50s 194004 368s 428 608s 969 89

דער גייסט פון דער צייט

פריטאָג אין נאָמענס־טאָג פון מאַרשאַל פּילסודסקי האָט דורך דער ראַדיאָ געהאַלטען א רעדע דער מלוכה־פּרעזידענט מאָשטשיצקי, בעת דער רעדע זענען אָנוועזענד געווען די העכסטע פאַרשטעהער פון דער מאַכט מיטן גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע מאַרשאַל שמיגלי־רידז אין דער שפּיץ, ווי אויך די פאַרשטעהער פון די געזעצגעבערישע קאַמערען, דער מאַרשאַלעק פון סיים צאַר און דער מאַרשאַלעק פון סענאַט פּריסטאָר.

די רעדע האָט אנטהאַלטען פּאָליטישע מאָמענטען.

שוין אין פאַרגאַנגענעם יאָהר האָט מען געפּענט אַדורכליִיענדיג צווישען די שורות פון דער ערקלערונג פון מלוכה־פּרעזידענט א רייה וויכטיגע באַמערקונגען אויף דער טעמע פון אינערליכען לעבען אין פּוילען, ווי אויך וועגען דער אויסלענדישער פּאָליטיק. אין לויפענדען יאָהר האָט די רעדע געטראַגען דעם כאַראַקטער פון א אַפּעל, זי האָט זיך פאַרוואַנדעלט אין א טיעם קאָנסטיטוציאָנעלען אַקט און זי גיט א געלעגענהייט צו מאַכען א גאַנצע רייה מסקנות, וואָס וועלען זיין מאַסגעבענד אויף דער צוקונפט. באַלד אין אָנהויב האָט דער מלוכה־פּרעזידענט באַטאָנט די נעשיקטקייט פון פיהרען די אויסלענדישע פּאָליטיק דורך דעם שילער פון גרויסען מאַרשאַל, מיניסטער בעק, וועלכער טרעט נישט אָפּ אויף א שריט פון די ריכטליניען פון זיין מייסטער.

אַזוי אַרום האָבען מיר זיך דערוויסט, אַז דער מיניסטער בעק, פּונקט אזוי ווי זיין פּאָליטיק, איז א באַשטענדיגער פאַקטאָר, אַז קאָנסטיטוציאָנעל געהערט איהם דער אַמט פון קאַנצלער פון דער אויסלענדישער פּאָליטיק. רעגירונגען קענען זיך טוישען. עס קען פאָרקומען א קאָנסטרוקציע אפילו שוין אין יולי. די מאַכט קען ווערען צוגעפּאַסט צו די נייע באַדינגונגען און ריטמיש מאַרשירען אין אַלע רעסאָרטען אין הסכם מיט די פּרינציפּען פון דער דעקלאַראַציע פון פּולקאָווניק קאָץ. ביי די דאָזיגע ענדערונגען ווערט מיניסטער כמעט א פאַקטאָר, וואָס קען נישט באַזייטיגט ווערען. פון איצט אָן וועלען די לענגערע אורלויבען פון אויסערן־מיניסטער נישט געבען קיין סיבה צו קיין שום באַטראַכטונגען, צו קיין שום פּלאַטקעס, וואָס שטאַמען פון דער פּראָווינציעלער פּרעסע, און נישט צו איבערגעטריבענע אַלאַרמען, וואָס פליסען אַרויס פון דער איבערראַשענע דייטשער פּרעסע.

מיר האָבען גלייכצייטיג א וועגווייזער אין דער אויסלענדישער פּאָליטיק, אזוי ווי איינוויזונג באַר מיניסטער בעק. דער מלוכה־פּרעזידענט האָט דערקלערט, פאַרופענדיג זיך אויף דעם אויטאָריטעט פון מאַרשאַל פּילסודסקי, אַז מען דאַרף פיהרען א פּאָליטיק פון אויסערגעוועהנליכער גראַדליניגקייט און פולער אָפענקייט. דער מלוכה־פּרעזידענט האָט דערקלערט, אַז אזא פּאָליטיק פיהרט דער אויסערן־מיניסטער בעק. דאָס איז א אויטאָריטאַטיווער קאָמענטאַר. פון איצט אָן מוזען אויפהערען די קריטיק, אַלע באַוואָרענישען און נישט חאָם רעדזאַגטע.

נישט ווייניגער וויכטיג און פעסט האָט דער מלוכה־פּרעזידענט באַצייכענט, נישט נאָר זיין באַציהונג, נאָר אויך די פּאָזיציע פון „רעגירענדען פאַקטאָר” אין דער מלוכה בנוגע דער דעקלאַראַציע פון פּולקאָווניק קאָץ. מיר האָבען זיך דערוויסט פון די רייד פון הער אייפען שלאָס, אַז דער אינהאַלט פון דער דאָזיגער דעקלאַראַציע קען מען באַטראַכטען, אַלס א „אני מאמין” פון הויפּט־אָנפיהרער. כּדי צו באַזייטיגען אַלע אונקלאָרקייטען לייענען מיר אין פאָלגענדען זאַץ, אַז די איניציאַטיווע צו שאַפען דעם „לאַגער פון נאַציאָנאַלער פאַראייניגונג” קומט פון הויפּט־אָנפיהרער”. מיר האָבען אַלזאָ צו טון מיט אַן אַקט פון ערשטקלאַסיגער וויכטיגקייט, וועלכער האָט באַקומען צוויי גאַראַנטיען: די אונטערשטיצונג פון העכסטען פאַקטאָר ווי אויך פון רעגירענדען פאַקטאָר.

ווער ווייסט, צי ווען די דאָזיגע ידיעה וואָלט באַוואוסט געווען דער אַלגעמיינהייט אין טאָג פון דער פאַרעפענטליכונג פון דער דעקלאַראַציע, צי די צאָהל וואָס האָבען אָנגעקינדיגט זייער אַקציעס, וואָלט נישט געווען א סך גרעסער ווי ביז איצט.

אַזוי אַנדערש מאַך דער רעדע פון מלוכה־פּרעזידענט, וואָס טראָגט דעם כאַראַקטער פון אַן אַפּעל פאַרוואַנדעלט זיך דער דעקלאַראַציע אַקט איינציגווייז אין א נייער קאָנסטיטוציאָנעלען אַקט, טראָץ דעם, וואָס ער איז נישט אַריינגעטראָגען געוואָרען אין סיים און סענאַט און איז נישט דיסקוטירט געוואָרען דורך די געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען.

ער אונטערליגט א פאַרענדערונג, פאַרווירקליכענדיג זיך אין לעבען דער אַקט פון אַפּריל. דער פּרוּוו צו שטיצען די קאָנסטיטוציע נאָר אויף די געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען האָט נישט געגעבען די געוואונשענע רעזולטאַטען. מען האָט געדאַרפט פאַרשטאַרקען און פאַרפעסטיגען די באַדייטונג פון געוויסע פּאַראַגראַפען, איינשליסען אין אַקט אַלס א באַשטענדיגען פאַקטאָר די לעגענדע.

די אינוועסטיציע אַקציע אַרום דער קאָנסטיטוציע האָט זיך נישט געקענט ענדיגען נאָר דערמיט. עס איז אַנטשטאַנען די נויטווענדיגקייט צו פאַרשטאַרקען דעם רעזשים, וועלכער האָט זיך אין פּוילען איינגעשטעלט נאָך דער מאַי־איבערקעהרעניש. די דערגאַבערטע אָקאָפּעס האָט מען געדאַרפט אונטערמויערען מיט אייזען־בעטאָן. די וואַקלונגען, וואָס האָבען געדויערט איניגע חדשים האָבען עדות געזאָגט וועגען דער סכנה, עס איז אַלזאָ אין מאַי פון 1936 געוואָרפען געוואָרען דער געדאַנק וועגען שאַפען א נייעם לאַגער.

די אַקציע צו אָרגאַניזירען און פאַרעפענטליכען די דעקלאַראַציע האָט געדויערט גענוג לאַנג. צוזאַמגענום איז נאָך נישט אַלץ געווען קלאָר. קיינער האָט [illegible] געוואוסט, ווי אַזוי עס וועט זיין די באַציִונג פון דער רעגירונג צו דער דאָזיגער דעקלאַראַציע, צי נאָר א פריינדליך נייטראַלער, צי נאָר איניגע וויצע־מיניסטאָרען וועלען צוזאַמענאַרבייטען מיטן נייעם לאַגער, אָבער נאָר אין פּריוואַטען כאַראַקטער? איצט איז דער ענין קלאָר איבער יעדען ספק.

דער מלוכה־פּרעזידענט האָט ערטיילט אַן אונטערשטיצונג נישט נאָר דעם לאַגער, נאָר אויך דעם אויטאָר פון דער דעקלאַראַציע, וועלכען ער האָט אויפגענומען נאָך א יאָהר צייט מיט עטליכע וואָכען צוריק.

סאַך איניגע וואָכען איז אַלזאָ אַריינגעטרעטען א נייע עפּאָכע אין לעבען פון לאַגער פון דער נאַציאָנאַלער פאַראייניגונג. די רעדע פון מלוכה־פּרעזידענט איז שוין גענוג פאַר אַלע אַקציעס. איינציגווייז מעלדען זיך לויט די וואָיעוואָדזשטווס די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען. עס האָט זיך אויך געמעלדעט די וואַרשאַווער וואָיעוואָדזשטווע, הגם עס פעהלט דאָרט די אונטערשריפט פון גרינדער פון פריהעריגען לאַגער, פון פרעזעס פון ב. ב. וו. ר. פּולקאָווניק סלאַוועק.

מעגליך, אַז אויך דער דאָזיגער ענין וועט אויפגעקלערט ווערען, פּונקט אזוי ווי דאָס אויסמיידען די טעמע וועגן די באַציהונג צום סיים און סענאַט נישט אין דער דעקלאַראַציע פון פּולקאָווניק קאָץ, נישט אין דער רעדע פון מלוכה־פּרעזידענט זענען נישט דערמאָהנט געוואָרען די געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען. די אָנוועזענדע בעת דעם פייערליכען אַקט די מאַרשאַלקעס פון סיים און סענאַט האָבען נישט געהערט קיין אויטאָריטאַטיווע אויפמונטערונגס ווערטער.

עס איז אַלזאָ אזוי געשעהען, אַז די אינסטיטוציעס, וואָס פאַרנעהמען אין דער קאָנסטיטוציע איניגע קאַפּיטלען מיט פּאַראַגראַפען, זענען נישט אַרומגערערט געוואָרען אין די וויכטיגסטע אַקטען, אין דער פאַקטאָר, וואָס איז באַהאַלטען אין איין פּאַראַגראַף, אָבער געשטיצט אויף דער לעגענדע, האָט מיט זיין פּערזאָן פאַרשטעלט צוויי קאַמערען.

נאָך דער פייטאָגדיגער רעדע פון מלוכה־פּרעזידענט איז געקומען די פולשטענדיגע אויפקלערונג פון דער לאַגע. פון איצט אָן וועלען פּאָסטישע ריקזיכטען דיקטירען צו פאַרשמעלערען די ראַהמען פון דער קריטיק פון פּולקאָווניק קאָץ'ס דעקלאַראַציע. די דעקלאַראַציע איז צוזאַמענגעשפּילעוועט געוואָרען מיט קלאַמערן מיט דער קאָנסטיטוציע אַקט און עס וועט צוליב דעם שווער זיין אָפּצוגרענצן איין אַקט דעם צווייטען, טראָץ דעם, וואָס זי האָט נאָר אַקטואַליזירט געוויסע וויכטיגע פּאַראַגראַפען, איבערלאָזענדיג אין א זייט אַנדערע, וואָס לאָזען נאָך נישט פאַרווירקליכען אין לעבען די באַשלוסען פון דער קאָנסטיטוציע.

סאָלידאַריזם, מעסיגקייט, ווי אויך דיפערענצירונג און דער נאַציאָנאַליטעטען פּאָליטיק ווערט א מלוכה־געבאָט. עס בלייבט נישט איבער עפּעס אַנדערש ווי אונטערגעבען זיך די פאַרשריפטען, אונטערליגען דעם גייסט פון דער צייט, פאָהרען, ניין פאַרשריפטליך אויף דער רעכטער זייט”.

„אַנטיודישונג פון דער פּוילישער קולטור”

נייער קאַמף לאָזונג פון דער „נאַראָדאָווער יוגענד”

אין א קאָרעספּאָנדענץ פון לעמבערג פּערעפּענטליכט דער נעכטיגער „דזשענניק נאַראָדאָווי” א באַריכט וועגען א פאַרזאַמלונג פון דער נאַראָדאָווער אַקאַדעמישער יוגענד, אויף וועלכער עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע פון „אַנטי־יודישען די פּוילישע קולטור”. די פאַרזאַמלונג איז פאָרגעקומען אין איין גרעסטען זאַל קאָלעגיום מאַקסימום פון דער לעמבערגער אוניווערזיטעט און עס האָבען זיך אין איהר באַטייליגט דער רעקטאָר קולטשינסקי אזוי דער קוראַטאָר פון דער אַקאַדעמישער ביבליאָטעק גלח פּראָפ. קלאַויקאַ.

א רייהע רעדנער האָבען אַרומגערעדט די מיטלען און אופנים ווי אַזוי צו באַזייטיגען די יודען פון באַאיינפלוסען די פּוילישע קולטור. איין רעדנער האָט זיך געקלאָגט, אַז יודען אַלס לעהרער־פּאָלאָניסטען אין היסטאָריקער האָבען א צוטריט צו 60 טויזענט פּוילישער יוגענד אין די מיטעלשולען. די יודען — האָט דער רעדנער — געזאָגט צייכענען זיך אויס מיט מעגאַלאָמאַניע לגבי זיך אין פאַראַכטונג לגבי פרעמדע, זיי קעמפען שטענדיג מיט די געזונדע יסודות פון געזעלשאַפטליך צוזאַמענלעבען און אונטערשטיצען דעם קאַפּיטאַליזם אדער קאָמוניזם, זיי קענען נישט לערנען ליטעראַטור, ווייל זיי פאַרשטעהען נישט מיצקעוויטשען, נישט קאַספּראָוויטשען און ניימאַנען. זיי קענען נישט לערנען קיין געשיכטע, ווייל זיי פעלשען זי צוליב דעם, וואָס אין איצטיגען מאָמענט שטייען פאַר די טויערען פון די פּוילישע שטעט מאַסען דאָרפישע באַפעלקערונג, קענען די יודען נישט זיין קיין ליפעראַנטען פון גייסטיגער שפּייז פאַר די דאָזיגע מאַסען”.

צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען א רייהע רעזאָלוציעס. אינטערעסאַנט איז איין רעזאָלוציע ווערט געפאָדערט איבערצוגעהען צו א „אַטאַקע”. עס ווערט דאָרט למשל געזאָגט, אַז „צוליב דעם קאַמף פון קאַטויליש־נאַראָדאָווען לאַגער מיט דער זשידאָ־קאָמוניסטישער וועלט, מוז די קולטורעלע זעלבסטשוץ פון אונזער פאָלק זיין גלייכצייטיג אויך א אַטאַק, מיט'ן ציל פולשטענדיג צו באַזייטיגען די יודען און אַלע שאַפונגען פון תלמודישי־יודישען גייסט מחוץ דער פּוילישער קולטור”.

אין א צווייטע רעזאָלוציע ווערט געפאָדערט צו באַזייטיגען אַלע יודען וואָס לערנען איצט אין די מיטעל שולען געשיכטע אין די פּוילישע שפּראַך, ווי אויך די יודען, וואָס לערנען די דאָזיגע געגענשטענדען אויף די הויך־שולען „תיכף און אויף אייביג!”

בכדי אָבער צו פאַרהיטען די יודען פון בסיון צו וועלען אמאָל פאַרנעהמען אַזאַ אַמט ווערט געפאָדערט ווייטער אין דער רעזאָלוציע, אַז עס זאָל פולשטענדיג געשלאָסען ווערען דער צוטריט פאַר יודען אויף די הויכשולען, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען שטודיום פון דער פּוילישער שפּראַך און געשיכטע (נומערוס נולוס).

א אַנדערע רעזאָלוציע פאָדערט אויף די אַקאַדעמישע יוגענד פון גאַנץ פּוילען אַרויסצושטעלען עהנליכע פאָדערונגען אין זאָגט אָן, אַז „אין דעם דעצידירטען קאַמף פאַר דער אַנטיודישונג פון דער פּוילישער קולטור ווי אויך פאַר איר פולשטענדיג אָפּגרענצונג פון יודישען פאָלק זאָל די נאַראָדאָווע אַקאַדעמישע יוגענד זיך נישט אָפּשטעלען, ביז זי וועט אויסבויען — אַזוי ווי זי האָט געשוואוירען אויף יאַסנאַ גורא — די קאַטוילישע מלוכה פון פּוילישען פאָלק!”

די שטימונג אין מאַדריד

וועגען די שטימונג, וואָס הערשט אין מאַדריד פאַרעפענטליכט דער פּאַריזער „טאַן” אַן אויספיהרליכען באַריכט, פון וועלכען מיר נעהמען אַרויס פאָלגענדע פּרטים:

„ווען די פאַרפאַסטענס פון גענעראַל פראַנקאָ האָבען זיך דערנעהנטערט צו די טויערען פון מאַדריד, איז נאָך גאָרנישט געווען צוגעגרייט, עס זענען נישט געווען געגראָבען קיין אָקאָפּעס. עס איז נישט געווען קיין אַמוניציע און אפילו נישט קיין אָנפיהרונג, וואָס זאָל לייטען מיט דער פאַרטיידיגונג. צום גליק פאַר די מאַדרידער זענען זייערע געגנער אַנגעפיהרט געוואָרען נישט בעסער ווי זיי אַליין. דער אָנגריף איז נישט געלונגען און איינציגווייז האָט זיך אַנטוויקעלט די אמת'ע מלחמה. היינט זענען שוין אַלע גאַסען פון די באַדראָהטע מערב'דיגע און דרומדיגע פאַרשטעט געשיצט דורך צוויי מעטער הויכע און צוויי מעטער ברייטע צעמענטירטע באַריקאַדען, וואָס זענען אויפגעשטעלט געוואָרען פון די שטיינער פון ברוק פון די שכנ'ישע גאַסען. דאָס דאָזיגע פאַרטיידיגונגס מיטעל, וואָס ווערט פון די זייטען געשיצט דורך באַפעסטיגטע הייזער מאַכען אונמעגליך איינציגווייזע די צוגאַנגס וועגען. א חוץ דורך שווערע אַרטילעריע. די מיליציאַנטען האָבען א לאַנגע צייט געליטען, ווייל זיי האָבען נישט געוואוסט, ווי אַזוי זיך צו פאַרטיידיגען קעגען דער צאָהלרייכערע און שטאַרקערע באַוואָפנונג פון זייערע געגנער. דאָס האָט ביי זיי אַרויסגערופען א געוויסען מין מינדערווערטיגקייטס קאָמפּלעקס. היינט האָבען זיי זיך שוין אויסגעלערנט די קאַמפּס־טעכניק. זייערע אָקאָפּעס אין די פאַרערשטע ליניעס זענען מעטאָדיש אויסגעבויט, פאַרזעהען מיט באַהעלטענישען אין א גוטען צושטאַנד און גוט פאַרזאָרגט. איניגע פון זיי זענען אויסגעפּלאַסטערט מיט שטיינער און זיי האָבען קאַנאַלען, אַז דאָס וואַסער זאָל קענען אָפּפליסען. איינציגווייז איז אויך איינגעטרעטען א שטרענגע דיסציפּלין. אין די ערשטע טעג פון דער באַלאַגערונג האָט א מיליציאָס־זעלדאַט, ווען ער האָט זיך אין אָוונט געזעגענט מיט זיין פרוי, געקענט צו איהר זאָגען: „היינט ביינאַכט גיי איך זיך שלאָגען מיט די פאַשיסטען, מאָרגען וועלען מיר געהן שפּאַצירען מיט די קינדער”. איצט אָבער געהערט ער צו א רעגולערער מיליטערישער איינהייט און פאַרלאָזט נישט מעהר די אָקאָפּעס. סוף כל סוף איז אויך אָנגעקומען דאָס קריגס־מאַטעריאַל, וואָס האָט געפעהלט און די קעמפער האָבען זיך דערמיט געפרייט ווי קליינע קינדער. צו א באַזוכער, למשל, וואָס קומט צו באַטראַכטען א פראָנט־אָפּשניט, זאָגט מען: „איהר זעהט, דאָרט קומט אָן אונזערע אַרטילעריע”. און צוליב שמחה, וועלענדיג באַווייזען די עקזיסטענץ פון דעם לאַנג ערוואַרטעטען וואָפען, שיסט מען אויס פון א האַרמאַט.

אַזוי אַרום האָט זיך אין מאַדריד, אונטער דעם דרוק פון די אומשטענדען און טראָץ דער אַנטוואָרטליכער שפּאַנישער אונפאָרזיכטיגקייט, געשאַפען אַן אמת'ע אַרמעע. די דאָזיגע אַרמעע איז איצט דיסציפּלינירט, גוט באַוואָפענט, צוגעוואוינט צום קריג, און די 4 חדשים פון דעם גליקליך דורכגעפיהרטען ווידערשטאַנד געבען איהר א אַבסאָלוט פאַרטרויען אין דעם ענטגילטיגען רעזולטאַט. דאָס דאָזיגע עמפּפינדען פון פאָלק, האָבען מיר אויך געטראָפען ביי דעם פאַרטיידיגער פון מאַדריד גענעראַל מיאַכאַ”.

דורך ליגנערישע קלאַנגען העצט מען די אַראַבער געגען די יודען אין ארץ־ישראל

שווערע פּאָלגען פון נישט ריכטיגע פּאָליציי־קאָמוניקאַטען.—טעראָריסטען שיסען אין מיליטער

ירושלים. (יט"א). די אַראַבישע העצער פאַרשפּרייטען סיסטעמאַטיש פאַלשע קלאַנגען וועגען כלומרשטע יודישע אָנפאַלען אויף אַראַבער, כדי אויפצוהעצען די אַראַבישע באַפעלקערונג געגען יודען. נישט זעלטען ווערען אויף דעם צוועק אויסגענוצט פאַרפיהרערישע פּאָליציי־קאָמוניקאַטען.

די פּאָליציי אין טול־כרם האָט פאַרשפּרייט א קלאַנג אַז פון א יודישען אויטאָ האָט מען באַשאָסען און פאַרוואונדעט אַן אַראַבער. עס זענען גלייך אַרויסגעפאָהרען פּאָליציאַנטען אויפן וועג תל־אביב — חיפה און אונטערזוכט יעדעס אויטאָ. העכער 20 שאָפערען פון „אגד” זענען פאַרהערט געוואָרען אין תל־אביבער פּאָליציי.

אין יפו זענען ווידער פאַרשפּרייט געוואָרען קלאַנגען אַז א יודישער אויטאָ באַוואָפענט מיט מאַשינען־געוועהר איז פאַרבייגעפאָהרען טול־כרם, געהרגעט 10 אַראַבער און פאַרוואונדעט פרויען מיט קינדער, אין אָוונט האָט מיטגעטיילט די פּאָליציי פון טול־כרם אַז אין דער נעגענבענער שעה איז קיין שום אויטאָ נישט פאַרבייגעפאָהרען און קיין מענש האָט נישט געשאָסען. די פּאָליציי אין טול־כרם האָט אַרעסטירט די צוויי אַראַבער פאַר פאַלשע קלאַנגען.

ירושלים (יט"א) די אַראַבישע צייטונג „פּאַלעסטין” טיילט מיט, אַז אומבאַקאַנטע האָבען אויפגעקלעפּט אין צפת אויף די טירען פון אַראַבישע געשעפטען און מעטשעטען־וואָרנונגען אין וועלכע אַלע פאַררעטער אַזן שפּיאָנען ווערט געדראָהט מיט טויט. אויף די מיטטיילונגען זענען אונטערגעשריבען „די לייט פון דונער”.

די אַראַבישע צייטונג „אַרדיפאָע” טיילט מיט, אַז „אומבאַקאַנטע” האָבען געשאָסען צום מיליטער אויפן וועג ירושלים—חברון. די וואַך האָט געענטפערט מיט פייער. אין דער פריה האָבען מיליטערישע אָפּטיילונגען אין דער באַגלייטונג פון אַן אַעראָפּלאַן דורכגעזוכט די גאַנצע געגענט. די רעוויזיע האָט נישט געגעבען קיין שום רעזולטאַט.

פּראָפעסאָר געאָרג בערנהאַרד וועגען דער לאַגע פון די יודען אין פּוילען

פּאַריז (יט"א) אין א רעפעראַט וואָס איז פאָרגעקומען אין „פאַרבאַנד פון די יודישע פּליטים פון דייטשלאַנד” אין פּאַריז האָט דער באַקאַנטער עקאָנאָמיסט פּראָפ. געאָרג בערנהאַרד באַהאַנדעלט די לאַגע פון די יודען אין פּוילען. אויפן סמך פון א גרונטליכען אַנאַליז פון דער ווירטשאַפטליכער לאַגע אין פּוילען איז פּראָפ. בערנהאַרד געקומען צום אויספיהר, אַז אפילו א מאַסען־עמיגראַציע, וואָס איז אַגב איצט נישט רעאַל, וועט נישט באַזייטיגען די גרונדגעזעצליכע ווירטשאַפטליכע שוועריגקייטען. יעדענפאַלס מוז ערטיילט ווערען די פּוילישע יודען קאָנסטרוקטיווע הילף אין דער פאָרם פון קאָאָפּעראַטיוען, קרעדיטען א. ד. גל. אָבער אויך די אַלע מיטלען קענען נישט ברענגען קיין לעזונג כל־זמן עס וועט נישט איבערגעבויט ווערען פּוילענס ווירטשאַפטליכע סטרוקטור, ווייל די יודען בילדען דאָרט אַן אָרגאַנישען טייל פון דער אַלגעמיינער ווירטשאַפט.

אַן אַלטע שוהל פאַרקויפט צו „אַריער”

בערלין (יט"א) די שוהל אין גאַנערסהוים, וואָס איז אַלט העכער 110 יאָהר, איז פאַרקויפט געוואָרען צו „אַריער” און ווערט איבערגעבויט אויף א פּריוואַטוואוינונג.

די אָרטיגע יודישע קהלה איז נאָך דער אויסוואַנדערונג פון אַלע פאַרמעגליכערע מיטגלידער שוין מעהר נישט געווען בכוח אויסצוהאַלטען די סינאַגאָגע.

אַ שטראַהל ליכט פאַר די „אומריינע" שקלאַפען פון אינדיען

די שוידערליכע לאַגע פון די נידעריגע קלאַסען אין אינדיע, די „אומבאַריהרבאַרע", וואָס ווערען באַהאַנדעלט ערגער ווי חיות. — פאָרטגעשריטענער הערשער פיהרט איין רעפאָרמען, וואָס וועלען האָבען אַ געוואַלדיגע באַדייטונג אויך פאַר די אומגליקליכע

אויך אינדיען הויבט אָן צו ערוואַכען. אין דער צוריקגעשטאַנענער אינדיען, וואָס שמאַכטעט טויזענדער יאָהרען אונטער פינסטערע רעליגיעזע מנהגים, פאַרשימעלטע אַבערגלויבענס און אַ טיראַנישער קלאַסען־אונטערדריקונג האָט זיך געוויזען אַ שטראַהל ליכט.

אין דער פּראָווינץ טראַוואַנקאָר, דעם דרום־מערב'דיגען ווינקעל פון אינדיען, האָט מען צום ערשטען מאָל געעפענט די טעמפּלען פאַר דעם נידעריגען קלאַס שקלאַפען, וואָס איז באַקאַנט אַלס די „אומבאַריהרבאַרע".

זיי הייסען „אומבאַריהרבאַרע", ווייל די אונטערדריקער זייערע, די אַריסטאָקראַטען, בראַהמינער און גלחים, האַלטען די דאָזיגע שקלאַפען פאַר אומריינע, אומריין אין אַ רעליגיעזען זין. טאָר מען זיך צו זיי נישט צורירען, און אַפילו אין זייערע ד' אמות נישט שטיין.

די דאָזיגע „אומבאַריהרבאַרע" שקלאַפען ווערען באַהאַנדעלט ערגער ווי חיות. די לעצטע צייט האָבען זיי זיך גענומען בונטעווען געגען דער שרעקליכער טיראַניי פון זייערע אונטערדריקער. האָט דער הערשער פון דער פּראָווינץ טראַוואַנקאָר, אַ פאָרטגעשריטענער יונגערמאַן, געבראָכען אַ טראַדיציע, וואָס איז אַלט עטליכע טויזענד יאָהר, און איינגעפיהרט רעפאָרמען פאַר דעם מיליאָן אומבאַריהרבאַרע שקלאַפען פון זיין פּראָווינץ. די אומבאַריהרבאַרע טאָרען נישט איבערטרעטען די שוועל פון טעמפּלען און עפענטליכע געביידעס אין אינדיען. האָט דער דאָזיגער יונגער הערשער אַרויסגעגעבען אַ באַפעהל, אַז מ'זאָל עפענען די טירען פון אַלע טעמפּלען פאַר די אומבאַריהרבאַרע. ער פיהרט אויך איין אַנדערע רעפאָרמען, פּריווילעגיעס פאַר די דאָזיגע שקלאַפען.

זיין שריט וועט זיכער האָבען אַ געוואַלדיגע באַדייטונג פאַר גאַנץ אינדיען. די איבעריגע פּראָווינצען, האָפט מען, וועלען נאָכטון זיין ביישפּיל און איינפיהרען עהנליכע רעפאָרמען פאַר אַלע אומבאַריהרבאַרע אין אינדיען, אַן ערך פינף מיליאָן.

פאַרהאַן נאָך סאָרטען שקלאַפען אין אינדיען, נישט אַזוי פיל ערנידעריגטע. אומגעפעהר אַ פערטעל פון דער באַפעלקערונג אין אינדיען באַשטייט פון שקלאַפען.

אַמשוידערליכסטען ווערען באַהאַנדעלט די אומבאַריהרבאַרע. זיי האָבען אַפילו נישט די רעכט פון געוועהנליכע שקלאַפען. די בראַהמינער קענען מיט זיי טון, וואָס זייער האַרץ גלוסט. אַן אומבאַריהרבאַרער טאָר זיך נישט באַווייזען נאָהענט פון אַ בראַהמין. ער דאַרף שטיין פון ווייטען ווען אַ בראַהמין גייט פאַרביי. — איינציגע סאָרטען אומבאַריהרבאַרע אַזוי ווייט ווי זעכציג פוס, אַנדערע ווייניגער, 48, 24 און 36 פוס ווייט.

די בראַהמינער זאָגען, אַז אַן אומבאַריהרבאַרער מאַכט אומריין די לופט מיט זיין אָטעמען. ווען אַן אומבאַריהרבאַרער קומט צו נאָהענט צו אַ בראַהמין, ווערט דער בראַהמין טמא און מוז שנעל לויפען זיך אָפּרייניגען דורך אַ תפילה צו גאָט. ווען דער שאָטען פון אַן אומבאַריהרבאַרען פאַלט אויף שפּייז, טאָר אַ בראַהמין נישט צורירען זיך מעהר צו דער שפּייז.

די „אומריינקייט" פון די אומבאַריהרבאַרע באַשטייט נישט אין קערפּערליכען שמוץ, אָדער בלאָטע. דאָס איז אַ מין גייסטיגע אומריינקייט, ווילען די בראַהמינער האָבען. ווארום אַ סך אומבאַריהרבאַרע זענען קערפּערליך ריינער, ציכטיגער ווי פיל בראַהמינער. אַ סך בראַהמינער זענען שרעקליך אָרים, שמוציג, בלאָטיג, און זיי בעטלען אין די גאַסען. אָבער דער בראַהמין איז אַ מיוחס, געהערט צו אַ העכערען קלאַס, לויט זייערע רעליגיעזע אָנשויאונגען. האָט דער בעטלער בראַהמין אַ רעכט צו טויטען אַפילו דעם רייכסטען אומבאַריהרבאַרען פאַר איבערטרעטען עפּעס אַ דין. און וואו צו קלאָגען זיך האָט נישט דער אומבאַריהרבאַרער. די געריכטען ווי אַלע עפענטליכע אינסטיטוציעס, זענען פאַר איהם געשלאָסען.

די אומבאַריהרבאַרע טוען די שמוציגסטע סאָרטען אַרבייט — רייניגען די רינשטאָקען און מענשליכען אָפּפאַל פון די שטעטט און ... ביי אַזאַ באַשעפטיגונג קען מען זיך נישט האַלטען ציכטיג. דערצו ליידען זיי פון מאַנגעל אין וואַסער, האָבען נישט גענוג אויף אָרומצוואַשען זיך. די אומבאַריהרבאַרע טאָרען נישט נעמען קיין וואַסער פון די קוואַלען, וואָס די בראַהמינער געברויכען פאַר זיך. זיי נעמען וואַסער פון לוזשעס, אָדער וואָס די בראַהמינער האָבען אַרויסגעגאָסען.

אומבאַריהרבאַרע טאָרען נישט טרינקען פון אַן עמער אָדער אַ צעבער, וואו אַ בראַהמינער האָט פריהער נישט אַריינגעשטעקט אינ'ם וואַסער דעם גראָבען פינגער פון זיין פוס.

די דאָזיגע רעליגיעזע דינים און מנהגים זענען, פאַרשטייט זיך, איינגעפיהרט געוואָרען פון די אונטערדריקער, צוליב זייער באַקוועמליכקייט. אין באַצוג צו די פרויען פון די אומבאַריהרבאַרע זענען טאַקע די דינים נישט אַזעלכע שטרענגע. אַ שיין מיידעל, פון די אומבאַריהרבאַרע, למשל, דאַרף נישט שטיין פון דער ווייטענס פון אַ בראַהמין. און דער בראַהמין מעג טון מיט די פרויען און טעכטער פון די אומבאַריהרבאַרע וואָס זיין האַרץ גלוסט. דער אומבאַריהרבאַרער טאָר זיי נישט באַשיצען פון די אָנגריפען פון אַ בראַהמין.

אין טראַוואַנקאָר, וואו די אומבאַריהרבאַרע האָבען איצט באַקומען אַ סך פרייהייט, הייראַטען די מיוחסים, די בראַהמינער, מיט פרויען פון די געוועזענע אומבאַריהרבאַרע. דאָס זענען אָבער טשיקאַווע סאָרטען חתונות.

די בראַהמינער זענען נאָך אַלץ שטאָלץ מיט זייער טראַדיציאָנעלען יחוס. צווישען די אומבאַריהרבאַרע זענען אָבער פאַראַן טיכטיגע פרויען, וואָס האָבען אָנגעזאַמעלט אַ סך געלד. פאַרהאַן זעהר אָרימע בראַהמינער, שלעפּער, אביונים, קויפען זיי זיך אויף דעם געלד. אַ פרוי פון די אומבאַריהרבאַרע צאָהלט אַמאָל ביז 2000 דאָלאַר פאַר קריגען אַ מאַן אַ מיוחס. אַנדערע בראַהמינער, יודער, קויפען זיך אויף אַ שיין מיידעל, אָבער ווען אַ בראַהמינער הייראַט אַ שקלאַפין, פאַלט ער אַרונטער פון זיין גדולה, פאַרלירט זיין גראַד יחוס. הייראַטען זיי בשתיקה מיט די אומבאַריהרבאַרע, שלעפּען זיך צו דער פרוי ביינאַכט. מ'ווייסט בלויז, אַז די פרוי האָט באַקומען אַ האַלזבאַנד פערל, און זי געבוירט קינדער. די קינדער רעכענען זיך אָבער נישט פאַר קיין בראַהמינער, נאָר פאַר אומבאַריהרבאַרע.

די אומבאַריהרבאַרע, וואָס בונטעווען זיך געגען זייער שרעקליכען שיקזאַל, זוכען הויפּטזעכליך מ'זאָל זיי אַריינלאָזען אין די טעמפּלען, די קלויסטערס.

חוץ מאַטעריעלע נויטען און צרות האָבען זיי זעהר פיל געליטען גייסטיג. מ'האָט זיי נישט געלערנט לייענען און שרייבען, איבערהויפּט לייענען אַ הייליג ספר. ליידען זיי שרעקליך אויף דער וועלט, און האָבען אויך נישט קיין האָפענונגען אויף יענער וועלט.

האָבען זיך די דאָזיגע שקלאַפען געווענדעט צו אויסלענדער, צו געפינען אַ טרייסט פאַר דער נשמה אין רעליגיעס, ווי די קריסטליכע אָדער מאַכמעדאַנישע. און די מיסיאָנערען פון אַנדערע גלויבענס האָבען טאַקע געפונען אַ פרוכטבאַרען באָדען צווישען זיי. די הינדוסישע רעליגיע האָט פאַרלוירען איהר קראַפט און איינפלוס אויף די דאָזיגע שקלאַפען. די מיסיאָנערען האָבען זיי געלערנט לייענען און שרייבען. אַ סך יונגע לייט האָט מען געשיקט שטודירען אין אייראָפּעאישע אוניווערזיטעטען, און ווען זיי זענען געקומען צוריק קיין אינדיע, האָבען זיי מעהר נישט געוואָלט פאַרטראָגען די טיראַניי און אונטערדריקונג פון די פאַרשימעלטע מנהגים. און זיי האָבען אָנגעהויבען אַ באַוועגונג, אין וועלכער עס האָבען זיך אָנגעשלאָסען מאַסען אומבאַריהרטע, וועלכע האָבען שוין געקראָגען אונטערריכט ביי די מיסיאָנערען.

עדוואַרד דער 8־טער, וועלכער האָט לעצטען דעצעמבער אָפּגעדאַנקט פון ענגלישען טראָהן צוליב דער מיסעס סימפּסאָן, האָט אויך סימפּאַטיזירט מיט די דאָזיגע שקלאַפען פון אינדיע. ווען ער איז אין יאָהר 1921 דורכגעפאָהרען אינדיע (ער איז דאַן געווען דער „פּרינץ פון וועלס", דער יורש עצר פון ענגלישען טראָהן), האָט ער אין איין פּלאַץ דערזעהען אַ מחנה אומבאַריהרבאַרע, וואָס זענען געשטאַנען ביים זייט פון וועג און געבעטען ביי איהם רחמים. האָט ער געהייסען אָפּשטעלען דעם אויטאָמאָביל און באַגריסט זיי מיט אַן אָפיציעלען צייכען. זענען זיי באַגייסטערט געוואָרען פון פרייד. „דאָס איז אַ גוטער צייכען", האָבען זיי געשריגען, און די נייעס האָט זיך ווי אַ בליץ פאַרשפּרייט צו אַלע שקלאַפען איבער גאַנץ אינדיע.

די לאַגע פון די אומבאַריהרבאַרע איז ווירקליך אַ שוידערליכע פאַר הונדערטער דורות לאַנג. ווען מ'לייענט די באַשרייבונגען פון זייער שרעקליך מיזעראַבעלען לעבען, גלויבט מען עס קוים. זייערע אונטערדריקער, די בראַמינער, די גלחים, איזדיעקעוען זיך איבער זיי שוידערליך, באַהאַנדלען זיי ערגער פון הינט און חזירים. אַ חוץ די ערגסטע שמוציגסטע אַרבייט, וואָס זיי טיילען אויס פאַר די אומבאַריהרבאַרע, לעגען זיי אַרויף אויף זיי צינזען פאַר יעדער קלייניגקייט, אַפילו פאַר אַ שטערנווינס און אַ ליקוי חמה, אָדער אַ ליקוי לבנה.

די אומבאַריהרבאַרע טאָרען אַפילו נישט וואוינען אין קיין הייזער. זייערע כאַלופּקעס זענען געמאַכט פון צווייגלעך און בלאָטע, און זענען נישט בעסער פון הינטי'שע קאַנורעס. די טיר איז נישט מעהר ווי אַ לאָך: מ'דאַרף זיך איינבויגען און אַריינקריכען אָדער אַרויסקריכען.

אין די לעצטע פאָהר צעהנדליג יאָהר געהט דאָרט אָן אַ באַדייטענדע באַוועגונג פאַר פרייהייט. דער שריט פון דעם יונגען מאַהאַראַדזשאַ פון טראַוואַנקאָר, צו באַפרייען די אומבאַריהרבאַרע פון זייער פּראָווינץ, וועט זיכער פיל העלפען דער דאָזיגער באַוועגונג צו קריגען רעפאָרמען און פרייהייט פאַר אַלע פאַרשקלאַפטע אין אינדיע.

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור)

800 טוריסטען אין א"י אין משך פון די לעצטע פאַר טעג.
די אלמנה פון דעם געוו. אַמעריקאַנער פּרעזידענט טאַפט אויף אַ באַזוך אין ארץ־ישראל

ירושלים, די אלמנה נאָך דעם געוו. אַמעריקאַנער פּרעזידענט (1908—1913) פרוי טאַפט, וויילט איצט אויף אַ באַזוך אין א"י. פרוי טאַפט האָט באַזוכט חיפה ירושלים און אַ ריי אַנדערע געגענדען אין א"י.

אין משך פון די לעצטע טעג באַמערקט זיך אין א"י אַ פאַרשטאַרקטע טוריסטען־באַוועגונג. העכער 600 טוריסטען זענען פאַר די לעצטע פאַר טעג אָנגעקומען קיין א"י.

שטרייט מיט בעדואינער וועגען אַ שטח פון 40.000 דונאַם אין באר־שבע.

ירושלים (יט"א) די אַראַבישע צייטונג „פּעלעסטין" טיילט מיט, אַז די יוד. געזעלשאַפט „פּלישתינא" האָט געשיקט אַ וואָרענונג צו די אַראַבישע שייכען אין באר־שבע, אין וועלכער ס'ווערט געפאָדערט איבערצוגעבען דעם באָדן שטח פון 400.000 דונאַם, וועלכען די געזעלשאַפט האָט ביי זיי אָפּגעקויפט לויט אַ קאָנטראַקט. די צייטונג גיט איבער, אַז די געזעלשאַפט האָט ביי די בעדואינער געקויפט פאַרן שטייק 10 טויזענט דונאַם, וועלכע זענען אַריבער אין רשות פון דער געזעלשאַפט. דערנאָך זענען געקומען באָדן־מעסטער און אויסגעמאָסטען ווייטערע 40.000 ד'. נאָם און געמאַכט פּלענער פון באָדען. די געזעלשאַפט האָט באַצאָהלט די שייכען 5000 פונט אין מזומן און האָט אויסגעגעבען 3000 פונט אויף די אויסמעסטונגען. אין קאָנטראַקט האָט די געזעלשאַפט באַוואָרענט אַ שטראָף פון 10.000 פונט פאַרן צד וועלכער וועט ברעכען דעם קאָנטראַקט. דער באָדען וואָס ליגט טייל ווייט נאָהענט פון וואַסער־קוואַל, איז צוגעפּאַסט צו פלאַנצען כרמים און פרדסים, עס ווערט איבערגעגעבען אין קלאַנג — דערצעהלט די זעלבע צייטונג, — אַז די יודישע געזעלשאַפט איז מסכים צו אַנולירען דעם קאָנטראַקט, מיטן באַדינג, אַז דאָס געלד זאָל זיי צוריקגעצאָהלט ווערען.

באַנייט די פאַרהאַנדלונגען וועגען טריקענען די זומפּן אין צפון־סיריען?

ירושלים. די אַראַבישע צייטונגען טיילען מיט, אַז פאַרשטייער פון אַ ציוניסטישער געזעלשאַפט זענען אָנגעקומען קיין אַלעקסאַנדרעטאַ און האָבען קאָנפערירט מיט פאַרשטעהער פון דער טערקישער מאַכט מכח אַ קאָנצעסיע צו טריקענען די זומפּן און אין עומוק (אין צפון סיריען), ווי אויך קאָנצעסיעס אויף אַנדערע אונטערנעהמונגען. מען גיט אויך איבער אַז די געזעלשאַפט איז גרייט אויסצוגעבען מיליאָנען פונטען אויף די דאָזיגע קאָנצעסיעס.

ירושלים, פון ערשטען אַפּריל אָן וועט די רעגירונג אָנהויבען צו פאַרריכטען די שאָסעען: פּאַלידזשאַ־קאָסטיוא, אין לענג פון 17 קמ., אש־דוד־שוה — 17 קמ., עזע־חוטת־יונה — 30 קמ., לאַטרון־מסמיה־20 קמ., דשאַברין־מגדל — 31 קמ.,

די אַראַבישע צייטונגען פאָדערן דערביי צו באַשעפטיגען אַראַבער און איבערגעבען די אַרבייטען אַראַבישע אונטערנעהמער.

פּראָפ. חיות — דער ערשטער א"י־בירגער אין די קערפּערשאַפטען פון פעלקער־בונד

תל־אביב. די 38־טע סעסיע פון דעם אַדמיניסטראַטיוו־ראַט פון דעם אינטערנאַציאָנאַלען אַרבייטס־אַמט האָט, ווי באַקאַנט, געוועהלט דעם פּראָפ. ב. חיות פון תל־אביב אַלס מיטגליד פון קאָמיטעט פאַר אינדוסטריעלער היגיענע. פּראָפ. חיות האָט זיך אויף דעם געביט ערוואָרבען אַן אינטערנאַציאָנאַלען נאָמען. פּראָפ. חיות וואוינט אין א"י זייט 4 יאָהר און איז שוין געוואָרען אַן א"י־בירגער. ער איז דער ערשטער א"י־בירגער, וועלכער איז פאַרטרעטען אין אַן אינטערנאַציאָנאַלער קערפּערשאַפט, וואָס איז פאַרבונדען מיט דעם פעלקער־בונד.

אַ דעמאָנסטראַציע פון גאַסען־הענדלער אין תל־אביב

תל־אביב, אַ גרויסע צאָהל גאַסען־הענדלער האָבען זיך פאַרזאַמעלט פאַרן הויז פון תל־אביבער שטאָטראַט בעת דער מועצה. זיי האָבען געפאָדערט צו פאַרלענגערן זייערע האַנדעלס־ערלויבענישען, כדי זיי זאָלען קענען פאַרקויפען זייערע סחורות אויף באַשטימטע פּלעצער.

דער גורל פון אַ פרוי

סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(99

אָבער אַ נייע זאָרג האָט איהר איצט אויפגעפּרעסט: דאָס וואָס אַדאָלף האָט איהר דערציילט, אַז שאָכטנער רייסט זיך קיין פּאַריז צו דערמאָרדען אַלעקסאַנדער מייערבער, האָט מ'עהר נישט געגעבען קיין רוה.

ווען אַדאָלף איז צוריק אָפּגעפאָהרען קיין ניו־יאָרק האָט רחל גענומען צוטראַכטען פלענער און וועגען ווי אַזוי אויסצומיידען אַ באַגעגעניש מיט שאָכטנערן און ווי אַזוי איהם אָפּצוהאַלטען פון וועג און אַוועקצונעמען די געפאַהר וואָס האָט געלויערט אויף איהר פּאָטער אַלעקסאַנדער מייערבער.

זי האָט אַוועקגעשיקט אַ נישט אונטערגעשריבענעם בריף צו דער געהיים־פּאָליציי, אַז אַ דייטשער שפּיאָן, וועט דינסטאַג איינס אַ זייגער ביינאַכט (די באַשטימטע צייט), אַריבערגיין די גרעניץ קיין אַמעריקע. זי האָט אַקוראַט אויפגעמאָלט דאָס אָרט וואו דער שפּיאָן וועט זיין.

מיטוואָך האָט רחל געלייענט אין די צייטונגען, אַז אַ מאַן וואָס איז דינסטאַג, איינס אַ זייגער ביינאַכט אַריבער די מעקסיקאַנער גרעניץ און אַמעריקאַנער סאָלדאַטען האָבען איהם געוואָלט כאַפּען, איז דערשאָסען געוואָרען אויפן אָרט, ווייל ער האָט זיך נישט געוואָלט אָפּשטעלען אויף זייער באַפעהל.

רחל האָט זיך דערמאָנט אָן דער סצענע, ווען זי האָט דורכן פענסטער פון מאָנאַסטיר אַרויסגעשריגען צו שאָכטנערן: „טאַטע, טאַטע, ראַטעווע מיך!" און ווי זיין מויל האָט זיך דאַן צעדרייט אין אַ גיפטיגען שמייכעלע און זיינע אויגען האָבען געפּרעגט מיט נקמה, זי האָט דאַן געשוואוירען אַז איהם זיך נוקם צו זיין, און זי האָט געהאַלטען איהר שבועה... דער טויט, האָט ענדליך פאַרזוכט דעם טעם פון דער נקמה פון אַ פרוי.

ווען רחל איז צוריקגעקומען קיין ניו־יאָרק האָבען די דייטשע שפּיאָנען אין אַמעריקע פאַר איהר געקראָגען אַ פאַלשען אַמעריקאַנער פּאַס און זי איז אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשע, וואו מען האָט זיך גענייטיגט אין דייטשע שפּיאָנען. ווייל דאָרט האָט זיך געפונען דער רוסישער גענעראַל־שטאַב.

קאַפּיטעל 30.

ווען רחל איז אָנגעקומען קיין וואַרשע האָט זי גלייך געקראָגען אַ שטעלע אין איינעם פון די שענסטע קאַבאַרעטען אין שטאָט. איהר נאָמען איז דאָ געווען רחל טאָמפּסאָן, לויט דעם פאַלשען אַמעריקאַנער פּאַס.

עס האָט לאַנג נישט געדויערט, און די נייע „אַמעריקאַנער" קאַבאַרעט מיידעל רחל טאָמפּסאָן האָט געקראָגען אַ נאָמען אין וואַרשע. איהר טאַלאַנטפול זינגען און טאַנצען האָבען איהר געמאַכט אַ גרויסען רושם און איהר שיינקייט האָט געפאַנגען מענערישע הערצער.

מיליטער־לייט, מיטגלידער פון גענעראַל־שטאַב, זענען געוואָרען איהרע האַוורער, און איינער פון איהרע פאַרעהרער איז אַפילו געווען ניקאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש, דעם צאַרס פעטער און דער דאַמאָלסדיגער קריגס מיניסטער פון רוסלאַנד.

ווי די קאָרופּטירטע צאַרישע רעגירונג האָט זיך אַלעמאָל נוהג געווען, האָט זי נאָך איצט אַלץ אַרויסגעלייגט אויף די יודען, מ'האָט גענומען טרייבען אומשולדיגע יודען פון די גרענעץ־שטעטלעך און דערפער. די גירושים פון יענער צייט זענען איינע פון די טרויעריגסטע קאַפּיטלען אין דער געשיכטע פון די יודישע מלחמה קרבנות, יודען האָבען טייער באַצאָהלט פאַר דער אומפעהיגקייט און קאָרופּציע פון די פאַרדאָרבענע רוסען.

אין יענער צייט האָט מאָריס מייערבער געאַרבייט אין דעם רוסישען גענעראַל שטאַב וואָס זיין טאַטע האָט איהם דאָרט געקראָגען די שטעלע ווען ער, מאָריס, האָט געזאָלט זיין ווייטער אַוועק פון רחלען און ער האָט איצט צוגעזעהן די רדיפות, גזירות, און גרוילטאַטען וואָס די רוסישע רעגירונג טוט אָן די יודען, האָט ער פיינט געקראָגען די רוסען, אַז ער האָט שוין געוואָלט וואָס גיכער צוריק אָפּפאָהרען קיין פּאַריז.

אַלס אַ פראַנצויזישער בירגער און דער זוהן פון אַלעקסאַנדער מייערבער וואָס האָט פאַרנומען אַזאַ וויכטיגע שטעלע אין דער רעגירונג פון פראַנקרייך, האָט מאָריס פאַר די רוסען גאָר ווייניג מורא געהאַט און ער האָט זיין שנאה צו זיי גאַנץ אָפען אַרויסגעוויזען. די מיטגלידער פון רוסישען גענעראַל־שטאַב האָבען געוואוסט, אַז ער איז אַ יוד און כאָטש זיי האָבען אויף איהם געקוקט קרום, האָבען זיי איהם אָבער גאָרנישט געקאָנט טון, זיי האָבען פונדעסטוועגען געוואָלט פון איהם פּטור צו ווערען.

די דייטשע שפּיאָנען וואָס האָבען געוואוסט פון די אָנגעשטרענגטע באַציהונגען צווישען מאָריסען און די מיטגלידער פון גענעראַל שטאַב האָבען באַשלאָסען צו טון די רוסען אַ טובה און זיך אַליין טאָן אַ גרעסערע טובה; זיי האָבען קאָנספּירירט צו מאַכען אַ בלבול אויף מאָריס'ן, אַז ער אַרבייט פאַר דייטשלאַנד און אַז ער גיט עס אַרויס די רוסישע מיליטערישע סודות.

זיי האָבען געוואוסט, אַז די רוסען, וואָס זענען געוואוינט צו מאַכען בלבולים אויף יודען, וועלען זיך אָנכאַפּען אין דעם ווי אַן אַ צוקער־לעקעכעל, עס וועט די כוליגאַנעס איינשפּילען אין האַנט אַריין. זיי וועלען קאָנען ווייזען דעם רוסישען פאָלק, אַז זייערע חשד'ן, אַז יודען זענען שפּיאָנען זענען באַרעכטיגט, פאַר די דייטשע שפּיאָנען ווידער, האָט זיך די מעשה זער גוט געלונגען: דאָס וועט דאָך אָפּציהען די אויפמערקזאַמקייט פון זייער שפּיאָנאַזש אַרבייט.

דער אָנפיהרער פון סעקציע „14" פון דייטשע שפּיאָנען פון וועלכער רחל איז געווען אַ מיטגליד, האָט צוזאַמענגערופען די פינף מענשען וואָס האָבען אונטער איהם געאַרבייט און זיי פאָרגעשלאָגען זיין פּלאַן:

— אין רוסישען גענעראַל שטאַב אַרבייט דער יוד מאָריס בערנשטעט. מיר וועלען איהם אונטערוואַרפען דאָקומענטען, אַז ער איז אַ דייטשער שפּיאָן.

(פאָרטזעצונג קומט)

האַנדווערקער און האַנדעל

אויף דער וואך

פּוילישע קאָאָפּעראַציע וועט שטיצן די סטראַגאַן-בעוועגונג

דעם 9-טען מערץ איז אין דער וואַרשאַויער קאָאָפּעראַטיסטען-געזעלשאַפט פאָרגעקומען א ציוני-סטע „יודישע" דיסקוסיע. דירעקטאָר באָוואַקאָווסקי האָט געהאַלטען א רעפעראַט וועגען „סטראַגאַן און קאָאָפּעראַציע", אָבער סיי דער רעפעראַט און סיי די דיסקוסיע האָבען אייגענטליך באַהאַנדעלט גאָר אַן אַנדער פראַגע: צי דאַרף קאָאָפּעראַציע זיין אַ ווערקצייג אויף אַרויסצושטויסען יודען פון האַנדעל אָדער נישט.

דער רעפעראַט אַליין איז באַשטאַנען פון צוויי טיילען, וועלכע האָבען זיך שוואַך געקלעפּט איינע צו דער אַנדערער. אין ערשטער טייל רעפעראַט איז געגעבען געוואָרען אַן איבערבליק וועגען דער יודישער שליטה אין האַנדעל, גאָר לויט דעם באַקאַנטען ענדעקישען מוסטער, דאַגעגען דער צווייטער טייל האָט רוהיג און זאַכליך באַהאַנדעלט פון קאָאָפּעראַטיווען שטאַנדפּונקט די סטראַגאַן-פראַגע.

אָנגעהויבען האָט ד"ר. באָוואַקאָווסקי דערפון, אַז עס איז אַ טראַגישע פראַגע, אין וועלכער עס פלעכטען זיך צונויף מאָטיווען ווירטשאַפטליכע, פּאָ-ליטישע און נאַציאָנאַלע, און מען דאַרף דאַריבער דאָס פּראָבלעם באַטראַכטען רוהיג און מיושב'דיג. און גלייך דערויף איז אַוועק די באַקאַנטע סדרה באַטראַכטונגען, אַז פרעמדע עלעמענטען האָבען פאַר-כאַפּט אין פּוילען האַנדעל און אינדוסטריע, אַז עס האָט זיך איינגעבירגערט דער אומגליקליכער כלל „דעם פּאָלאַק איז פאַרבאָטען צו האַנדלען", אַז דער האַנדעל אין פּוילען איז געוואָרען שלעכט אָרגאַניזירט, אַז די יודען מיט זייער תלמודיסטישער עטיק, לויט וועלכער דער ציועק באַרעכטיגט אַלע מיטלען, און מיט זייער נידעריגער קולטור לאָזען קיינעם נישט צו צום האַנדעל, און אַז מען דאַרף געגען דעם קעמפען, נאָר חלילה נישט מיט באַר-באַרישע מיטלען. פּאָלאַקען האָבען אַ רעכט צו די באַשעפטיגונגען פון מיטעלשטאַנד, וועלכע זענען פאַרכאַפּט דורך יודען, אין געוויסע בראַנזשעס ביז צו פולע הונדערט פּראָצ., בפרט, אַז די יודען בילדען אַ געשלאָסענע מיטעלאַלטערליכע סביבה, צו וועלכער קיין שום אַריער האָט נישט קיין צו-טריט און זאָל מען נישט זאָגען, אַז דאָס איז נאָר אַ ירושה פון די אַמאָליגע צאַרישע אויסנאַהם-גע-זעצען. אַ ראיה איך עסטרייך, וואו יודען האָבען געהאַט אַ צוטריט צו אַלע בראַנזשעס.

צום אָפּשלוס פון ערשטען טייל רעפעראַט איז געקומען די אויך נישט אָריגינעלע פאַרזיכערונג, אַז אויב אַ טייל אַרבייטסלאָזע פּאָלאַקען וועלען גע-פינען באַשעפטיגונג אין די יודישע בראַנזשעס, וועט עס נאָר ברענגען צו אַן אָפּשוואַכונג פון די נאַציאָנאַלע סכסוכים.

אַריבערגייענדיג צום צווייטען טייל רעפעראַט, צו די עקאָנאָמישע באַטראַכטונגען, האָט דער רעפע-רענט קאַטעגאָריש דערקלערט, אַז ער ווערפט אָפּ דעם סטראַגאַן לאָזונג אַלס פּראַקטיש נישט רעאַלען. דער לאָזונג לאָזט זיך נישט פאַרווירקליכען אין לע-בען, און בכלל קאָן ער נאָר דינען פאַר געוויסע פּאָליטישע צוועקען.

דער סטראַגאַן — האָט ווייטער אויסגעפיהרט דער רעפערענט — איז אַן עקאָנאָמיש אָפּגעשטאַנענע דערשיינונג, ער איז פאַרטיילט אויף אונטער-גאַנג. די עקאָנאָמישע אַנטוויקלונג גייט אין דער ריכטונג פון פּלאַנווירטשאַפט, זי געהט דורך קאָאָפּע-ראַציע, און דערפאַר מוזען קאָאָפּעראַטאָרען אומ-באַדינגט דעם סטראַגאַן-לאָזונג אַנטקעגענשטעלען דעם קאָאָפּעראַטיווען לאָזונג, בפרט וואו קאָאָפּעראַ-טיווען איז לייכטער צו אָרגאַניזירען, אַז די קאָ-אָפּעראַציע איז זיכערער איידער די פּריוואַטער סטראַגאַן.

די קאָאָפּעראַציע קאָן נישט פאַרטיידיגען די עקזיסטירענדיגע סטראַגאַנעס, זי קאָן נישט שאַ-פען קיין נייע סטראַגאַנעס. פאַרוואָס פּריוואַטען האַנ-דעל זאָלען איבערבלייבען יענע געביטען, פון וועל-כע די קאָאָפּעראַציע האָט רעזיגנירט, ווי למשל פאַרקויפען בראָנפען, העכסטענס קאָן קאָאָפּעראַציע ערטיילען דעם סטראַגאַן - באַזיצער קרעדיט - הילף, אָבער דער ציועק דאַרף זיין — דער ניי-צייטיגער קאָאָפּעראַטיווער האַנדעל, און צו דעם דאַזיגען ציועק דאַרף מען שטרעבען נישט אויס נאַציאָנאַלער שנאה און נישט אויס קלאַסען-האַס, און נישט מיט אויסנוצונג פון געוואַלד-מיטלען, נאָר דערפאַר, ווייל דאָס ליגט אין די אינטערעסען פון די מאַסען און פון די פּויערים אַלס פּראָדוצענטען.

די זאַכליכע אויספיהרונגען פון צווייטען טייל רעפעראַט זענען געשטאַנען אין סתירה צו דער אַנ-טיסעמיטישער תורה פון זיין ערשטער העלפט, און אין פאַרלויף פון דער דיסקוסיע איז געוואָרען פולשטענדיג קלאָהר, אַז קיין „סינטעז" קאָן דאָ נישט געמאַכט זיין.

אויף אָט דעם לעצטען שטאַנדפּונקט האָבען זיך געשטעלט צוויי רעדנער, וועלכע האָבען אַנטייל גע-נומען אין דער דיסקוסיע, און מיט דער פולער קלאָרקייט האָבען זיי געפאָדערט דורכאויס קאָאָ-פּעראַציע, אָפּגרענעצענדיג זיך פון נאַציאָנאַלער העצע. איינער פון די צוויי איז אַרויסגעטראָטען אין נאָמען פון דער יוגענד. דער יונגער דור פויערים און אַרבייטער וועט קיינמאָל נישט אונטערשטיצען דעם סטראַגאַן-לאָזונג.

און פאַרקערט. איינער אַ רעדנער האָט גע-צויגען זיינע קאָנסעקווענצן פון דעם ערשטען טייל רעפעראַט. פריהער פון אַלץ דאַרף מען דערלעדיגען די יודען-פראַגע. ווען מען וואָלט פּטור געוואָרען פון די דריי מיליאָן יודען, וואָלט זייער פאַרמעגען געקלעקט פאַר 6 מיליאָן פּאָלאַקען. ס'איז טאַקע אמת, אַז מען דאַרף גיין מיט'ן וועג פון עוואָלוציע, אָבער מען דאַרף אָנהויבען. פּאָלאַקען דאַרפען אַליין דערפילען אין לאַנד די ווירטשאַפטליכע פונקציעס, דער פּאָלאַק דאַרף פאַרבייטען דעם יודען! דאָס איז דער עיקר, און וויבאַלד אַזוי, איז נאָך גאָרנישט געזאָגט געוואָרען, אַז קאָאָפּעראַציע איז בילכער פאַר'ן סטראַגאַן.

דאַן האָט זיך אָנגעהויבען אַ דיסקוסיע.

דאָס סאַמע אינטערעסאַנטע איז געקומען צו-לעצט. דער רעפערענט ד"ר. באָוואַקאָווסקי האָט זיך אפנים שטאַרק איבערגענומען, וואָס מען וואָלט איהם פאַר אַ נישט-פּוילישע שטעלונג, און ער האָט אָפּגעגעבען אַ דערקלערונג, וועלכע האָט גע-מאַכט צונישט די גרונט-טעזע פון זיין רעפעראַט. דירעקט — האָט ער געזאָגט אין זיין שלוס-וואָרט — וועט טאַקע קאָאָפּעראַציע דעם סטראַגאַן נישט אונטערשטיצען, אָבער אומדירעקט דאַרף און וועט די קאָאָפּעראַציע צוהעלפען דעם סטראַגאַן און מיט-אַרבייטען מיט איהם. דאָס טוט אויך די יודישע קאָאָפּעראַציע, וועלכע אונטערשטיצט די סוחרישע עלעמענטען. עס איז די פליכט פון דער פּוילישער קאָאָפּעראַציע מיטצואַרבייטען מיט'ן פּוילישען סטראַ-גאַן, און דאָס וועט זי טון. דערין איז אויך אַנט-האַלטען דער ענטפער אויף דער פראַגע, צי פאַר שטייט די פּוילישע קאָאָפּעראַציע איהרע פליכטען לגבי דעם פּוילישען פּאָלק. מעהר נישט דירעקט קאָן די קאָאָפּעראַציע נישט בויען די סטראַגאַנעס.

דער „קאָאָפּעראַטיווער אָפּנויג", וועלכער האָט זיך נאָך געלאָזט פילען אין דעם רעפעראַט, איז דורך דעם רעפערענט אַליין געוואָרען ליקווידירט אין זיין שלוס-וואָרט. די פּוילישע קאָאָפּעראַציע וועט שטיצען די סטראַגאַן-באַוועגונג — דאָס איז געווען דער סך-הכל פון דער דיסקוסיע אין דער קאָאָפּעראַ-טיסטען-געזעלשאַפט.

ב. גראָדזענסקי

ווער קען געניסן פון א באניפיקאציע

אין די אלטע פערלעגענע שטייערן

אין הסכם מיט'ן צירקולאַר פון פינאַנץ-מיניס-טעריום פון 4|15 — 1935, פאַר די אַלע וואָס גע-ניסען פון דער הנחה פון אַוועקשטעלען די אַלטע שטייערן ביזן 4|1 — 1938 יאָהר. געניסען אויך פון אַ טיילווייזען שטרייכען יעדעס יאָהר אַ געוויסען פּראָצענט פון דער פּראָלאָנגירטער שטייער-סומע, אויב זיי צאָהלען איין די אויסגעמאָסטענע שטייערן אין לויפענדען בודזשעט יאָהר.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם האָט דער צענט-ראַלער קליינהענדלער פאַראיין, פּאָמאָרסקאַ 15, אויפגעפאָדערט אַלע איהרע מיטגלידער אימבאַדינג נאָכקאָנטראָלירען אין שטייער-אַמטען צי זיי האָבען דעם אויבענדערמאָנטען באַדינג ערפילט, ד. ה. צי זיי האָבען די שטייערען אויסגעמאָסטען אין דער צייט פון 4|1 1936 ביז 4|1 — 1937, אין גאַנצען איינגעצאָהלט. היי-יאָהר ווערט געשטראָכען 20 פּראָצ. און גאַנץ אָפט צוליב עטליכע זל. אָדער אפילו עטליכע קליינע גראָשען, וואָס זענען ווייניגער איינגעצאָהלט געוואָרען אין פאַרלויף פון לעצטען יאָהר, פאַרלירען מאַנכע שטייער-צאָהלער שווערע הונדערטער זלאָטעס, דאַריבער דאַרף מען נישט פאַרנאַכלעסיגען, דער לעצטער טערמין ביז דעם 31 ד. ח. נאָכצוקאָנטראָלירען אין שטייער-אַמט די קאָנטאָ.

אויב מ'פיהרט האנדעלס-ביכער ווייניגער ווי א יאהר

קען די הכנסה נישט געשאצט ווערען אויפ'ן יסוד פון די דאזיגע ביכער

אויפ'ן יסוד פון אַן אורטייל פון העכסטען אַד-מיניסטראַטיווען טריבונאַל פון 30 אָקטאָבער 1936, האָט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום אין אַ צירקולאַר פון 3 מערץ 1937 אויפגעקלעהרט, אַז דער שטייער-צאָהלער האָט נישט קיין רעכט צו פאָדערן, אַז די שטייער-מאַכט זאָל פעסטשטעלען די הכנסה פון דער אונטערנעהמונג טיילווייז אויפ'ן יסוד פון אומזאַץ און דורכשניטליכע פאַרדינסט-נאָרמעס און טיילווייז אויפ'ן יסוד פון די האַנדעלס-ביכער, וועל-כע זענען אין דער צווישען-צייט איינגעפיהרט געוואָרען.

אויב, למשל, די האַנדעלס-ביכער זענען איינגע-פיהרט אין צווייטען האַלבען יאָהר און אויפ'ן יסוד פון די דאָזיגע ביכער האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די אונטערנעהמונג האָט געליטען היזקות, קענען די דאָזיגע היזקות נישט אָראָפּגערעכענט ווערען פון דער הכנסה, וועלכע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען פאַר'ן ערשטען האַלבען יאָהר וואָס איז געשאַצט געוואָרען אויפ'ן יסוד פון נאָרמעס פון דורכשניט-ליכען פאַרדינסט.

אויב מען פארקויפט סחורה צו האנדווערקער

מוז מען האבען א פאטענט פון צווייטער קאטעגאריע

דאָס פּאַטענטען-געזעץ באַשטימט, אַז אַ געשעפט, וועלכע האָט אַ דריטע קאַטעגאָריע מעג פאַר-קויפען סחורה נאָר קאָנסומענטען.

די פראַגע צי מען דאַרף האַנדווערקער, וועלכע אַרבייטען אויס די געקויפטע סחורה אָנערקענען אַלס קאָנסומענטען, איז שוין פיל מאָל באַהאַנדעלט געוואָרען אין העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל. די דאָזיגע העכסטע געריכטס-אינסטאַנצען האָבען שוין פעסטגעשטעלט, אַז האַנדווערקער זענען נישט קיין קאָנסומענטען, דעריבער אויב מען פאַרקויפט סחורה צו האַנדווערקער, דאַרף מען אויסקויפען אַ פּאַטענט פון צווייטער קאַטעגאָריע.

אַזעלכע פּראָצעסען קומען אָבער ווייטער פאָר, ווייל די דעטייל-סוחרים וואָס פאַרקויפען צו האַנד-ווערקער דערפיהרען די פּראָצעסען ביז'ן העכסטען טריבונאַל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום פונאַנדערגעשיקט אַ נייעם צירקולאַר פון 6 פעברואַר 1937, אין וועלכע אַלע שטייער-אַמטען ווערען מיטגעטיילט דער נייער אורטייל פון העכסטען אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל פון 12 נאָוועמבער 1936 וועגען דעם דאָזיגען ענין.

אין דעם דאָזיגען נייעם אורטייל האָט דער העכסטער אַדמיניסטראַטיווער טריבונאַל פעסטגע-שטעלט, אַז האַנדווערקער וואָס קויפען סחורה אויף צו אויסאַרבייטען דערפון פאַרשידענע אַרטיק-לען הייסען נישט קיין קאָנסומענטען און דער פאַר-קויפער דאַרף האָבען אַ פּאַטענט פון צווייטער קאַ-טעגאָריע.

אויב מען האָט אַ דריטע קאַטעגאָריע אַלס הנחה-פּאַטענט, אַנשטאָט אַ צווייטע, מעג מען אויך פאַרקויפען צו האַנדווערקער.

אורטייל פון העכסטען געריכט

וועגען כאלופניקעס, וואס דארפען פארשרייבען ווערען אין דער „אובעזפיעטשאלניע"

אין דער פראַגע איז נאָך אַלץ נישט פאַרהאַן קיין קלאָרקייט. עס איז פאַרהאַן אַ גרויסע חלוקי דיעות צווישען די פאַבריקאַנטען און די כאַלופניקעס צווישען דער האַנדעלס-קאַמער און דעם פינאַנץ-מיניסטעריום.

די פראַגע ווער איז אַ כאַלופניק איז ספּעציעל וויכטיג כדי צו וויסען צי דער סוחר, וואָס גיט איהם אַרויס אַרבייט איז מחויב איהם און זיינע מיטהעלפער צו פאַרשרייבען אין דער „אובעזפּיעטשאַלניע".

אַ פּערזאָן וואָס פאַרנעהמט זיך פּראָפעסיאָנעל אָדער צוליב פאַרדינסט מיט אויסאַרבייטען סחורה פאַר סוחרים, פאַבריקאַנטען, פאַרמיטלער א. ד. גל. אַרבייט אַליין אָהן געדונגענע אַרבייטער און אָהן געהילף-געזעלען, אַרבייט אין דער וואוינונג אָדער אין אַ באַזונדערן וואַרשטאַט.

די האַנדעלס-קאַמערן האַלטען, אַז אַ כאַלופּניק איז אַזעלכער, וואָס פאַרנעהמט זיך מיט דער אַרבייט שטענדיג און דאָס איז זיין הויפּט-פּרנסה.

עס איז כמעט זיכער, אַז דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום וועט מסכים זיין מיט דער מיינונג פון די האַנדעלס-קאַמערן. וואָרום דאָ לעצטענס איז פאַר'ן העכסטען געריכט פאָרגעקומען אַ פּראָצעס וועגען דעם, צי אַ געוויסער סוחר איז געווען פאַרפליכטעט איינצושרייבען אַ כאַלופּניק אין דער אובעזפּיע-טשאַלניע?

דאָס העכסטע געריכט האָט געפּסקנט, אַז אַ כאַלופּניק איז דער, וואָס אַרבייט פּערזענליך און האַלט נישט קיין געדונגענע אַרבייטער. דאָס האָבען אַ באַזונדערן פּאַטענט שפּילט נישט קיין ראָלע.

פון דעם אַלעם איז צו זעהן, אַז די סוחרים און פאַבריקאַנטען, וועלכע גיבען אַרויס אַרבייט צו אַזוי גערופענע כאַלופּניקעס און זיי האַלטען געדונגענע געזעלען אָדער געהילפען, הייסען זיי נישט קיין כאַלופּניקעס און די סוחרים אָדער פאַב-ריקאַנטען דאַרפען נישט פאַר אַזעלכע צאָהלען אין דער אובעזפּיעטשאַלניע.

אַ כאַלופּניק, וואָס האַלט נישט קיין געדונגענע אַרבייטער, אָבער איהם העלפען צו אין דער אַרבייט זיין ווייב, זיינע קינדער און די הויז-מענשען, וועלכע ער האַלט אויס מיט עסען און וואוינונג, הייסט אויך אַ כאַלופּניק און אַזעלכע מוז פאַר-שרייבען אין דער אובעזפּיעטשאַלניע דער סוחר, וואָס גיט איהם אויס צו אַרבייטען.

סצאלירטע ארטיקלען ווערען נישט אריינגערעכענט אין אומזאץ

אויב מ'צאהלט ריטשאלט אויף די יאהרען 1936 און 1937

דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט אויפגעקלעהרט אין אַ צירקולאַר פון 26 פעברואַר 1937, אַז די אונטערנעהמונגען, וועלכע צאָהלען דעם אומזאַץ-שטייער אין די יאָהרען 1936 און 1937 אין דער פאָרם פון ריטשאַלט, דאַרף מען ביי אָנווענדען די פּאַטענטען-הנחה אויפ'ן יאָהר 1937, נישט נעמען אין באַטראַכט די אומזאַצען, וועלכע זענען דורך דער אונטערנעהמונג דערגרייכט געוואָרען פון פאַר-קויף פון אַזעלכע אַרטיקלען, וועלכע אונטערליגען דעם סצאַלירטען אומזאַץ-שטייער.

אינוועסטיציע-קרעדיט פאר האנטווערקער

אין דער פארם פון מאטארען און מאשינען

דער פאַרבאַנד פון די האַנדווערקער קאַמערן האָט אויסגעאַרבייט אַ פּראָיעקט פון אַ נייער אינ-סטיטוציע, וועלכע זאָל באַזאָרגען האַנדווערקער מיט לאַנגטערמיניגען קרעדיט אויף אינוועסטיציעס.

לויט דעם פּראָיעקט וועט די נייע אינסטיטוציע אַרויסגעבען די קרעדיטען אויסשליסליך אין דער געשטאַלט פון מאָטאָרען, מאַשינען און מכשירים, וועלכע זענען נויטיג אויף צו מאָדערניזירען די האַנדווערקערישע וואַרשטאַטען, וואָס אנבעלאַנגט דעם גרינדונגס-פאָנד פון דער נייער אינסטיטוציע, דאַרף ער געבילדעט ווערען פון צוויי קוואַלען: ערשטענס, זאָל אין מלוכה-בודזשעט אריינגענומען ווערען אַ פּאָזיציע פון 10 מיליאָן זל. אַלס סובסידיע פאַר דער אינסטיטוציע, צאָהלבאַר אין צעהן יעהרליכע ראַטעס. און צווייטענס, זאָל אויף דריי יאָהר צייט יעדען איינגעפיהרט אַ ספּעציעלער צוגאָב צו די האַנד-ווערקערישע פּאַטענטען, און דער צוגאָב זאָל גע-נומען ווערען נאָר אויף פּאַטענטען פון די העכערע קאַטעגאָריעס, ד. ה. עס זאָלען איהם צאָהלען נאָר די פאַרמעגליכע האַנדווערקער.

געגען פארמיטלער

מעמאריאל פון דעפוטאטען און סענאטארען

אַ גרופּע סיים-דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען האָט פאָרגעשטעלט דעם וויצע-מיניסטער קוויאַט-קאָווסקי אַ מעמאָריאַל וועגען אָרגאַניזירען דעם קאָאָפּעראַטיווען פאַרקויף פון קוילען און אייזען פאַר פּויערים און האַנדווערקער. דער פּראָיעקט זעהט פאָראויס, אַז די אַקציע וועט פאַרביליגערן די דעטאַל פּרייזען פון די אָנגעוויזענע רויה-שטאָפען. דער וויצע-פּרעמיער האָט צוגעזאָגט אַ גינסטיגע דער-לעדיגונג פון מעמאָריאַל, און די פּוילישע קאָאָפּעראַ-טיווע פאַרבאַנדען האָבען זיך שוין גענומען צוצו-גרייטען טעכניש די נייע אַקציע.

צוגעמאכט א ווערקשטעל

פאר נישט בעזיצען קיין האנד-ווערקער-קארטע

דער אינדוסטריע-אַמט ביי דער שטאָט-פאַר-וואַלטונג האָט מיטגעטיילט דער האַנדווערקער-קאַ-מער, אַז דער טישלער אויגענויש אָסיפּאָוו פון פּיל-סודסקיעגאָ 32, איז באַשטראָפט געוואָרען מיט 30 זל. שטראָף און צו פאַרמאַכען דעם ווערקשטעל, ווייל ער האָט געפיהרט זיין וואַרשטאַט אָהן אַ האַנד-ווערקער-קאַרטע.

דאס לאדזער לעבען

דינסטאג, 23 מערץ

י"א ניסן תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 5.57
זון-אויפגאנג 5.15

עקאנאמישע רעפרעזענטאנץ פון לאדזער יוד. באפעלקערונג

קאנפערענץ פון יודיש-ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס

די טעג איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון א גרויסער צאהל יודיש-ווירטשאפטליכע ארגאני־זאציעס מיט'ן ציעל צו שאפען אן עקאנאמישע רעפ־רעזענטאנץ פון דער יודישער באפעלקערונג אין לאדז.

אין דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען פארשטעהער פון סוחרים-פעראיין, פיעטריקאווער 73; פון סוחרים-פעראיין, פיעטריקאווער 10, פאב־ריקאנטען פעראיין, זאכאדניא 68; צענטראלער האנד־ווערקער פערבאנד, גדאנסקא 40; קליינהענדלער-פעראיין, אגראדאווא 10; קאלאניאל - הענדלער-פעראיין, עקספעדיטארען פערבאנד, צענטראלער קליינהענדלער פעראיין, פאמא סקא 15; דעטאליסטען פערבאנד, פיעטרקאווער 120; קליינהענדלער-פער־איין, אלטשטאט 10; קליינהענדלער פעראיין, פל. וואלנאשטשי 3; פלײשער צעך; טעקסטיל מייסטער פעראיין א. א. ס'האבען אויך אנטיילגענומען אין דער קאנפערענץ די יודישע ראטמענער.

נאך דער אדורכגעפיהרטער דיסקוסיע איז איינ־שטימיג בעשלאסען געווארען צו שאפען אן עקא־נאמישע רעפרעזענטאנץ פון לאדזער יודענטום, וועל־כע זאל האבען פאר אן אויפגאבע צו פארטיידיגען די עקאנאמישע רעפרעזענטאנץ פון לאדזער יודי־שער באפעלקערונג און אדורכפיהרען א רעקאנסטרוק־טיווע הילפס-אקציע.

פירמע וו. וויסאצקי און קאמפ.

מאכט אויפמערקזאם: אזוי ווי מען האט אונז געמאלדען, אז אומגעוויסענהאפטע סוחרים פיהרען אריין אין טעות די ג. קאנסומענטען און פארקויפען פארש ידענע ארט לויזע, פערפומירטע און אנאנימע טעע-פאקונגען, אלס אונזערע כשר לפסח זענען מיר מודיע, אז טעע כשר לפסח איז נאר אין **אריגינעלער פאקונג באנד־ראלירט** אדער **פלאמבירט** מיט דעם באקאנטען **וויסאצקי-שיפעל און אונטערשריפט**. מיר באטאנען, אז אונזערע פאבריקען שטעהען אונטער דער השגחה פון ועד-הרבנים בורשה, וועמענס הכשר געפינט זיך אין אלע פערקויפס-שטעלען.

פאראינפאכונג פון איינמעלדונגען

(א) ווי מיר האבען שוין געמאלדען ווערט מיט'ן 1 אפריל ה. י. באדייטענד פארקירצט און פאראייגפאכט ווערען די איינמעלדונגען פון די בירגער, וועלכע וואוינען צייטווייליג אין דער גע־געבענער געגענד—סיי אין האטעלען, סיי אין פרי־וואט-וואוינונגען.

אויך די איינמעלדונגען פון דער הויז-דינער־שאפט וועלען פאראיינפאכט ווערען.

ארויסצייכענונגען

לויט דער פעראדנונג פונ'ם מלוכה-פרעזידענט פונ'ם 16. ה. ח. איז באשאנקען געווארען מיט אן אומאפהענגיגקייטס-קרייז דער ה' סטעפאן קעגד רא, געזעצ. לייטער פון דער „אובעזפיעטשאלניע".

* * *

(א) דער לייטער פון דער געזעלשאפטליך פאלי־טישער אפטיילונג ביי דער לאדזער פאיואט-סטא־ראסטיוע, הער פראנטשישעק סטאלארסקי איז בא־שאנקען געווארען מיט אן אומאפהענגיגקייטס-קרייץ פאר'ן אנטייל אין א. י. און אין די לעגיאנען.

פאדערט איבעראל

ווייז און מעהד

מיט דער מארקע

„בארוויך"

אמטליכעס

(א) נעכטען האט אנגעהויבען זיין 6 וואכי־גען געזונדהייטס-אורלויב דער לייטער פון דער קולטור און בילדונגס-אפטיילונג ביי דער לאדזער זעלבסט-פארוואלטונג, הער יאן וואלטראטוס. פאר־טרעטען וועט איהם דער לייטער פון דער אפטיי־לונג ה' ווישנאצקי.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט · דיזשורען

(א) היינט פיינאכט דיזשורירען: מ. קאטשיערסקי־וויטש (זגערזשער 54), היכטער און לאבארא (11 ליסטאפאדא 86), י. זונדעלעוויטש (פעטריקאווער 25), באטארסקי און שאץ (פזשעיאזד 19), מש. היי־טעל (קאפערניקא 26), מ. ליפיעץ (פעטריקאווער 193) ז. קליפאטאווסקי (זשגאווער 147).

KINO-TEATR

MIRAŻ

ILUSTROWANA 16

אנהויב 4 נאכמיטאג

היינט און פאלג. טעג

Annabella, Jean Murat

אין א גרויסער דראמע פון די צייטען פון דער וועלט-מלחמה א.נ.

מאנשאפט

אויסער'ן פראגראם:

זיין גרויסע ליבע

מיט ST. JARACZ

פראפאגאנדע-וואך פאר פאמערן

אונטערן פראטעקטאראט פון וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק

פון 31-טען מערץ ביז'ן 6-טען אפריל יוערט פון פוילישען מעריב-פערבאנד ארגאניזירט די פרא־פאגאנדע-וואך געווידמעט פאמערען. דעם פראטעק־טאראט איבער דער פראפאגאנדע-וואך, האט איבער־גענומען דער וואיעוואדע ה' האוקע-נאוואק.

די ארגאניזיר פארזאמלונג פון לאדזער וואי־יעוואדישען קאמיטעט, קומט פאר מארגען, ד. 24. ד. ח. 6 אוו. אין קאנפערענץ-זאל פון וואיעוואדישען אמט, אגראדאווא 15.

צוגאב-צוגען אין די פסח-טעג

די האנדעלס-קאמוניקאציע-אפטיילונג טיילט מיט, אז איבער די פסח-טעג וועלען געלאזט ווערען פאלגענדע צוגאב-צוגען:

אין די טעג פון 25, 26 און 27-טען ד. ח. וועט קורסירען דער צוגאב-צוג נומ. 3319. וועט אפגיין פון ווארשאווער הויפט-וואגזאל 1,10 בייי־טאג, וועט אנקומען אויף דער לאדזער פאבריק־סטאציע 3,43 נאכמיטאג.

א צווייטער צוגאב-צוג 312 ב. וועט די זעלבע טעג אפפאהרען פון דער לאדזער פאבריק־באהן 8,55 פריה, וועט אנקומען קיין ווארשא 11,13 פארמ.

אין שייכות דערמיט, וועלען אויף דער צייט אפגעשטעלט ווערען די אונטערשטעטישע צוגען: דעם 28-טען ד. ח. די צוגען. 317, 320, 332, 335 349 און 348. דעם 29 ד. ה. די צוגען: 317, 320, 332, און 335.

פריהער געכאפט די „לאסען"

און דערנאך 4 מאל געשטאכען דעם נאכיאגער

(א) אין דער נאכט פון 21-טען נאוועמבער האט דער עלעקטראוניע-ארבייטער פיליפאוויטש, אהיים גייענדיג פון דער ארבייט, באמערקט, ווי צוויי פאר־שוינען פיהרען זיין שיכורן קאלעגע סטאניסלאוו סמיטאטש.

אין א געוויסען מאמענט איז צו די צוויי פאר־שוינען צוגעקומען א דריטער, אין האט ביי דעם שיכורן סמיטאטש פון טאש ארויסגעצויגען צוויי לאטעריע-צעטלען און גענומען אנטלויפען.

פיליפאוויטש האט גענומען נאכיאגען דעם אנטלויפענדיגען, וועלכער האט זיך ארויסגעוויזען אלסט שעסלאוו כמיעלעווסקי. דער לעצטער האט ארויסגעכאפט א מעסער און פיליפאוויטשען 4 מאל צושטאכען...

דאס קרייז-געריכט האט נעכטען כמיעלעווסקין פארמשפט אויף 1 יאהר תפיסה.

צום פראפאגאנדע-חודש

פון יודישען בוך!

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פראפאגאנדע-חודש – א גרויסער ביליגער פארקויף פון בעסטען יודישען בוך פון פאלגענדיגע פארלאגען: „ליטערארישע בלעטער", יאטשקאווסקי, מארק ראקאווסקי, גאלד־פארב, צענטראל און אנד.

ספעציעלע פרעמיעס ביי גרעסערע איינקויפען. פראספעקטען און קאטאלאגען אומ'ן זיסט.

בעמ.: פאראן אויף לאגער אויך ביכער פון די פארלאגען „קולטור-ליגע", קלעצקין, „סאמאר" אויף ביליגע פרייזען.

ביכערהאנדלונג נ. בערלינסקי, לאדז, אלט-שטאט 12.

פארשארפט די אויפזיכט אויפן ערב-יום טוב-מסחר

(א) אין שייכות מיט'ן ערב יום טוב האט די אדמיניסטראטיווע מאכט ארויסגעגעבען א ספעציע־לע פארארדנונג וועגען אכטונג געבען דערויף, אז עס זאל נישט געטריבען ווערען קיין שפעקו־לאציע אויף ארטיקלען פון ערשטען געברויך.

אין דער ערשטער רייה ווערט פארשטארקט די אויפזיכט איבער די האנדעלס-אנשטאלטען און די מארק דורכ'ן פארברייטערן די קאנטראל-קא־מיסיעס, ווי אויך דורכן דעלעגירען ספעציעלע פא־ליציאישע פליה-פאטרולען וועלכע וועלען ספעצ־יעל אכטונג געבען אויפן ארויסשטעלען די פרייזען און אויפן שטרענגען האלטען זיך ביי זיי.

די וואס וועלען אויף דעם עובר זיין, וועלען שטרענג באשטראפט ווערען.

אדמיניסטראטיווע שטראפען

פאר „רופער'ס", דראשקער'ס, הויז-ווירטען, סקאנדאליסטען און בעטלער

(א) דאס סטאראסטווע געריכט האט נעכטען בא־שטראפט פאר פארשידענע איבערשרייטונגען:

די „רופערס" — פריימאן, וויינמוטער (בערנאר סקא 23), יאקוב גרינשטיין (פושעזשינער 4), הירש קאזלאווסקי (11. ליסטאפאד 49), משה מיכאלאוויטש (זגערזשער 43), הערש אייזען (מיעלטשארסקיעגא 19) — צו 10 טעג ארעסט; לייב גאלא (פריהייטסר פלאץ 3), שמואל הערש גרינבוים (פאדזשעטשנע 5) — צו 6 טעג ארעסט; פינקוס טשארנאלעווסקי (פאר מארסקי 4) — אויף 5 טעג ארעסט און לייב קליינער אויף 12 טעג ארעסט.

פאר צודרינגליכער בעטלעריי זענען פאר'משפט געווארען פראנטשיק זשוחאווסקי (שיקארסקא 4) — אויף צוויי וואכען ארעסט. אפאלאניא שפיקאווסקא אויף א חודש ארעסט און ישראל וואלף שפער אויף 3 טעג ארעסט.

פאר נישט צאהלען די „סקלארקעס" אין דער „אובעזפיעטשאלניע", איז דער בוי-אונטערנעהמער וולאדיסלאוו סובאלסקי (וואלטשאנסקא 42) פאר־משפט געווארען צו באצאהלען 350 זל. שטראף.

פארן עובר זיין אויף די פארשריפטען וועגען ראד פארקעהר זענען פאר'משפט געווארען די דראזשקאר־זשעס: חיים יאקובאווסקי (באזארנע 4) אויף איין וואך ארעסט, מיכאל פיעראווסקי (בזשעזשינער 82) און יודל פיגלאזש (בזשעזשינער 19) צו 6 טעג ארעסט גאדל קארנעלאוויטש (לאמניטשא 16) און לייב קר־טשינסקי (בזשעזשינער 74) צו 5 טעג ארעסט, יא־קוב לעווקאוויטש (זגערזשער 58) אויף 5 טעג ארעסט דער שאפער עדווארד רודאלף (קרוטשא 6) אויף 14 טעג ארעסט.

פארן האלטען שמוציג די הויפען זענען פאר־משפט געווארען די הויז-באזיצער בערל סאמסאן (שענקעוויטשא 13) אויף 100 זל. שטראף און דוד גאלעווסקי (קילינסקיעגא 60) אויף 14 טעג ארעסט.

דער 28-יעהריגער אדאם קאוואלטשיק (פושעג־דזעלניאנא 26) איז פאר שיסען שיכור'ערהייט און נאס און פאר מאכען סקאנדאלען פאר'משפט געווא־רען אויף איין חודש ארעסט.

אלע ארט

פארזיכערונגען

פון פייער און גנבה פון הוזליכען אייגענטום לאגערן פאבריקען זאוו לעבענס-פערזיכערונגען

פאר די אנגעזעהענסטע אינלענדישע און אויסלענדישע קאנצעסיאנירטע געזעלשאפטען, ערלעדיגט שנעל און סאליד אויף בעקוועמע בעדינגונגען

מרדכי חיים רומקאווסקי

לאדז, קילינסקיעגא 105, טעל. 112-50.

א תירוץ פאר דער באבען...

די לעטניקעס, זעהסטו, האבען איהם געגעבען פאלש געלד

(א) אויף דער באשולדיגונגס-באנק פון קרייז־געריכט איז נעכטען געזעסען דער 38-יעהריגער אנ־טאני קאוואלטשיק. געוועזענער קאסיר אויף דער סטא־ציע יוסטינאוו (אויף דער ליניע לאדז—קאלושעק).

קאוואלטשיקן ווערט פארגעווארפען, אז ער האט ארויפגעלאזט צו זיך אין טאש אריין 567 זל.

קאוואלטשיק האט זיך פארענטפערט, אז דאס געלט האט געפעהלט אין חשבון דערפאר, וואס די לעטניקעס האבען איהם געגעבען פאלש געלט פאר די בילעטען....

דאס געריכט האט פעסטגעשטעלט, אז קאוואל־טשיק איז שוין אמאל, בעת ער איז געווען קאסירער אין אנדזשעיעוו פארדעכטיגט געווארען אין לאזען אין גאנג געניצטע בילעטען.

דאס קרייז-געריכט האט קאוואלטשיקן פאר־משפט אויף אנדערטהאלבען יאהר טורמע און צו פאר־לירען די בירגער-רעכט אויף 5 יאהר.

דער טערמין פון צאהלען קאקאל-שטייער

פארן ערשטען האלבען יאהר 1937

(א) צוליב דער ענדערונג פון די צאהלונגען פון מלוכה'שען לאקאל-שטייער, איז איצט ארויס־געגעבען געווארען אן אויפקלערונג, דאס די צאה־לונג פון דער ערשטער האלב-יאהריגע ראטע פון 1937 פליסט אפ סוף אפריל.

דעם ערשטען אפריל ענדיגט זיך דער טער־מין פון אפגעבען זעזנציעט וועגען הכנסה פון יאהר 1937 דורך פיזישע פערזאנען.

ראס סוף-און קארט-געשעפט פון
B. I. MAROKO i S-wie
נאַוואָמיעסקאַ 8 טעל. 152-77
ביליצער שטאַפּען פאַר הערען און דאַמען
רעיעלע בעהאַנדלונג! — פאַבריקס-פרייזען!
בפזיצט דעם גרעסטע אויסוואַהל פון די פיינסטע הורט און דעטייל!

לוין=אַקציעס און שטרייקען

די אַקציע פאַר אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך אין דער שטאָטישער גאַזאָווניע

(א) דער פאַרבאַנד פון די אָנגעשטעלטע אין דער אינסטיטוציעס פאַר עפענטליכען נעברויך האָט מיט עטליכע וואָכען צוריק אָנגעהויבען אַן אַקציע וועגען פאַרמירען די אַרבייטס-באַדינגונגען און די רעכט פון די אַרבייטענדע אין דער שטאָטישער גאַזאָווניע.

וועגען דעם דאָזיגען ענין זיינען שוין פאָרגעקומען פאַר-קאָנפערענצען אין דער שטאָט-פאַרוואַלטונג און דער ענין נאָך איז איבערגעשיקט געוואָרען צו דער לייטונג פון דער גאַזאָווניע צום געניגען באַטראַכטען און אויסאַרבעטן עווענטועלע אויסבעסערונגען.

איצט זאָלען שוין די דאָזיגע אונטערהאַנדלונגען באַנייט ווערען און אין די נאָהענטסטע טעג זאָל ענדגילטיג אָנגענומען ווערען אַ קאָלעקטיווער אָפּמאַך.

וועגען אַ קאָלעקטיווען אָפּמאַך פאַר סעזאָן - אַרבייטער.

(א) אין שייכות מיטן אָנהויב פון די צופרייטונגען ביי די סעזאָן-אַרבייטען, ווי אויך מיט דער אונקינדיקונג צו פאַרפרייטערן די אַרבייטען פון ערשטען אַפּריל ה. י. האָבען די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען שוין אונטערגענומען אַן אַקציע אין דער ריכטונג פון נאָרמירען די רעכט, די אַרבייטס - באַדינגונגען, ווי אויך די אַרבייטס-לוינען אויפן לויפענדען יאָהר. וועגען די דאָזיגע ענינים ווערען שוין אָפּגעהאַלטען אַנטשפּרעכענדע קאָנפערענצען.

אַרביטראַזש אין דער שנוראָוואַדלע-אינדוסטריע.

ערב ליקווידאַציע פונם שטריק אין דער טאַשיעמקע אינדוסטריע

(א) נעכטען איז אין אַרבייטס - אינספּעקטאָריאַט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין די שנוראָוואַדלע - פאַבריקען.

די קאָנפערענץ האָט געבראַכט דערצו, אַז עס איז באַשלאָסען געוואָרען איבערצוגעבען דעם סכסוך צו לעזען די אַרבייטס - אינספּעקטאָרען אלס אַרביטערס.

נאָכדעם ווי עס וועלען דורך בייחצי צדדים באַשטימט ווערען די אַרביטערס, זאָל דער שטרייק איבערגעריסען ווערען ביז די אַרביטערס וועלען אַרויסגעבען זייער באַשלוס, וועלכער וועט זיין פאַרפּליכטענד פונם אָנהויב פון שטרייק.

(א) אין אַרבייטס - אינספּעקטאָריאַט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק אין דער טאַשעמקעס - אינדוסטריע.

די קאָנפערענץ האָט געבראַכט צו אַ הסכם פמעט אין אַלע שטרייט-פּונקטען; דאָס אונטערשרייבען פון דעם אָפּמאַך זאָל פאָרקומען אויף אַ צווייטער קאָנפערענץ, וועלכע איז באַשטימט אויף דעם 24 ר. ח.

דעלעגאַציע פון מייסטער-פאַראיין אינטערווענירט ביים וואָיעוואָדע וועגן מייסטער-שטרייק אין „ווידזעווער מאַנופאַקטור"

דער וואָיעוואָדע ה' האַוקע-באַוואַק, האָט נעכטען אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון פּראָפ- מייסטער-פאַראיין. אין דער דעלעגאַציע האָבען זיך באַטייליגט די ה"ה: העייוואָווסקי, מילעוווסקי און טאַרגאַיוסקי. די דעלעגאַציע האָט בערירט די פראַגע וועגען דעם שטרייק פון די מייסטערים פון דער ווידז. מאַנופאַקטור.

דעם זעלבען טאָג, האָט דער וואָיעוואָדע אויפגענומען אַ דעלעגאַציע פון קריגס-אינוואַלידען פאַראיין אין די פּערזאָנען פון דעפּ. וואַגנער, מאַדזשעלעוסקי, כענטשינסקי און גראַלינסקי.

אָקופּאַציע - שטרייק,,

אין דער פאַבריק פון דער פירמע אַטאַ מייער פון זגעזש האָבען 65 אַרבייטער אָנגעהויבען אַן אָקופּאַציע-שטרייק, מחמת דעם דערווייטערען אַ פאַבריקס דעלעגאַט.

דער אַרבייטס - אינספּעקטאָר אינטערווענירט.

רעזאָלוציע פון דער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון די טעקסטיל=אַרבייטער

אויף דער אַלגעמיינער פאַרזאַמלונג פון די טעקסטיל-אַרבייטער, וועלכע איז פאָרגעקומען עהער נעכטען, אין זאַל פון געזאַנג-פאַראיין (11 ליסטאָפּאַד-גאַס 21) איז נאָכ'ן באַריכט, וועלכען עס האָט אָפּגעגעבען די אָפּטרעטענדע פאַרוואַלטונג וועגען דער טעטיגקייט פון פאַראיין, באַהאַנדלט געוואָרן די אַלגעמיינע סיטואַציע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע. עס האָט זיך אַנטוויקעלט אַ דיסקוסיע, נאָך וועלכער עס איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

1) די פאַרזאַמעלטע שטעלען פעסט, אַז די איצטיגע שווערע לאַגע פון די אַרבייטער איז געקומען צוליב דעם, וואָס ס'ווערען כסדר געבראָכען די קאָלעקטיווע אָפּמאַכען, ס'ווערט נישט אָפּגעהיטען די ס.צ.אַלע געזעצגעבונג און ס'ווערען פאַרפאָלגט די אַרבייטער - דעלעגאַטען. דאָס רופט אַרויס שטענדיגע סכסוכים, שטרייקען און פאַרביטערונג צווישען די אַרבייטער. די אַרבייטער ווערען אויפגעפאָדערט געניי אָפּצוהיטען די קאָלעקטיווע אָפּמאַכען.

די פאַרזאַמלונג שטעלט פעסט, אַז די לוינען פון די אַרבייטער זענען נישט געענדערט געוואָרען בעת לעבענסמיטעל-פּראָדוקטען זענען טייערער געוואָרען. די פאַרזאַמעלטע ווענדען זיך צו דער רעגירונג צו קעמפען געגען יקרות און שפּעקולאַציע, גלייכצייטיג ווערען די אַרבייטער אויפגעפאָדערט זיך צוצוגרייטען צו אַן אַקציע פון לוין-העכערונג.

3) וועגען דער פראַגע פון אַרבייטסלאָזיגקייט ווערט אין דער רעזאָלוציע אויפגעפאָדערט אָנצוהויבען גרויסע עפענטליכע אַרבייטען און די אַרבייטער זאָלען יוי געהעריג באַצאָהלט ווערען. דאָס ראַדיקאַלסטע מיטעל אָבער צו באַקעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט, איז צו פאַרקירצען די אַרבייטס-צייט ביז 36 שעה אַ וואָך.

4) בנוגע דעם פּראָיעקט פון ז.ז.ז. וועגען שאַפען אַ פאַרשטענדיגונגס - קאָמיסיע פון די צענטראַלעס פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען, שטייט די פאַרזאַמלונג אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז ס'קען גערעדט ווערן וועגען אַ פאַראייניגונג פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען און נישט וועגען אַ לויזער צוזאַמענאַרבייט, וואָס דערפיהרט סוף-כל-סוף צום צוברעכען די פאַראיינען.

5) בנוגע פּאָליטישע פראַגען, ערקלערט די פאַרזאַמלונג, אַז זי נעהמט אָן דעם שטאַנדפּונקט פון צ.ק.ו. פ.פ.ס. און דער צענטראַלע פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען.

6) בנוגע דעם לאָדזער פאַרזאַמלונג אויסגעדריקט דעם פ.פ.ס. און פון די פּראָפעסיאָנעלע פאַראיינען און פאַרלאַנגט צו באַשטעטיגען דאָס סאָציאַליסטישע שטאָט-פּרעזידיום. די פאַרזאַמלונג האָט אויך אָנגענומען אַ שאַרפען פּראָטעסט געגען דער טעטיגקייט פון די ענדעקישע ראַטמענער.

ווײן אויף פּסח
ווי אויך אַלע אַנדערע געטראַנקען
גוט און ביליג
צו באַקומען אין דער עלטסטער און באַקאַנטסטער
אין אונזער שטאָט ווײנהאַנדלונג פון
ע. שיקיער
אינהאַבער: ישראל שיקיער
לאָדז, שרודמיעסקאַ 3, טעל. 107-84.

קליינער פעליעטאָן

איך מאַרטווע זיך נישט...

זעהט איהר דאָך — זאָגט שמיל-שמעלקי — כ'האָב שוין ווידער נישט געוואונען!

אַזוי איז עס ביי מיר יעדעס מאָל.

מ'האָט מיר דאָס שפּיל צוטיילט אויף 4 חלקים יעדעס האַלב יאָהר — אַראָפּגעריסען אַ „קלאַס" פון די פינף, און ס'איז מיר דעריבער מאַקי געוואָרען אַ ביסעל ענגער.

אנומעלט, צום ביישפּיל, איז מיר געווען אַ סך לייכטער:

כ'האָב געהאַט יעדעס האַלב יאָהר פינף קלאַסען, ד. ה. צוזאַמענגענומען יעדעס יאָהר — 10 קלאַסען, און איך האָב מיר וואַקאַש געגעבען אַן עצה!

איך האָב געוואוסט, אַז — אמת, איך בין אַ שותף צו אַ נישט-גאַנץ-פעינע געשעפט, אָבער דאָך — צו אַ מיליאָנען-געשעפט, וואָס, אַז אויב דער אויבערשטער זאָל ווייזען אַ קונץ און געבען אַ העלף-צו — ווער איך אַ געמאַכטער מענש, און איך טו פייפען אויף דער גאַנצער וועלט פּונקט אַזוי, ווי דער הייליגער ר' זוקף, וואָס עס שטייט וועגען איהם אין דאַווענען — זוקף כפופים...

ס'איז אמת אויך דאָס, אַז עד-היום האָב איך נאָך נישט געפּרובט אַרויסצונעהמען „סטאַוקע", און איין גאָט ווייסט, צי כ'וועל עס אַמאָל אויסנעמען, אָבער — דאָך איז עס די זאַך, כ'מיין די לאָטעריע, אַן ענין...

כ'ווייס, אַז איך האָב דאָס צעטעלע, איז מיר דאָך לייכטער זיך אַדורכצושלאָגען: איך באָרג, איך דריי, איך קרענטשע — איך באָרג און צאָהל, איך צאָהל און באָרג, און כ'ווייס אויף זיכער, אַז אויב איך וועל געהאָלפען ווערען, אם ירצה השם — וועל איך אָפּגעבען כפל כפלים...

ס'איז פעינע, ווי גאָלד!

וואָרום זעהט —

אָט האָב איך ענק אָקאָרשט געטון מעלדען, אַז איך האָב שוין מיט מזל ווידער נישט געוואונען — ס'איז מיר ווידער, הייסט עס, נישט אַרויס די זאַך און ס'איז מיר אַביסעל פּושיקרע...

איך האָב דאַסמאָל געזוכט אין אַלע צייטונגען מיין נומער און נישט געפינען.

כ'ווייס, דערנעבענביי, איז יאָ דאָ אַ... 50-גער אָבער בלויז, — דערנעבענביי!

פונדעסטוועגען, איך זאָל מיר גיין שטאַרק נעהמען צום האַרץ — דאָס לאָז דווקא!...

איך מאַרטווע זיך נישט שטאַרק — זאָלען זיך מאַרטוויען די קאָצקער חסידים!

איך ווייס איין זאַך — איך האָב שוין אַ צעטעלע צו דער דריטער קלאַס און זאָל זיך עמיצער פּרובען אַדיאַזשען נישט צו וועלען באָרגען אויף פּסח אַ ייד, וואָס איז אַ שותף צו אַ מיליאָנען-געשעפט!

אדרבא, איך וואָלט עס געוואָלט זעהן!

שמילשמעלקי

Dr. med.
HALTRECHT
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
האָט זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף
161 פּיעטריקאָווער 161
טעל. 245-21.
נעהמט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוונט
זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פרייזען

ר. איזראַעל

אויף נאַוואָמיעסקאַ

שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

72)

סוף-כל-סוף האָט וורובעלטשיק נישט אויסגעהאַלטען. ווען ער איז אין אַ געוויסען פריהמאָרגען געקומען אין געשעפט אריין האָט ער זיך געהאַלטען ווינשטיינען.

— איך דאַרף מיך מיט דיר וועגען עפּיס באַראַטען, האָט זיגמונט געזאָגט.

— איך הער אייך הער וורובעלטשיק

— איך בעט דיך, אַז דו זאָלסט נישט זיין אין כעס אויף מיר, איך ווייס לעצטענס אליין נישט וואָס עס טוט זיך מיט מיר, איך בין דענערווירט און קען זיך קיין אָרט נישט געפינען, איך ווייס נישט וואָס מען רעדט צו מיר און וועגען וואָס איך אליין רעד.

— אַקעגען וואָס זאָגט איהר דאָס הער וורובעלטשיק?

— אַקעגען דעם וואָס איך זעה, אַז דו געהסט אַרום אַ ברוגזער און ביזט אָנגעבלאָזען אויף מיר.

— וואָס פאַלט אייך איין ה' וורובעלטשיק, איך בין נאָר באַליידיגט אויף אייך, וואָס איהר האָט מיך פּשוט אַרויסגעוואָרפען פון אייער שטוב.

— דאַרפסט מיר נישט פאַראיבעל נעהמען, דו ווייסט גאַנץ גוט אין וואָס פאַרא צושטאַנד איך האָב זיך דעמאָלט געפינען און אין וועלכען איך געפין זיך נאָך איצט, איך קען זיך נישט בעהערשען און איך האָב מורא, אַז איך וועל אינגאַנצען צוזאַמענברעכען, איך דאַרף איצט דיינס אַן עצה.

— דהיינו?

— איך וויל וויסען וואו צילקע געפינט זיך איצט.

— פאַרוואָס פרעגט איהר דאָס מיך, האָט ווינשטיין געמאַכט אַ מינע פון אַ פאַרוואונדערטען.

— איך האַלט, אַז דו ביזט דער איינציגער מענש, וועלכער וואָלט זיך געקענט וועגען דעם דערוויסען.

— איך? פאַרוואָס גראָד איך, פון וואַנען נעהמט איהר דאָס.

— איך קען ד'ר דאָס נישט גענוי פערטייטשען, אָבער מיין אינסטינקט זאָגט מיר, אַז אַזוי איז עס. איך האָב שוין מאַכעסמאָל געטראַכט וועגען דעם, אַז דו ווייסט עס שוין.

— איהר האָט אַ טעות, ה' וורובעלטשיק, הגם איך האָב זיך דערוואוסט וועגען דעם, אַז אייער פרוי האָט אייך פאַרלאָזען און איז אוועק מיט'ן קינד, האָב איך זיך אָבער דערמיט אינגאַנצען נישט אינטערעסירט.

זאגענדיג דאָס האָט ווינשטיין פאַרקרימט דאָס מויל אויף אַזאַ אופן, אַז וורובעלטשיק זאָל באַלד פאַרשטיין, אַז ער זאָגט נישט דעם גאַנצען אמת.

— דאָס זאָגסט באַר מיר אַזוי, האָט וורובעלטשיק געענטפערט, נישט גלויבענדיג ווינשטיינען, לויט מיין שכל קומט אויס, אַז דו האָסט זיך דווקא יאָ אינטערעסירט דערמיט און דו ווייסט וואו זי געפינט זיך.

— איהר רעדט איצט מיט מיר אַנדערש ווי איהר האָט דאָס געטון ביי זיך אין שטוב. זעהט אויס, אַז ס'איז ריכטיג דאָס שפּריכוואָרט, אַז מ'דאַרף דעם גנב נעהמט מען איהם אַראָפּ פון דער תליה.

— איך וויל זיך איצט נישט ווינצלען, איך בין גרייט גוט צו בעצאָהלען, אויב אימיצער וועט מיר קענען אָנווייזען וואו צילקע געפינט זיך.

— דאָס זענען ווירקליך שוין אַנדערע רייד, וועגען דעם לאָזט זיך שוין אַ טראַכט צו טון, און וויפיל וואָלט איהר אַזוי למשל בעצאָהלט, אויב מ'וועט אייך דערויף אָנווייזען?

זיגמונט האָט מורא געהאַט זיך אַרויסצושאַפען מיט אַ צו גרויסער סומע, ער האָט אויך נישט געוואָלט ווייזען, אַז ער גיט זיך אינגאַנצען איבער אין די הענד פון ווינשטיינען, ער האָט זיך אַביסעל געקווענקעלט מיט'ן ענטפער און צום סוף אַרויסגעשטאַמעלט.

— איך רעכען, אַז מ'קען מיר גלויבען אויב איך זאָג, אַז איך וועל גוט בעלוינען דעם וואָס וועט מיר אָנווייזען צילקעס אַדרעס.

— דאָ האַנדעלט זיך נישט וועגען גלויבען אין צוטרוי, דאָ טרעטען מיר צו צו מאַכען אַ געשעפט און דעריבער דאַרף דער ענין זיין אָפען, קלאָר און די הויפּטזאַך פאַרזיכערט, אָהן דעם קען מען אַפילו נישט צוטרעטען צום אונטע האַנדלען.

— הייסט דאָס, אַז דו ווייסט וואו צילקע געפינט זיך איצט.

— זאָלען מיר אָננעהמען, אַז יאָ, וואָס קען מען באַקומען דערפאַר, אַז איך זאָל אייך אויסזאָגען דעם סוד, איצט קענט איהר מ'ר דאָך שוין נישט פאַרוואַרפען דאָס איך וועגן אַן שאַנטאַזש, איצט האָט איהר זיך דאָך צו מיר געווענדעט וועגען אַ טובה, נישט אמת?

— ווי דו ווילסט דאָס פערשטעהן, ווינשטיין, אויב דו ווילסט איז דאָס טאַקע אַ טובה...

— פאַר וועלכער איהר האָט אויסגעדריקט די גרייטקייט גוט צו בעצאָהלען, אויב נישט בעצאָהלען האָבען מיר גאָרנישט גערעדט.

— וויפיל וועט דאָס קאָסטען, האָט זיגמונט פלוצלונג געפרעגט. איך מיין אַ געשעפטליכען טאָן.

— דאָס וועט קאָסטען אַזויפיל וויפיל איך האָב זיך שוין איינמאָל געהייסען פון אייך בעצאָהלען פאַר אַן אַנדער ענין, איך האָב זיך אויסגערעכענט ביי אייך נישט אַראָפּצולאָזען פון פּרייז.

— דו ווילסט, אַז מיר זאָלען זיך ווייטער צוקריגען ווינשטיין, איך וויל דאָס נישט, איך האָב נישט קיין חשק דערצו.

— חלילה וחלילה, איך וויל זיך גאָר צוקריגען? איך וויל בלויז פאַרדינען און דערפאַר קענט איהר נישט האָבען קיין תרעומות אויף מיר.

— דאָס איז נישט קיין עהרליך פאַרדינסט, אויסנוצען יענעמס אומגליק אויף צו פאַרדינען, דאָס טוען נישט קיין אנשטענדיגע מענשען.

— מיר איז שוין נישט קיין אונטערשיד וואָס איהר וועט טראַכטען וועגען מיר, אין אייערע אויגען בין איך שוין לאַנג קאָמפּראָמיטירט, וועגען אייער מיינונג בנוגע מיר זאָרג איך זיך מעהר נישט, איבריגענס האָב איך אייך גאָרנישט פאַרגעלעגט, נאָר איהר האָט זיך געווענדעט צו מיר.

— צי געפינט זיך צילקע ווייט פון לאָדז, האָט זיך זיגמונט אומגעקעהרט צום ענין.

(המשך קומט)

פון יודישע האַנדווערקער־לעבען

האַנדווערקער־עקספּאָזיטור אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 45

לויז־וועבער מייסטער - פאַראיין

פאָריגע וואָך, איז אין דער געזעלשאַפט „אָרט“ פאָרגעקומען א קאָנפערענץ וועגן פערשידענע פראַגעז, וואָס האָבען א שייכות מיט׳ן לויז וועבער פאַך אין לאָדז און זדונסקאַוואָלאַ.

אין דער קאָנפערענץ האָט א טייל גענומען מצד די לויז וועבער דער פרעזעס פון פאַראיין ה׳ ד. יוזעפאָוויטש.

עס איז בעטראַכט געוואָרען אין דער ערשטער ריי די פראַגע פון ניי־געשאַפענעם צווייטען לויז וועבער קאָאָפּעראַטיוו פון ענגלישע מעכאַנישע וועב־שטאַטען. עס האַנדעלט זיך אין דעם; ווי עס איז בעוואוסט איז לויט דער איניציאַטיוו פון לויז וועבער פאַראיין אין לאָדז דורך דער געזעלשאַפט „אָרט“ געשאַפען געוואָרען דער קאָאָפּעראַטיוו.

די געזעלשאַפט „אָרט“ האָט געשטעלט צו דער דיספּאָזיציע פון קאָאָפּעראַטיוו 15 ענגלישע און 5 זייד־שטוהלען מיט די נויטיגע הילפס־מכשירים אין ווערט פון 20 טויזענד זל. אויסערדעם האָט די געזעלשאַפט געזיכערט אויך א געוויסע צייט מאַטעריעלע הילף.

דער קאַמף איז געשאַפען געוואָרען מיט דער הילף פון דער געזעלש. „אָרט“ מיטן ציל צו שאַפען א פּלאַץ ווי עס זאָל אויף אַן אָרגאַניזירטען אופן געלערנט ווערען מעכאַנישע וועבעריי, און פּאַקטיש ווערען ביי יעדער מעכאַנישער וועב־שטוהל געלערנט צוויי פּערזאָן און אויף יעדע הילפס מאַשין 4 פּערזאָן.

צוליב דעם, וואָס די וועבעריי איז געשלאָסען פון פרייטאָג פאַרנאַכט ביז מאָנטאָג פ״יה פעהלען דער אונטערנעהמונג א סך שעה׳ן אין דאָס בעשוועיט דעם בודזשעט לגבי די אַנדערע אונטערנעהמונגען, וואָס אַרבייטען 92 שעה א וואָך (צוויי שיכטען) און זעבען נישט פערנומען מיט לערנען שילער.

אויסערדעם בעשווערט די אַרבייט דאָס פעהלען פון א שעה־מאשין, וועלכע דער קאָאָפּעראַטיוו איז נישט אומשטאַנד זיך צו פערשאַפען.

די קאָנפערענץ בעשליסט זיך צו ווענדען צום צענטער. יודישען האַנדווערקער פאַרבאַנד אין פּוילען, וואַרשע, נאָך א סובסידיום פון 2000 זל. אויף אומזאַץ־קאַפּיטאַל ווי אויך 2000 זל. אויף איינצוקויפען אַ שעה־מאַשין.

עס איז אויך בעטראַכט געוואָרען די פראַגע פון דער לאַגע שון די זדונסקא וואָלער וועבער.

די זדונסקא וואָליער לויז וועבער כאָטש פיזיקעס, בעזיצען נישט קיין אייגענע לאָקאַלען, און זענען מיט זייערע מעכאַנישע שטוהלען איינגעבעטלט אין פרעמדע לאָקאַלען.

די לויז וועבער ווערען אויף א אויסערגעוועהנליכען אופן עקספּלאָטירט און זענען אין א סכנה אַרויסגעוואָרפען צו ווערען, וועלכע פאַלען זענען שוין געווען ווען אַ סך וועבער זענען געבליבען אויף דער גאַס. די לאַגע פון זיי איז א זעהר טראַגישע.

אויסערדעם ווענדען זיך איצט פיל יודען פון דער זדונסקאַ וואָליער אומגעגענד וואָס זענען אַרויסגעשטויסען געוואָרען פון האַנדעל צום וועבער פאַך צום פאַך, וואָס אונטערליגט נישט דעם אינדוסטריע בעזעץ. עס איז אויך זעהר געוואונשען איינצונעהמען די, וואָס ווענדען זיך צו פּראָדוקטיווער אַרבייט.

דאָס איז אָבער אוממעגליך צוליב דעם, וואָס די וועבערייען געפינען זיך אין פרעמדע לאָקאַלען, ווי נישט דער מייסטער ווי אויך דער פאַבריקאַנט וויל די דאָזיגע צולאָזען צו דער אַרבייט.

דער איינציגער אויסוועג צו לעזען דער פראַגע איז דאָס שאַפען אין זדונסקא וואָליא א מעכאַנישען לויז וועבער קאָאָפּעראַטיוו, וואָס זאָל זיין קאָנצענטרירט אין איין געביידע.

צו דעם צוועק מוז מען האָבען א קאַפּיטאַל פון 15 טויזענט זלאָטעס.

די געזעלשאַפט „אָרט“ נאָכ׳ן אויספאָרשען די לאַגע אויפ׳ן אָרט אין זדונסקא וואָלא, האָט בעשלאָסען צו אסיגנירען צו דעם צוועק א סומע פון 5000 זל. די זדונסקא וואָליער וועבער, וואָס בעזיצען נישט קיין אייגענע וואַרשטאַטען, קענען שאַפען א סומע פון 30%0 זל.

אויסערדעם בעזיצען פּופּצהן וועבער דרייסיק מעכאַנישע וועב שטוהלען (יעדער וועבער בעדינט צוויי שטוהלען).

אַזוי ווי די לאַגע איז א זעהר טרויעריגע און דאָס שאַפען פון קאָאָפּעראַטיוו איז א אויסערגעוועהנליכע נויטיגקייט, איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום צענטראַלען יודישען האַנדווערקער פאַרבאַנד אין פּוילען, וואַרשע מיט דער בקשה, אז זיי זאָלען זאָרגען, דאָס ביים פּערטיילען פון די אמעריקאַנער געלדער פאַר פּראָדוקטיווע צוועקען זאָל צוגעטיילט ווערען די נויטיגע סומע צום שאַפען פון דעם קאָאָפּעראַטיוו.

קעטלער - סעקציע

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן סכסוך, וואָס איז ענטשטאַנען צווישען די קעטלער־אַרבייטער מיט די אַרבייטס־געבער, איז פאָריגע וואָך פאָרגעקומען א קאָנפערענץ צווישען די צדדים.

די קאָנפערענץ איז געווען דער אויסגאַנג פון עטליכע קאָנפערענצען, וואָס זענען פריהער שוין פאָרגעקומען בעזונדער פון די אַרבייטס־געבער און אַרבייטער.

נאָכ׳ן איבערגעבען די לאַגע, וואָס הערשט אין דעם פאַך, האָבען די אַרבייטער בעשלאָסען צו אַ־ביי־טען אין פערלויף פון ביי׳עם סעזאָן ד. ה. ביז׳ן 30. סעפּטעמבער ה. י. אויף די אַלטע פרייזען.

אויף די בעדינגונגען איז געשלאָסען געוואָרען א אָפּמאַך, וואָס דאַרף נאָך איבערגעגעבען ווערען דעם אַרבייטס אינספּעקטאָר.

מיט דעם האָט זיך דער סכסוך געענדיגט. יענען א לויז אַקציע געענדיגט און די אַרבייטער טרעטען צו צו דער אַרבייט לויט דעם פאַ־שהייגען לויז שאַ־יף.

שניידער־צעך וואָלטשאַנסקא 27

לעצטענס זענען פאָרגעקומען עטליכע זיצונגען פון דער מענער פאַך־קאָמיסיע ביים צעך. אויף די זיצונגען זענען אַרומגערעדט געוואָ׳ן די לאַגע אין מענער שניידער פאַך, די בעדינגונגען פון דער אַרבייט א. א.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואַל־טונג פון צעך איז בעשלאָסען געוואָרען צו רופען א פערזאַמלונג פון אַלע מיטגלידער פון מענער שניידער פאַך.

אַלע פאַרבערייטונגען צו רעאָרגאַניזירען דאָס גרינדען פון דער גמילת־חסדים קאַסע ביים צעך. אויפ׳ן נאָמען פון פערשטאָרבענעם ה׳ מאשקאָוויטש ז״ל זענען שוין פערענדיגט און בקרוב וועט די פערוואַלטונג שוין צוטרעטען צו רעגיסטרירען מיטגלי־דער אין דער קאַסע

פון צענטראַלען האַנדווערקער־פערבאַנד

גדאַנסקא 40

הילפס־אַרבייט פון מעטאַל־צעך

לעצטענס איז ביים מעטאַל־צעך געשאַפען גע־וואָרען א הילפס־פאָנד, וועלכער האָט זיך געשטעלט פאַר אַן אויפגאַבע אַרויסצוהעלפען די מיטגלידער אין זייער מאַטעריעלער דחקות, דער הילפס־פאָנד שעפּט זיינע הכנסות פון צופעליגע שפּענדען און סיסטעמאַטישען ביימראַג וואָס די מיטגלידער צאָה־לען.

נישט קוקענדיג אויף דער קורצער צייט, וואָס דער הילפס־פאָנד עקזיסטירט, האָט ער שוין באַוויזען אַרויסצוהעלפען א גאַנצע רייה נויטבעדערפטיגע מיטגלי־דער, און זיי געבען די מעגליכקייט זיך צו דערהאַל־טען ביי זייערע וואַרשטאַטען און פרנסה.

ווי יעדעס יאָהר פיהרט אויך הײַר מעטאַל־צעך א פסח־אַקציע פאַר זיינע פאַראָרימטע מיטגלידער. לויטן גאַנג פון דער אַקציע, איז צו האָפען, אז זי תמיד וועט אויך היי־יאָהר די פסח־אַקציע אדורכ־געפיהרט ווערען מיט דעם געהעריגען ערפאָלג.

פון פריזיער־צעך

צוליב דעם, וואָס שוין אַ לאַנגע צייט ווי אין פרי־זירער־פאַך אין דער צופלוס פון יודישע לערן־יונגלעך זעהר א שוואַכער, זעלבסטפאַרשטענדליך. אז דער צושטאַנד קען גורם זיין, אז דאָס פאַך זאָל מיט דער צייט אינגאַנצען אַרויסגעריסען ווערען פון יודיש׳ העגט, כדי אַזאַ שעדליכע מעגליכקייט אויסצומיי־דען, האָט דער פריזיער־צעך געשאַפען א פּאַרמיט־לחנוס־ביוראָ פאַר לערן־יונגלעך. ס׳איז נעוואונשען און צוועקמעסיג, אז די עלטערן, וועלכע האָבען בדעה זייערע קינדער צו געבען אין דער לעהר צום פריזיער־פאַך זאָלען זיך דירעקט ווענדען אין פאַר־מיטלונגס־ביוראָ ביים צעך, וואָס איז טעטיג יעדען וואָכענד אין חדר קאַנצעלאַריע פון צעך גדאַנסקא 40.

(י. ש.)

כשר לפסח

בעסטער און דאָך ביליגסטער
אָריגינעלסטער אונגער וויין
ריינסטער ראָזינען וויין

וויין אָהן אַלקאָהאָל
ווי אויך מעהד, שפּריט
יום־טוב׳דיג, איז
נאָר מיט דער מאַרקע

„באַרווין“

אינהאַבער: מענדעל באַרנשטיין

30 נאַוואָמיעסקאַ 30, טעל. 210־58.

אומגעקומען א מענש

ער איז דערהרג׳עט געוואָרען פון עלעקטרישען שטראָם

(א) נעכטען איז אין דער צענטראַל־האַלע פון דער לאָדזער עלעקטראָוניע (פּושעיאַזד 54) פאָרגעקומען א שרעקליכער פאָרפאַל, וואָס האָט געקאָסט דאָס לע־בען פון דעם מאָנטער סטעפאַן קאַשינסקי (ראַדוואַנ־סקא 56), וועלכער איז אין דער עלעקטראָוניע שוין עטליכע יאָהר געווען בעשעפטיגט.

נעכטען האָט קאַשינסקי געוואָלט אויסשאַלטען דעם עלעקטרישען שטראָם אין דער צעטיילונג צענטער ראַלע און צוליב אומפאָרזיכטיגקייט האָט ער אַרויס־געריסען אַן אויסלאַדונג פון דעם ריזיגען עלעקטרי־שען שטראָם צוליב, וואָס ער איז געפאַלען א טויט־טער אויפן אָרט.

די אָנגעקומענע פּאָגאָטאָוויע האָט דעם פאַר־קויהלטען קערפּער פאַרזיגעלט.

די מאַכט האָט זיך פאַראינטערעסירט מיט דעם דאָזיגען טראַגישען פאָרפאַל און האָט פאַראָרדנט אַן אויספאָרשונג, כדי פעסטצושטעלען, ווער עס איז שולדיג אין דעם פאָרפאַל.

זי איז טאַקי גערעכט,

אפשר גיסען זיך מיט „וויטריאָל“ האָט זי נישט בעדאַרפט

(א) קאַטאַזשינאַ קריאַוש (פון פאַך — א דינסט) האָט זיך באַקענט מיט א געוויסען וואַדלאַוו האַראַ־פּימאָוויטש און זיי זענען צווישען זיך געוואָרען גאָר נאָהענט, ביז... קאַטאַזשינא האָט געהאַט פון איהם א קינד.

אז קאַטאַזשינאַ האָט אין א צייט אַרום געטראָ־פען האַראַפּימאָוויטשען (עס איז געווען אויף ראָג פּלאַץ ריימאָנטאַ און נאַפּיורקאָווסקיעגאָ) און איהם אויסגערעדען, הלמאי ער האָט אַזוי נישט פיין געהאַנ־דעלט און זי געלאָזט אַליין מיט א קינד, האָט איהר דער בחור געענטפערט, אז אַזוי ווי ער האָט זיך איצט באַקענט מיט א צווייטע און יענע געפעלט איהם בעסער, וועט ער דעריבער חתונה האָבען מיט יענער.

אָפּגעזאָגט דעם פּזמון, איז האַראַפּימאָוויטש אַריינגעשפּרונגען אין טראַמוואַי.

די קריאַוש איז איהם אָבער נאָכגעשפּרונגען און איהם אָפּגעגאָסען דאָס פּנים מיט זאַלץ־זויער.

די קריאַוש האָט מען צום ערשט אַרעסטירט, אָדער שפּעטער האָט מען זי פריגעלאָזט הינטער פּאָ־ליציאַישער אויפזיכט.

דאָס גערירכט האָט זי נעכטען פאַראורטיילט אויף 1 יאָהר תפיסה.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם!
היינט און פאָלגענדע טעג!!!
פּרעכטיגער פילם א. נ.

לעצטע טעג
פון פּאָמפּײַ

אויסער׳ן פּראָגראַם:

???

אָנהויב 4 נ״מ, שבת און זונטאָג—12 בײַם.

טעה
כשר לפסח
פיינשמעקער
טרינקען

Amatorska z premią

אין פּאַקונג 250 גראַם

Br. K. i C. POPOWY

אויפקלערונג פון פאַבריקאַנט

י. רינגאַרט

אין צוזאַמענהאַנג מיט אונזער נאָטיץ וועגען פאַבריקאַנט י. רינגאַרט, וועלכער האָט צוגענומען אין זיין פאַבריק אַן אַרבייטער, וואָס איז געווען איי־נער פון די אָקופּירענדע אין בראַנכערס פאַבריק אין זגערזש, וואו עס קומט פאָר א שטרייק צוליב א צו־גענומענעם יודישען אַרבייטער, האָבען מיר באַקומען פאָלגענדע אויפקלערונג פון ה׳ רינגאַרט:

ה׳ רינגאַרט איז בכלל נישט אַנוועזענד געווען אין לאָדז בעת מ׳האָט צוגענומען דעם דאָזיגען אַר־בייטער און האָט וועגען דעם נישט געוואוסט. דעם אַרבייטער האָט צוגענומען דער מייסטער פון דער פאַבריק.

ה׳ רינגאַרט איז איינער פון די טעטיגסטע טוער ביים פּראָדוקטיוויזירען און איבערשיכטען די יודי־שע מאַסען, לעצטענס האָט ער אויך אין זיין פאַבריק צוגענומען יודישע אַרבייטער.

די גרעסטע געווינסען אין קאַפּיטאַל׳ס קאָלעקטור

אין נעכטיגען לעצטען טאָג פון דער ציהונג פון דער צווייטער קלאַס אין דער מלוכה׳שער לאָטעריע איז דאָס הויפּטגעווינס פון 100 טויזענד זל. אויפן נומער 169961. דער גליקליכער לאָס איז פאַרקויפט געוואָרען אין דער באַקאַנטער קאָלעקטור פון קאַפּי־טאַל, פּעטריקאָווער 54.

א חוץ דעם דאָזיגען הויפּט־געווינס זענען אין דערזעלבער קאָלעקטור געפאַלען ביי דער צווייטער קלאַס 2 מאָל צו 10 טויזענד זל. און 2 מאָל צו 5 טויזענד זל.

ס׳פאַרשטעהט זיך נאָכאַמאָל, אז קאַפּיטאַל׳ס קאָלעקטור געהער צו די גליקליכסטע.

אַנשטעקענדע קראַנקהייטען אין לאָדז

אין דער צייט פון 14 ביז 20 מערץ האָט מען אָנגעמאָלדען אין דער געזונדהייטס - אָפּטיילונג ביי דער שטאָט־פאַרוואַלטונג פאָלגענדע פאַלען פון אַנשטעקענדע קראַנקהייטען.

בויך־טיפוס 8 פאַלען (אין דער פריהערדיגער וואָך 6 פאַלען), דיפטעריט 17 פאַלען (6), שקאַר־לאַטין 13 פאַלען (12), מאַזלען 28 פאַלען (36), קאָקליוש 7 פאַלען (5), קימפּעט־היץ 3 פאַלען (4), קאַרק־שטייפעניש 0 פאַלען, רויז 2 פאַלען (2).

אין אַלגעמיין זענען נאָטירט געוואָרען פאַרגאַנ־גענע וואָך 81 פאַלען פון אַנשטעקענדע קראַנקהיי־טען אין דער פאָריגער וואָך 74

אַרונטערגעפאַלען אונטער׳ן טראַמוואַי

(א) אויף ראָג פּיעטריקאָווער און אַנדזשעיאַ איז אַרונטערגעפאַלען אונטערן טראַמוואַי א געוויסע יוזעפא קאָוואַטשיק, טאַנאַטאָוויע האָט איהר ערטיילט די ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אַ דהיים.

וואַרשאַווער אָפיציעלע בערזע

האָלאַנד	—	—	—	288.75
לאָנדאָן		—	—	25.77
ניו־יאָרק (קאַבעל)	—	—	—	527 3/4
פּאַריז	—	—	—	24.22
פּראַג	—	—	—	18,36
ציריך	—	—	—	120.10

אָפיציעלע פּראָצענטיגע פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	99,50
3 % אינוועסטיציע I		—	—	69,75
3 — II	—	—	—	69,00
4 — דאָלאַרובקע	—	—	—	45.00
7 — סטאַביליזאַציע	—	—	—	3,68
5 — וואַרש.	—	—	—	56,50
5 — לאָדזער	—	—	—	21,25

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דינסטאָג, דעם 23־טען מערץ

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.15 ידיעות, 8 אודיציע פאַר שולען, 11.30 אודיציע פאַר שול־קינדער, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 פּאָפּולערע פּוי־לישע מוזיק, 12.40 מיטאָג־ידיעות, 12.50 פּליטען, 2.57 לאָדזער בערזע, 3 ווירטשאַפטליכער קאָמוניקאַט, 3.15 רעקלאַמע - קאָנצערט, 3.40 אַקטועלעס, 4 עווא באַנד־ראָווסקאַ - טורסקאַ זינגט (פּליטען), 4.15 פון פּ. ק. אָ. 4.30 טראַנסמיסיע פון וואַרשאַווער קאָנסערוואַטאָריום, 5 דערציילונג, 5.15 טענץ (פּליטען), 5.50 „דער שאַפען־קאָנקורס“ — מאָנאָלאָג, 6 אַקטועלער שמועס, 6.10 ספּאָרט אין שטעט און שטעטלעך“ — שמועס, 6.20 שמועס מיט די ראַדיאָ־הערער, 6.50 אַקטועלער שמועס, 7 „וואָס זוכען מיר אין טעאַטער?“ — דיסקוסיע, 7.20 מוזיק אודי־ציע, 8 מוזיק. שמועס, 8.15 סימפּאָנישער קאָנצערט (בעת דער פּויזע: אַקטועלער שמועס, ידיעות), 10.30 רעצי־טאַציע פון סטעפאַן יאַראַטש, 10.45 מוזיק (פּליטען).

Dr. med. Trepman

ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־אונקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אויך אַלע אַרט אַנאַליזען.

זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12

נעמט אַן פון 8—11 נאָכמ. און פון 6—9 אָוונט

ווי אזוי האָב איך זיך געשמדט און צוריק מגייר געווען

(דערציילט פון א לובלינער יודיש מיידעל)

— 7 —

כמעט אַלע האָבען שוין פאַרלאָזט דעם טאַנץ-זאַל. די מאַמע וואַרט אין דרויסען און די טאָכ-טער באַהאַלט זיך אין זאַל. וואַרט מען אווי שעה'ן לאַנג. די מאַמע זעהט ,אַז דער זאַל איז שוין באַלד ליידיג. די לאָמפּען ווערען פאַרלאָשען. געהט זי אויף די טרעפּען לוסיאַ גייט איהר אַנטקעגען און וויל אַראָפּלויפען .

— טאָכטערשי... קינד מיינס... פאַרוואָס קומט עס מיר !..

לוסיאַ רייסט זיך אויס פון איהרע הענד און וואַרפט צוריק עטליכע ווערטער :

— מיט דיר וועל איך נישט רעדען... מיט דער שוועסטער יאָ.

מען ווייסט שוין אין שטוב די אַדרעס, וואו לוסיאַ געפינט זיך. די מאַמע לאָזט זי נישט אַריין. דעם טאַטען אי'ך נישט. ביידע ווערען אָבער נישט מיד, מען קומט אַלץ צום טויער פון י ... אַנשטאַלט. די שוועסטער איז באָה קראַנק, זי קען נאָכנישט קומען .

די ערשטע עטליכע וואָכען האָט לוסיאַ פער-בראַכט אין קריסטליכען יתומים-אַנשטאַלט ביי דער לובאַרטאָווער ראָגאַטקע. די „גאָלדענע גליקען" וואָס מען האָט איהר פריהער צוגעזאָגט, האָט זי נאָכנישט געזעהען, אָבער זאָל מען איהר לאָזען אויסרוהען, באַקומען אַן אַנדערע שטימונג. זאָל מען דערשאַ-צען איהר קרבן. דער גלח האָט דאָס פאַרשטאַנען און זיך באַמיהט צו מאַכען איהר באַקוועמער אין די ערשטע טריט אויף איהר נייעם וועג. פלעגט ער צו איהר אָפט קומען, ברענגען אַ פאָטערליך וואָרט און... עטליכע זלאָטעס. לוסיאַ האָט איהם אָפּגעדאַנקט מיט אָפטע באַזוכען אין קאָשטשאָל און מיט אַן אויפפיהרונג ווי עס פאַסט פאַר אַן אמת'ע קאַטאָ-ליטשקע .

אין אַ געוויסע נאַכט האָט מען איהר געמאָלדען, אַז זי מוז זיך תיכף ימיד איבערטראָגען אין אַן אַנדערען אנשטאַלט, אויף ארכידיאַקאָנסקע. עפּעס דאַרף מען דאָרט קומען אי'ך אַ קאָנטראָל און קיין זייטיגע מענשען טאָרען זיך דאָרט נישט געפונען.

לוסיאַ האָט אפילו נישט פאַרשטאַנען, וואָס דאָ קומט פאָר. אי'ב מען טאָר נישט, פאַרוואָס-זשע האָט מען איהר דאָרט איינגעאָרדנעט אין אַ באַ-זונדער צימער, וואָס איז עס פאַר א שמוגעל פון לעבעדיגע מענשען ? זי האָט אָבער גאָרנישט גע-פרעגט און אַוועק אין נייעם אַנשטאַלט. אויך דאָרט האָט דער גלח זי באַזוכט און אין עטליכע טעג אַרום האָט זי זיך צוריקגעצויגען אין פריהערדיגען אַנ-שטאַלט. דאָרט האָט זי אין איהר צימער געטראָפען אַ קאָלעזשאַנקע, אַ פרישע משומדת'טע פון דער 1-טער מאַי גאַס, וועלכע האָט דאָרט געוואַרט אויף אַ פּראָצעס, וואָס איהרע עלטערען האָבען געגען איהר פאַרפיהרט אונטער דער באַשולדיגונג פון גנ-בענען געלד און געוואַרט אויף איפּ'ן.. חתן, וואָס האָט איהר צוגעזאָגט צו נעהמען פאַר אַ ווייב נאָכ'ן שמד.

די באַלעבאָסטע פון אַנשטאַלט האָט פאַרלאַנגט פון משומדת'טעס ,אַז זיי זאָלען אַרבייטען, העל-פען אין דער ווירטשאַפט. די נייע משומדת'טע האָט זיך אזוי געפּלייסט, געאַרבייט פאַר דריי מענשען. געוואַשען געפּוצט. געשיילט קאַרטאָפעל און וואָס מען האָט פון איהר פאַרלאַנגט און נישט פאַרלאַנגט. די מאַמע אי'נדערהיים וואָלט זיך געשמאָלצען פון נחת, ווען די טאָכטער וואָלט פאַר אי'הר'טוועגען כאָטש אַ קליי'נעם טייל דערפון געווען געטאָ'ן. לוסיאַ אָבער האָט אַזאַ אַרבייט נישט געוואָלט אויספיהרען. „נישט דערפיר האָב איך זיך געשמדט". אויף דעם באָדען ... לוסיאַ געהאַט כסדרדיגע קאָנפליקטען מיט איהר קאָלעזשאַנקע און ווען ביידע האָבען זיך גאָר ה'יך צוקריגט, האָט מען זיך גענומען זידלען אויף מאַמע-לשון.

— אַזאַ פּנים אויף דיר סאַרא קאַטאָליטשקע דו ביסט...

— מאַך צו דעם פּיסק, איך וועל דערציילען פון דיינע ראַנדקעלעך מיט'ן שכנות'דיגען סטרוזש וועט מען דיך אַרויסטליקען פון דאַנען צו אלדע-שוואַרצע יאָהר.

— מאַלפע :...

— זשידאָווסקאַ מאָרדאַ" !..

די באַלעבאָסטע האָט פון דעם אַלעם געוואוסט און זי האָט עס דערציילט דעם גלח.

— איך האָב שוין נישט קיין כח צו די אומ-זיסטע פּרעטענזיעס, וואָס מען ברענגט מיר דאָ אַלע מאָל....

האָט דער גלח גערעדט מיט לוסיאַן, זי אָבער וויל נישט רייבען די פּאָדלאָגעס. זאָל מען פאַר איהר זוכען אַ תכלית. זי וויל אַנקומען אין אַ שול פון הייליגע שוועסטערען". די קאָנפליקטען צווישען לוסיאַ מיט דער צווייטער משומדת'טע און מיט דער באַלעבאָסטע זיינען געוואַקסען פון טאָג צו טאָג. דאָס וואָרט „זשידובקאַ" איז געפלויגען פון מויל צו מויל. לוסיאַ האָט אויסגעפונען, אַז די באַ-לעבאָסטע איז אַזאַ „ביטער שטיק", דאָס איז נישט אַנדערש, נאָר אויך זי איז א משומדת'טע... דער גלח האָט לוסיאַן געגעבען 50 זלאָטעס, אַ רעקאָ מענדיר-בריף און איה' אַוועקגעשיקט קיין וואַרשאָ אין אַזאַ שול. דאָרט האָט מען איהר אָבער נישט אָנגענומען. פאָרמעל ,ווייל זי באַזיצט נישט קיין גענוגענדע בילדונג, פאַקטיש, ווייל דאָרט איז אַן איבערפלוס פון משומדת'טעס...

לוסיאַ איז צוריקגעקומען קיין לובלין אַן ענ-טוישטע. אַ פאַרביטערטע און ווידער אָנגעהויבען עסען קעסט ביי דער „סימפּאַט'שער" באַלעבאָסטע און צו ביסלעך געמוזט אויספיהרען די אַרבייט אלס דינסט, וואָס מען האָט איהר צוגעטיילט.

(סוף מאָרגען)

צו דער

וועלט-אויסשטעלונג אין פּאַריז

אָרגאַניזירט די רעדאַקציע פון

„נייעם פאָלקסבלאַט"

אַ ביליגע אויספלוג פאַר די לעזער

פּרטים וועלען מיר ברענגען

אין די נאָהענטסטע טעג.

פּראָצעס וועגען געגנבעטען עלעקטרישען שטראָם

(ז) אַ געוויסער אברהם דאַבריש האָט גע-מאָלדען אין דער עלעקטראָווניע אַז זיין אַרבייטס-געבער, אבר' וויצמאַן (שיענקעוויטש נאָס 6) גנבעט עלעקטרישען שטראָם, מען האָט אַרויסגעשיקט אַ קאָנטראָלע און פעסטגעשטעלט אַז וויצמאַן האָט ווירקליך דורך אַ קאָמבינאַציע גענובעט עלעקטרי-שטראָם, וויצמאַנען האָט מען אַרעסטירט און אין אַ צייט אַרום אַרויסגעלאָזט אויף קאַלציע פון 2000 זל.

נעכטען איז אין שטאָטישען געריכט פאָרגע-קומען דער פּראָצעס געגען וויצמאַנען, דאַבריש איז אַרויסגעטרעטען אַלס עדות. ער דערצעהלט אַז ער האָט געמאָלדען אין דער עלעקטראָווניע וועגען דעם געגנבעטען עלעקטרישען שטראָם אויס נקמה, ווייל וויצמאַן האָט איהם שרעקליך עקספּלאָאַטירט געצווינגען אַרבייטען 12 שעה אַ טאָג, נישט גע-צאָהלט די גאָזשע, וואָס איז שייך די גנבה פון עלעקטרישען שטראָם האָט וויצמאַן איהם אליין אָפּט געשיקט נאָך די נויטיגע עלעקטרישע דראָטען צו מאַניפּולירען ביי דעם ליטשניק.

אויפ'ן פאָרשלאָג פון דעם פאַרטיידיגער איז דער פּראָצעס אָפּגעלייגט געוואָרען, כדי אויסצוהע-רען נאָך עטליכע עדות.

פּראָצעס געגען די צוויי דייטשען

וואָס זענען בעפאַלען אַ יוד אויף ווישניאָווא-גורא

(ז) דעם 9 דעצעמבער פ.י. איז געמאָלדען גע-וואָרען וועגען אַ רויב-איפאַל פון איינינגע אינ-וואָינער פון אַנדזשעיעוו אויף אַ געוויסען ליפא מאָרגענשטערן, וועלכער האָט געוואוינט אין ווישניאָווא גורא. מאָרגענשטערנען האָט מען שטאַרק צושלאָגען אי'ך צוגענומען ביי איהם 100 זל.

די אָנפאַלער זענען דעמאָלט פאַרהאַלטען גע-וואָרען. דאָס זענען געווען די צוויי דייטשען צרווין קילע' אי'ך אַראָלף קעפּלער.

נעכטען זענען די צוויי חברה-לייט געשטאַנען פאַר'ן שטאָטישען געריכט. נאָכדעם ווי דאָס געריכט האָט זיך באַקענט מיט די פּרטים פון דעם פאָרפאַל איז באַשלאָסען געוואָרען איבערצוגעבען דעם גאַנ-צען ענין דער פּראָקוראַטור. מאָרגענשטערן דאַרף אויסגעהערט ווערען דורך דעם דאָקטאָר-עקספּערט, אין דער פּראָצעס זאָל אינגיכען פאָרקומען אין קרייז-געריכט.

פאַרסמט מיט גאַז

(א) אויף פּילסודסקיעגאָ 53 האָט זיך פאַר-גיפטעט מיט גאַז, מחמת אומפאַרזיכטיגקייט, די 24-יאָהריגע דינסטמיידעל איטע זיסמאַן.

די אָנגעקומענע פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אומגליקספאַל מיט א פורמאַן

(ז) אויף ראָג ציגעל גאַס און פּילסודסקיעגאָ איז דער 28 יעהריגער פורמאַן שמואל יואָלף (ריבנע 5) אזוי שלימזלדיג אַראָפּגעפאַלען פון זיין וואָגען אַז ער האָט זיך צעבראָכען ביידע פיס.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם איבערגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

זעלבסטמאָרד

(א) אויף דער בושעזשינער גאַס האָט זיך געסמ'ט די 23-יאָהריגע רעגינאַ סקאָווראָנעק, וועל-כע איז געקומען פון זגערזש זוכען אַרבייט און נישט געפונען, אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען איהר אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

געפינענע זאַכען

(א) אין אויספאָרשונגס-אַמט אויף קיליןסקיעגאָ 152, צימער 3 געפינען זיך צום אָפּנעמען פאָלגענדע זאַכען : זעקס שליסלען אויף אַ רימענדעל, וועלכע מען האָט פאַרלוירען אויף רוג דאָמבראָווסקיעגאָ און זשעגאָווסקי, ווי אויך אַ פּאָר מענער-הענטשקעס און אַ לעדערנע פּאָרטמאָנעטקע, וואָס איז פאַרלוי-רען געוואָרען אויפן הויפּט-פּאָסטאַמט.

די אָנגערופענע זאַכען זענען אָפּצונעמען אין די אַמט-שעה'ן.

די חברה „נושאי המטה"

פל. וואָלנאָשטשי 3

געט אונז אויפמערקזאַם צו מאַכען די יודישע בע-פעלקערונג, אַז ביי אַ טויט-פאַל חלילה אין יו"ט, זאָל מען אכטונג געבען אויף די מענשען וואָס קו-מען מיט דער מיטה, צי זיי האָבען אין זייערע לעג-צען זשעטאָנען פון דער חברה, דאַדורך וועט מען פערמיידען אַז פערדעכטיגע מענשען זאָלען זיך אריינבעקומען אין זייער שטוב.

טאַבעלע פון די געווינסטען

פון דער פאַנטאָווער לאָטעריע, וועלכע איז פאָר-געקומען אין דער תלמוד תורה ע"ש הרהגהה"צ רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל יאַקובאַ 10 דעם 21 מערץ 1937. געוואונען האָבען פאָלגענדע נומערן:

347 336 257 196 168 141 88 79 68
703 609 608 566 484 413 412 368 358
1056 1019 988 964 944 873 853 808
1187 1171 1139 1121 1080 1075 1073
1432 1414 1287 1276 1242 1236 1225
1826 1808 1778 1742 1616 1514 1496
.1962 1890 1501

1-טע לעטשניצע

מיט שטענדיגע בעטען

פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן-באַקען און יאַסלעס

Dr. med. פון

Sadokierski

פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77

עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 ביינאַג

Dr.

Wołkowyski

ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02

ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה.

בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

נעמט אָן פון 8—11 ביינאַג און 4—9 צונאַ'

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07

ספּעציעל-אַרצט פאַר מענער - שוואַכע-בע האַנדלונג אין סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָווענט.

זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג

פאַר אומבעמיטעלטע — לעטניצע-פרייזען

מוזיקאַלישע נאָטיצען

לאָורעאַטען-קאָנצערטען

טאַטיאַנאַ גאָלדפאַרב — לענץ דאָסאָר

אויך גאָלדפאַרב האָט געשאָטען מיט פולע הוי-פענס לעבעדיגע בלומען אויפן קבר פון נעגיאַלען שאָפען.

אויך איהר פּראָדוקציע, כאָטש, געקרוינט נאָר מיטן נייונטען פּריז איז אויך ריינע קונסט.

די אַזוי ווי פּערל-פאַלענדיגע פּאַסאַזשען טרילען און אַנדערע טעכנישע מיטלען זענען אַזוי ווייך ווי אויף אַ סאַמעט קלאַוויאַטור אויסגעגעבען און צערט-לען דאָס געהער ווי אַ שיינער געזאַנג. דאָס איז נאָר מיטלען — און מיזערנע — און פאַרגלייך צו די גאַנצע גרויסע אויפפאַסונג פון די ווערק, וואָס זי שפּילט און וועלכע זי לייגט אויך אַריין די גרויסע מתנה, וואָס די יודישע נשמה, וועלכע רעגירט מיט אַ טאַמאַרקין און אלע יודישע קינסטלער און מאַכט אַזוי איינדרוקספול און מיט פאַזאַנדערע קונסט-הויך, אַלעס וואָס די יודישע לאָורעאַטען פּראָדוצירען.....

דער גרויסער שאָפען איז אויך אין אונזער שווערסטער גאָלדפאַרבס-קונסט - אינטערפּרעטאַציע פאַרשטענד-ליך — איינפאַך.

ווי אַנדערש שפּילט דער ענגלישער דאָסאָר ?

א גרויסער אויסגעצייכענטער מיטן פערטען פּריז קינסטלער, אויפן 3-טען שאָפען-קאָנקורס און דאָך פעהלט עפּעס.

עס פעהלט דאָס, וואָס דער קאָמפּאָזיטאָר האָט דורך טרעהרען אַרויסגעזונגען איבער דער היימאַט-בענק-שאַפט, איבער אַלעס, וואָס אַ גרויס האַרץ פיהלט און וויטאָגט. קורץ, עס פעהלט שאָפענס גייסט, עס איז געשפּילט און גוט געשפּילט. עס שפּילט אָבער נישט אַריין אין אונזער האַרץ. עס איז קאַלט ווי אַ הויכער גלעטשער-באַרג, פון וועלכען די אָפּגעשפּיגעל-טע זונען - שטראַהלען זענען קאַלט....

* * *

יאַקוב זאַק....

דער ערשטער לאָורעאַט... אָט האָבען מיר ווידער אַן איבערליך - איבערלעבעניש. זאַק שפּילט! זיין שפּילען איז שוין ריינע פּיאַניסטיש - מוזיקאַלישע הויכע קונסט. זיין שפּילען איז אַ בולט'ער באַוויז, אַז די „נידעריגע בראָאים, מיט די ווילדע אינסטינק-טען", האַלטען נאָך שטענדיג דעם איבער-ברענענ-דיגען פאַקעל פון קולטור, קונסט און וויסען אין ווייער האַנט... די שטראַהלען פון אָט דעם פאַקעל, אין פאַראייניגונג מיט נשמה - שטריכען פון די „ני-דעריגע בראָאים", וואָס האָבען דאָך געגעבען די מענשהייט אַן עטיק, וועלען לייכטען ווי אַ עמוד-אש און וועלען סוף-כל-סוף דורך די הויכע קונסט פון יודישע כהנים פיהרען די מענשהייט צו ליבע און פאַרברידערונג.... מיט די נשמה-שטריכען, וואָס מ'-קען נאָר אָנרופען יודישע, האָט זאַק געגעבען אַ פּראָבע, ווי אַזוי מ'שפּילט באַך און שאָפען.

דער גייסט פון די צוויי גרויסע טאָן-דיכטער פון אַלע צייטען האָט געשוועבט איבערן פול-געפּאַקטען זאַל און האָט באַגייסטערט אַלעמען, ווי עס קען באַ-גייסטערען די העכסטע מוזיק, אונטער די העכסטע אויספיהרונג דורך נשמה-שטריכען פון אַ יאַקוב זאַק..

D—ski.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

„יאַשע קאַלב" אין פילהאַרמאָניע

דער מאָריס שוואַרץ-אַנסאַמבל האָט פאַרלענגערט די גאַסטשפּילען אויף דער צייט פון יום-טוב.

לכבוד יום-טוב וועט באַגייט דער גרויסער שלאַגער „יאַשע קאַלב", וועלכער איז געשפּילט געוואָרען פאַריגען יאָהר מיט גרויס ערפאָלג.

די פּיעסע ווערט געשטעלט לויט מאָריס שוואַרץ מיט אַלע איינריכטונגען און דעקאָראַציעס, ווי אויך ליכט-עפעקטען.

עס באַטייליגען זיך אויסער דער טרופע אַ גאַנצע רייה מיטאַרבייטער אַזוי ,אַז אין דער פאָרשטעלונג זע-נען באַטייליגט 80 מאַן.

פּרטים אין די ווייטערדיגע אָנאָנסען.

באַרימטער זינגער באַרט - באַראָדין אין זשעמיאַנסקאַ

היינט און טעגליך טרעט אַרויס דער באַקאַנטער אויספיהרער פון סענטימענטאַלע לידער באַרט-באַראָדין אין דער זשעמיאַנסקאַ. דער דאָזיגער אַרטיסט געהער צו די ערשטקלאַסיגע וועלט-כוחות. ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער וואָס ער האָט אומעטום דעם פאַרדינטען ערפאָלג. ס'איז פדאי צוצוגעבען, אַז די פּרייזען פון דער קאָנסומציע אין דער זשעמיאַנסקאַ זענען נאָרמאַלע.

דאָס געבאָט פון דער שעה

ארבע כוסות

נאָר „באַרווין"

גנבות

(א) אין דער וואוינונג פון חנה ספּירטוס (נאָוו-ראָט 93) האָבען אומבאַקאַנטע גנבים אויסגעפיהרט אַ גנבה. די ווערט פון שאָדען איז נישט פעסטגע-שטעלט.

— אין קעלער פון זשעראָמסקיעגאָ 31 האָט מען צום שאָדען פון יאַקוב טענענבלום אַרויסגעגנב'עט עטליכע קאַסטענס עפּעל און עטליכע וויאַדרעס פּאָ-ווידלע אין ווערט פון 40 זל.

— אין דער „פּאָווּשעכנע" שולע (זגערזשער 41) האָבען זיך אַריינבאַקומען אומבאַקאַנטע גנבים און אַרויסגעגנב'עט טיילען פון עלעקטרישען אינסטאַלאַ-ציע אויף אַ סומע פון 200 זל. די פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

כעמיש־באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום
פ. שאץ
37 פיעטריקאווער

ד"ר מעד.
דניאל כהן
אינערליכע קראנקהייטען
און נערוועז
זגיערסקא 24, טעל. 228-08
נעמט אן פון 4 ביז 8 אווענד.

ATA czyści i szoruje wszystko!

עמפפעהלט:
טיש־בעשטעק, פלאטערעץ,
קוך־געשיר, אלומיניום, עמאליערט, אויך אלע ארט
שטאהל־גאלאנטעריע — א גרויסער אויס־
וואהל פון פולוועלאמארען.

S. Flaksbaum
5 באוואמיעסקא 5, טעל. 265-24

אמבילינסטן קאן מען
קויפען אויף יוב־טוב
אין דער פירמע

קלאנג־קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

דעמאנסטרירט די שענסטע פילמען! היינט און פאלגענדע טעג! מעכטיגע עפאפעי פון העלדישקייט, קרבנות'דיגע און ראמאנטישע פאסירונגען, לויט דער בעריהמטער ערצעהלונג פון
James Fenimore Cooper
דער לעצטער מאהיקאנער
אינטער'ן נאמען:
די ערצעהלונג איז געווען אינטערעסאנט — נאר דער פילם איז מייסטערווערק! אין די הויפט־ראלען: Randolf Scott, Henry Wilcoxon, Rinnie Barnes
פאר שילער און יוגענד. פרייזען בעווייזען די לעגיטימאציע—באדייטענדע הנחות: פרייזען אויף אלע סעאנסען פון 54 גר.

אלירעז, נאז און האלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
(צוועקע) שטראלען־קראנקהייטען. נאהמט
קוואַרץ־לאמפע א. א. וו. אויך אמבולאטאריע
רישטעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענד
ביי דער קלויניק איז פאראן
א רענטגען־גאבינעט
פאר דורכלייכטונגען און אלערליי אפנאמעס.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האַרץ און
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פריה, 8-5 אווענד

Dr. med.
Michał Eljasberg
CHIRURG
przeprowadził się
na ul. Zachodniej 63
tel. 117-87

Dr. RÓŻANER
וועגערישע און געשלעכטס־קראנקהייטען
9 נארוטאוויטשא 9
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג
און פון 5 ביז 8 אווענד.

קליינע
אנאנסעז
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלעז
צו ערהייטערן א זוניגע קור מיט
א בעוואונדערן איינגאנג אויף וואס עס זאל
זאגט זיין. צו ערפאהרן 11, ליסטא־
פאדע 31, וו. 24.

פערשידענעס
מענער־העמדער פון זיידען־טריקאט
ניבען מיר ארויס צו נייהען; טריקאטאזש־
פאבריק נארוטאוויטשא 57.

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej z dn. 22/6-37 r. za № 91301 na zł. 10.— na imię J. Lewi, Wolborska 3.

וויכטיג נייעס פאר לאנג־געקליידעטע:
די בילינגסטע קוועלע
פון אלע סארטען
יודישע לאנגע
מלבושים
אין נאר ביי דער פירמע
ה. ליסבער, אגראדאווא 5.

Centralna Poradnia Wenerologiczna
וועגערישע, הויט און מענער־שוועכע.
ספעציעל קאסמעטישער קאבינעט
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אין אווענד.
פרויען נעמט אן א פרוי־דאקטאר.
Piotrkowska 88
tel. 143-63.
וויזיט 3 זל.

Dr. med.
JÓZEF FINKIEL
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציעליסט פאר הארץ און לונגען־קראנקהייטען)
האט זיך איבערגעצויגן אויף
זאוואדזקא 6, וו. 8,
טעל. 200-90.
נעהמט אן פון 6 ביז 8 אווענד.

לעטשניצע
פאר וועגערישע־קראנקע
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1, טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענט.
וועגערישע־קראנקע, מענער־שוועכע
און הויט־קראנקהייטען
בעהאנדלונג פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס־סטאַציע
איז טעטיג א גאנצען מעת־לעת.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
אבערעטונג 3 זל.

Dr. med.
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92
נעמט אן פון 12-10 און פון 5-7 אוו
אין דער לעטשניצע בזשעזינער 11
פון 12 ביז 1 בייטאג.

Lek.-Dentysta
Jakób Karmazyn
2 פאלודניאווא 2
טעל. 114-36
נעמט אן 9-1 און פון 4-7 נאכמיטאג

בעקומען אויסצייכנונגען אויף א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל־אביב (ארץ־ישראל)

פארקויפט אין אלע אפטייקן, פארפומעריע־קאָלאָניאלן און פריזירסאלאנען.
Fabr. Chem. - Kosm.
„Pharmachemja", Bydgoszcz.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

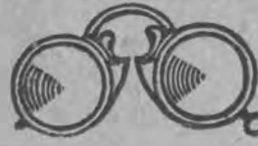

„OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28
בעוויזט איך לאגער א גרויסען אויסוואהל
פון פערשידענע ברילען, בינאקלען,
אלערליי צילינדער־גלעזער, קאמ־
בינירטע גלעזער, טערמאמעטערס.
אלעס צו ביליגסטע פרייזען.
מ'העלט אויך אויסגעהילפען זעטסל. רעפאראטורען
ווערען אויסגעפירט — גערעכנט די ארבעט
וועם העלפען אונזעריגע אלע ארט רעצעפטען
פון די ה"ה דאקטוירים.

Dr. I. Piechowicz
ספעציאליסט פאר אקושעריע
און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
האט זיך איבערגעצויגען אויף
20 שרודמיעסקא 20,
טעל. 107-79.
נעמט אן פון 8-9 פריה און פון 3-7 אוו.

Lekarz-Dentysta
G. SZYMANSKA
3 נארוטאוויטשא 3
טעל. 110-84
נעהמט אן פון 1-10 און פון 3-8 אוו.

דאקטאר
צ. י. פראווד
אינערליכע קראנקהייטען
20 זגערזשער 20
טעל. 133-26
נעמט אן פון 5-7 אווענד.

פייטעלזאנג, קאנווערטען, ראכמונגען, חתונה־קארטען, פערש טטיקעטען

יעדע
אונטערנעהמונג,
יעדעס געשעפט
נויטיגט זיך שטענדיג
אין דרוק־ארבייט

האלא!!!
נאר אין דער שנעל־דרוקעריי
בראמבערג
לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09
בעקומט איהר דרוקארבייט אין פיינסטער אויספיהרונג
מיט די מאדערנסטע שריפט צו די ביליגסטע פרייזען.

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 2—8 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגי־שען קליניק אין פאריז.
ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט.
ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און 4—8 אווענט

Dr. W. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

Doktór
A. S. Tenenbaum
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעציעל לונגען)
Piotrkowska 109 tel. 220-25
נעהמט אן פון 6—8 אווענד.

לעטשניצע
פאר וועגערישע־קראנקע
מענער - שוועכע און הויט־קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
45 פיעטריקאווער
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי־דאקטאר
טאג פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענד
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענד.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 8—4 אווענד
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספעצ. פאר אויגען־קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אן פון 11—2 און פון 5—8.30

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
נ. קושעה 11, טעלעפאן 246-09
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־טראקט
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

Dr. med. I. SER
choroby wewnętrzne
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Al. I-go Maja 3, tel. 174-44
נעהמט אן פון 4-6 נאכמ.

אנאנסען ־ פרייז:

אין טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.
אונטען טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.
פאר א מילימעטער־שורה אין דער זייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ה. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר.
פאר א מילימעטער־שורה, אין דער זייט 4 שפאלטען.
נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס־פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

מעהלערען חלפע עמדערען נישט פרינציפיעל דעם אינ־האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרו־קען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס.
פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פאראנטווארטליך. די אדמיניסטרא־ציע איז אפען בייטאג און ביינאכט אהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.